

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁR ÉS INFORMÁCIÓS KÖZPONT
2019. ÉVI BESZÁMOLÓ JELENTÉSE

BUDAPEST
2020

Készült: 2020. március 27.

Monok István
főigazgató

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA
ÉVI JELENTÉSE

40.

Összeállította: Gaálné Kalydy Dóra és Vas Viktória
Fotók: Láng Klára, konyvtar.mta.hu

ISSN 2063-5443
DOI 10.14755/MTAKIK.JEL.2019

Tartalomjegyzék

1. Vezetői összefoglaló	4
2. Igazgatás	5
2.1 Irányítás, menedzsment	5
2.2 Szervezet, szervezeti változás, organogram	6
2.3 Munkatársak	9
2.4 Belső ellenőrzés	17
3. Gyűjteményszervezés	19
3.1 Állományalakítás	19
3.1.1 Könyvek	20
3.1.2 Folyóiratok	24
3.1.3 Elektronikus tartalmak	26
3.1.4 Különgyűjtemények gyarapodása	27
3.2 Feldolgozás	29
3.2.1 Könyvek és folyóiratok feldolgozása	29
3.2.2 Speciális dokumentumok feldolgozása	31
3.2.3 Lukács Archívum (LAK)	31
3.2.4 Leltári előkészületek	32
3.2.5 Repozitóriumi tételek feldolgozása	32
3.2.6 Retrospektív konverzió	32
4. Olvasószolgálat és tájékoztatás	33
4.1 Olvasóforgalom, kölcsönzés	34
4.2 Tájékoztatás	35
4.3 Használóképzés, oktatás	37
4.4 Könyvtárközi kölcsönzés	37
4.5 Raktározás, állományellenőrzés	38
4.6 Állományvédelem, kötészet	39
4.7 Reprográfiai szolgáltatások	40
4.8 Elektronikus tartalomszolgáltatás, informatika	41
4.8.1 Számítógépes referenz szolgáltatás	44
4.8.2 Web-OPAC, Primo, SFX	45
4.8.3 REAL repozitórium	47
4.8.4 Informatika	48
5. Speciális szolgáltatás: tudományelemzés és tudománypolitikai tevékenység	49
6. Országos programok	52
6.1 Magyar Tudományos Művek Tára (MTMT)	52
6.2 Elektronikus Információszolgáltatás (EISZ) Nemzeti Program	56
7. Akadémiai Levéltár	85
8. Tudományos és szakértői munka	87
8.1 Munkatársak tagsága, testületi tevékenysége	87
8.2 Szakmai programok külföldön	91
8.3 Könyvkiadás	93
8.4 Publikációk	95
8.5 Előadások, prezentációk, interjúk	109
9. Rendezvények, ismeretterjesztő, népszerűsítő programok	118
9.1 Programsorozatok	124
9.2 Kiállítások	128
9.3 Vendégek, látogatók	129
9.4 Dokumentumok kölcsönzése kiállításokhoz	132
9.5 Sajtóvisszhang, PR	134
10. Pályázatok, támogatások	135
11. Gazdálkodás	136

1. Vezetői összefoglaló

Az MTA Könyvtár és Információs Központ 2019. évi tevékenységét nagyban befolyásolta az MTA kutatóintézetek átkerülése az Eötvös Loránd Kutatási Hálózathoz. Az év folyamán a Könyvtár módosította Alapító Okiratát és a Szervezeti és Működési Szabályzatát. Az Alapító Okiratból kikerült az Akadémiai Kutatóintézetekben lévő intézeti könyvtárak módszertani támogatása, a szegedi új telephely felvételre került és a könyvtár tevékenysége oktatással bővült. A szegedi telephelyen tudományelemzési szakkönyvtár került kialakításra, mely a Szegedi Tudományegyetem Kulturális Örökség és Humán Információtudományi Tanszékkal kötött megállapodás alapján a tanszéken indítandó tudományometriai képzést támogatja. A hagyományos könyvtári szolgáltatások mellett kiemelt hangsúlyt fektettünk az országos feladatokra, az EISZ Titkárság hosszas tárgyalássorozat után megállapodást írt alá az Elsevier céggel, a Magyar Tudományos Művek Tára az év során országos továbbképzéseket szervezett az új szoftver használatáról az MTMT adminisztrátoroknak. A könyvtár nemzetközi kapcsolatait tovább erősítette, három jelentős nemzetközi konferenciát szervezett. Könyvtárunk kincseit bemutató, népszerűsítő kiadványok mellett az MTA Könyvtár és Információs Központot bemutató, megjelenésében és tartalmában is új, magyar és angol nyelvű tájékoztató füzet adtunk ki. A Tudomány Ünnepe kapcsán két kiállítást szerveztünk, Teleki József könyvtáralapító és Vámbéry Ármin hagyatékát mutattuk be a nagyközönségnek. Továbbra is jelentős szerepet töltöttünk be az országos szakkönyvtárak érdekérvényesítésében, az országos szakkönyvtári stratégia kialakításában Monok István főigazgató és Gaálné Kalydy Dóra főigazgató-helyettes aktívan működött közre.

2. Igazgatás

2.1 Irányítás, menedzsment

A Könyvtár Alapító Okirat módosítása megtörtént, a dokumentum Elnök úr aláírására vár. Az Alapító Okirat változásait a Szervezeti és Működési Szabályzatban átvezettük, a szervezeti felépítésben módosításokat eszközöltünk, megszüntettük a kutatóintézeti könyvtárakat segítő Hálózati csoportot és rögzítésre került, hogy az Elektronikus Információszolgáltatás Nemzeti Program közvetlenül főigazgatói irányítás alatt dolgozik. Az SZMSZ jóváhagyása folyamatban van, az Alapító Okirat aláírása után lehetséges.

Mivel a tavalyi év folyamán a gazdasági vezetői pályázat sikertelen volt, Baráth Eszter kapott egy évre megbízást a könyvtár gazdasági irányítására, 2020 tavaszán újból kiírásra kerül a gazdasági vezető pozíció.

Az idei belső ellenőri munka vizsgálati tárgya az MTA KIK gazdasági szabályzatainak szabályszerűségi ellenőrzése volt.

Könyvtárunk az év folyamán újabb fiatal kutatói álláshellyel bővült, Rottár Máté a Keleti Gyűjteményben a mongol anyaggal foglalkozik 2019. október közepétől. Hursán Szabolcs fiatal kutatói ösztöndíja lejárt, a három éves kutatói időszak alatt rekonstruálásra került a 19. század során adományozott Batthyány-könyvtár.

Figyelemmel követjük a Nemzeti Névtér kialakítását és a Közgyűjteményi Digitalizálási Stratégia (KDS), valamint a webarchiválási projekt szerveződését. Részt vettünk a Muzeális Könyvtári Dokumentumok Nyilvántartása (MKDNY) adatbázis új verziójának bemutatóján az Országos Széchényi Könyvtárban október 31-én és teszteltük is rendszert.

November folyamán az EMMI Könyvtári és Levéltári Főosztály felkérésére részt vettünk a Könyvtári Statisztikai Munkacsoport munkájában, a 2020. évi könyvtári statisztikai adatlap megújításában és további módosítási javaslatokat is tettünk, melyek a következő évi úrlapba épülhetnek be.

Részt veszünk a Magyar Szabványügyi Testület MSZT/MCS 508 Könyvtár és dokumentáció műszaki bizottságának munkájában. 2019-ben Bilicsi Erikát e testület elnökhelyettesévé választották.

2.2 Szervezet, szervezeti változás, organogram

Az Akadémia vezetésének megbízásából az MTA Könyvtár és Információs Központ szakmai felügyeletét Vékás Lajos, az MTA alelnöke irányításával az MTA Vezetői Kollégium Könyvtári Bizottsága látja el. A bizottság 2019. december 5-én ülésezett.

A könyvtár szervezeti egységei:

1. Igazgatóság

Főigazgató: Monok István, az MTA doktora, egyetemi tanár

Általános főigazgató-helyettes: Gaálné Kalydy Dóra

Informatikai főigazgató-helyettes: Holl András

Megbízott gazdasági vezető: Baráth Eszter

Belső ellenőrzés: Szeitl Mihályné

2. Gyűjteményszervezési Osztály

vezetője: Nagy Ágnes

3. Tájékoztatási és Olvasószolgálati Osztály

vezetője: Haffner Rita

4. Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye

vezetője: Babus Antal, PhD

5. Keleti Gyűjtemény

vezetője: Kelecsényi Ágnes, PhD

6. Akadémiai Levéltár

igazgatója: Hay Diana, dr. univ.

7. Szakinformatikai Osztály

vezetője: Bilicsi Erika

8. Informatikai Üzemeltetési Osztály

vezetője: Holl András

9. EISZ Igazgatóság

igazgatója: Urbán Katalin

Szolgáltatásfejlesztési Osztály

vezetője: Dér Ádám

Intézményi Koordinációs Osztály

vezetője: Lencsés Ákos

10. Gazdasági Osztály

megbízott gazdasági vezető: Baráth Eszter

11. Magyar Tudományos Művek Tára

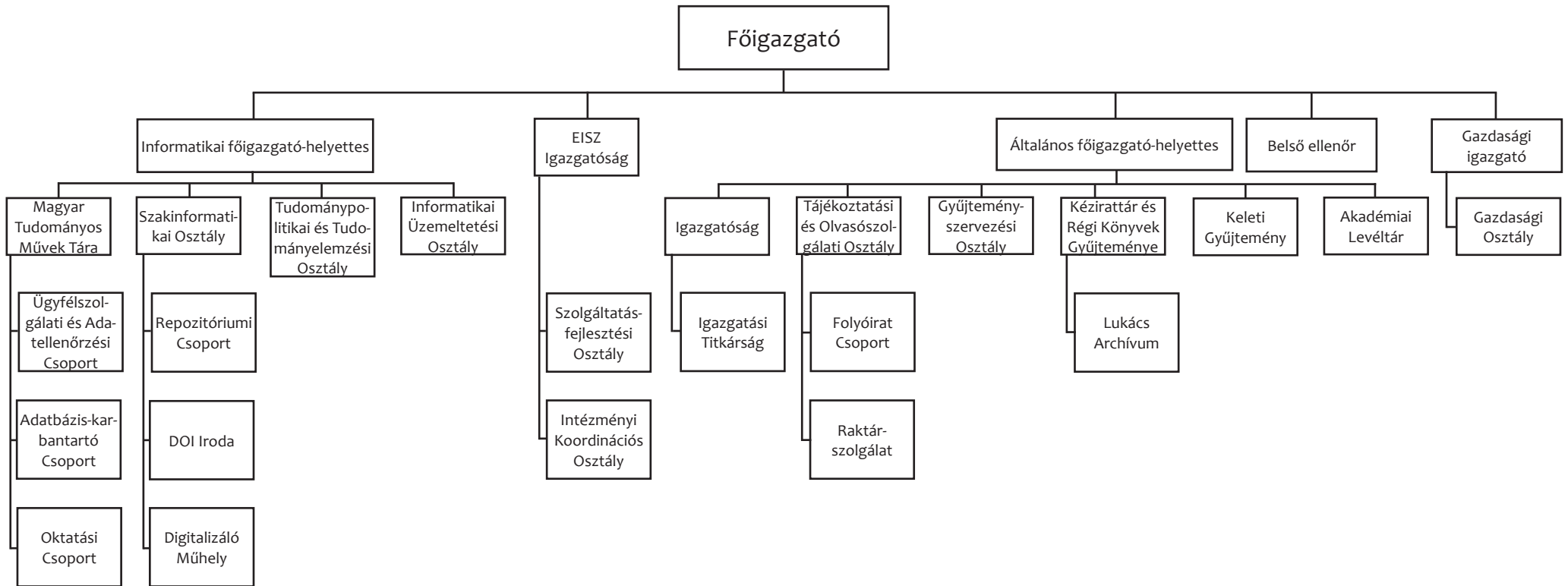
vezetője: Áts József

12. Tudománypolitikai és Tudományelemzési Osztály

vezetője: Soós Sándor, PhD

A Közalkalmazotti Tanács elnöke Tóth Gábor, a reprezentatív létszámmal bíró szak-szervezet vezetője Kürti Tímea Melinda.

Organogram

2.3 Munkatársak

Személyi változások

Gyűjteményszervezési Osztály

2019. március 1-től december 31-ig a feldolgozó osztályvezető-helyettesi feladatokat *Sallai-Tóth Lászlóné* megbízott helyettes látta el.

Tizenöt (az év végétől tizenhat) állandó munkatársunkon kívül öt fővel kötöttünk hosszabb-rövidebb időre megbízási-, illetve vállalkozói szerződést. Egyik kollégánk jelenleg kisgyermekével otthon van. A Gyűjteményszervezési Osztály könyvtári tevékenységét öt fő önkéntes kitartó és önzetlen munkája is segítette.

Az Osztályon történt személyi változások:

Kilépett: 2019. február 28-án *Kasza Zsófia* osztályvezető-helyettes

Belépett: 2019. július 1-én *Bodnár Barbara* feldolgozó

Tájékoztatási és Olvasószolgálati Osztály

Kiss Ildikó informatikus-könyvtáros BA diplomát szerzett, 2019. augusztustól teljes munkaidőben, könyvtárosként dolgozik.

Keleti Gyűjtemény

A Keleti Gyűjtemény 2019–2023 közötti időszakra szóló fiatal kutatói álláshelyet pályáztott, ennek eredményeként 2019. október 1-től *Rottár Máté* nyert alkalmazást. Kutatósi témájának címe: *Ligeti Lajos keletkutató hagyatékának feldolgozása az MTA KIK Keleti Gyűjteményében különös tekintettel gazdag afganisztáni gyűjteményére.*

Kézirattár

A Kézirattár kutatótermi felügyelői állására kiírt pályázatot *Aigner Jenő* nyerte el, aki 2019. június 1-én lépett be, és szeptember 6-án közös megegyezéssel lépett ki. Az újra kiírt pályázaton *Vágvölgyi Dávid* nyert, ő 2019. október 7-én állt munkába.

Szakmai gyakorlat, közösségi szolgálat

Dénesi Renáta 2019. július 15. és szeptember 16. között volt a könyvtárunk gyakornoka, ebből 1 hónapot töltött a Gyűjteményszervezési Osztályon heti 30 óra időtartamban. Elsősorban könyvek behasonlítását, szelektálását és duplumok listázását végezte. További 1 hónapot az Igazgatóságon töltött, ahol megismerkedett az intézmény PR tevékenységével és a rendezvényszervezési feladatokkal.

A Tájékoztatási és Olvasószolgálati Osztályon tavasszal *Czene Mariann*, az ELTE informatikus könyvtáros BA hallgatója teljesítette szakmai gyakorlatát. Júliusban *Benedek Zsigmond* középiskolai tanuló az iskolai közösségi szolgálat keretében törökbálinti raktárunkban segített a nyári állományrendezési feladatokban.

Könyvtári együttműködés

Júniusban együttműködési megállapodást kötöttünk a *Ráday Gyűjteménnyel*. Az év elejei sajnálatos tűzvész következtében a gyűjteménynek helyet adó épületet felújít-

ják, ezért átmenetileg az MTA KIK olvasótermében tudják kiszolgálni olvasóikat. A Ráday Gyűjtemény könyvtári állománya ideiglenesen az MTA KIK törökbálinti raktárában kapott elhelyezést.

Az MTA Könyvtár és Információs Központ 2019-ben elnyerte a 2020-as *LIBER Journées* program rendezési jogát. A LIBER (Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche) nemzetközi szinten képviseli és támogatja a kutató szakkönyvtárak tevékenységét. A szervezet jelenlegi és előző stratégiájának egyik kulcsterülete a szakemberek továbbképzése, mely magában foglalja a könyvtárvezetőknek szóló továbbképzést.

Együtműködést kötöttünk több külföldi kiadóval, így a kínai mongol *Inner Mongolia People's Publishing House* és az iráni *The Written Heritage Research Institute*-tal a Keleti Gyűjteményben őrzött unikális kéziratok közös kiadására.

A báró Eötvös Loránd-emlékévé lebonyolításában jelentős szerepet vállalt Könyvtárunk, az Eötvös 100 programsorozat keretein belül fotókiállítás nyílt az olaszországi Toblachban Eötvös Loránd sztereoképei a Dolomitokból (1875–1915) címmel.

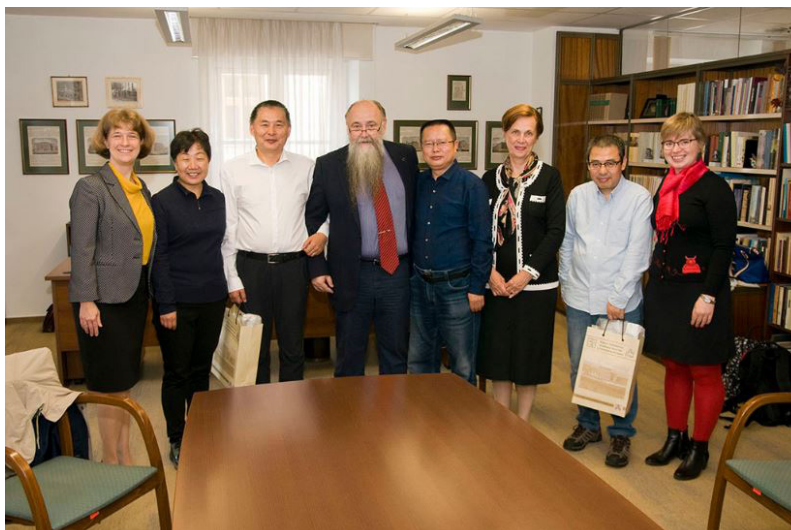
Molnár Andrea tudományos titkár az országos középiskolai Eötvös-vetélkedő zsűrijének tagjaként részt vett a verseny előkészítésében, részt vett a versenyfeladatok elkészítésében, a döntő zsűrizésében. Az Eötvös-ingák – Geofizikai-geodéziai műszerfejlesztés és innováció a Magyar Optikai Műveknél, Budapest, Magyar Optikai Művek Emlekélapítvány, 2019 kötet szakmai és nyelvi ellenőrzését szintén ő végezte.

2019. március 13-án látogatást tett Könyvtárunkban *Maximilian Teleki*, a Magyar Amerikai Koalíció elnöke. Teleki úr megbeszélést folytatott Monok István főigazgató úrral. A találkozó során számos, a Teleki családhoz köthető dokumentumot, köztük gróf Teleki József könyvtáralapító által írt adománylevelet is megtekintette Teleki úr.

2019. szeptember 3-án Wang Xudong, a pekingi Palota Múzeum igazgatója vezetésével 6 fős kínai delegáció látogatott az Akadémiára. A vendégeket fogadta Lovász László, az MTA elnöke és Monok István főigazgató. A megbeszéléseken szó volt az MTA KIK és a Dunhuang Academy közös projektjeiről, a 2018 óta fennálló kapcsolatok további kiszélesítéséről, valamint újabb együttműködési lehetőségekről. A vendégek végül látogatást tettek az MTA Könyvtára Keleti Gyűjteményében, ahol a Stein-gyűjteménnyel ismerkedtek.

Október 16-án befejeződött az MTA Könyvtár és Információs Központ Keleti Gyűjteményébe tartozó Stein Aurél Gyűjtemény fotóarchívumának digitalizálási projektje. A Dunhuang Academy és az MTA Könyvtár együttműködése kapcsán az elmúlt 89 napban 12080 elektronikus dokumentumot készítettek a Dunhuang Academy munkatársai.

Luo Huaqing igazgatóhelyettes úr ünnepélyes keretek között adta át az elektronikus dokumentumokat Monok István főigazgató úr részére.

Október 28–30. között a pekingi Palota Múzeum vezetője, Wang Xudong igazgató úr meghívására Monok István főigazgató és Gaálné Kalydy Dóra főigazgató-helyettes részt vett az idei *Taihe Forumon*, a kulturális örökséget őrző és gondozó intézmények nemzetközi eszmecseréjén.

November 28-án a BMGE-OMIKK könyvtárosai látogattak el a Tájékoztatási és Olvasószolgálati Osztályra, a könyvtárközi kölcsönzés terén lehetséges együttműködésről egyeztettünk.

Kitüntetés

Holl András az MTA Könyvtár és Információs Központ informatikai főigazgató-helyettese Hungarnet Díjban részesült a 2019 áprilisában rendezett *Networkshop* konferencián az országos tudományos információk szervezésében, digitális tartalmak előállításában és a felhasználókhöz való eljuttatásában betöltött jelentős feladatvállalásaiért.

Babus Antalt a Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti Tagozata Cs. Szabó László díjjal tüntette ki.

Továbbképzés

Gyűjteményszervezési Osztály

Fejős Edina, Kürti Tímea Melinda: Konstruktív konfliktuskezelés hatékony tárgyalási technikákkal (OSZK Könyvtári Intézet), Hatékony kommunikáció közgyűjteményekben (FSZEK Oktatási Központ)

Nagy Eszter: Korszerű helyismereti munka alapjai (OSZK Könyvtári Intézet)

Nagy Ágnes: Közbeszerzési referens képzés (Diamond top Consult Kft.)

Katalogizálói továbbképzés: A Gyűjteményszervezési Osztályon katalogizálói továbbképzést szerveztünk 2018 novemberétől kezdődően, ahol a gyarapítástól a feldolgozásig minden lépést naprakészen áttekintünk az Alpeh vonatkozásában. Ezt a tanfolyamot 2019 tavaszán fejeztük be, de szándékaink szerint egyes kérdésekről a későbbiekben is tartunk belső képzéseket.

Nyelvtanfolyam: A Gyűjteményszervezési Osztályról angol tanfolyamra 2 kolléga, német tanfolyamra 5 kolléga járt.

Tájékoztatósi és Olvasószolgálati Osztály

Az osztály belső továbbképzéseket tartott a könyvtár munkatársainak az intézményben elérhető előfizetett online adatbázisok használatáról (12 képzési alkalom, összesen 100 résztvevő munkatárs). Az adatbázisszolgáltatók webináriumi lehetőséget biztosítanak a további tájékozódásra, ezeket is figyelemmel kísérik.

Szakinformatikai osztály

Június 11-én az Osztály három munkatársa részt vett az Ex Libris által tartott *Adatbázis-kezelés és SQL-lekérdező nyelv használata Aleph-es környezetben* című továbbképzésen.

Július 4-én az Osztály több munkatársa is részt vett a Székesfehérváron rendezett 51. Vándorgyűlésen.

Október 18-án helyt adtunk a *Társadalomtudományos kutatási gyűjtemények digitális archívumai* című adatbázis-bemutatónak, melyet a Társadalomtudományi Kutatóközpont munkatársai tartottak.

Sallai Ágnes kollégánk részt vett a *Teleki József és az Akadémiai Könyvtár* című kiállítás létrehozásában és november 8-án tárlatvezetést tartott a *Diákok az Akadémián* program keretében két középiskolai csoportnak.

Közreműködünk a 2019. november 29-én 74 fő részvételével megrendezett *Tudománymetria: barát vagy ellenség?* című, a Digitális Bölcsészet folyóirat, az MTA Könyvtár és Információs Központ, valamint az ELTE Egyetemi Könyvtár és Levéltár együttműködésével létrejött konferencia szervezésében.

2019-ben Bilicsi Erika mind az őszi, mind a tavaszi félévben oktatója volt az MTA KIK EISZ és a KSH kollégái mellett a *Kutatástámogatás könyvtári környezetben: szakirodalmi, tudománymetriai és statisztikai adatbázis-használat* című kurzusnak a Könyvtári Intézetben.

Munkajogi létszám	Intézet összesen (fő)
2019. január 1-én	115
évközi belépés	+10
évközi kilépés	-9
2019. december 31-én	116
2019. december 31-i redukált létszám	110

A 2019. december 31-i állományi létszámból:	Intézet összesen
Teljes munkaidőben foglalkoztatott	108
Részmunkaidőben foglalkoztatott	8
2019. december 31-i állományi létszám	116
2019. december 31-i redukált létszám	110

Foglalkoztatás jogcíme	Éves átlagos statisztikai állományi létszám	Teljes munkaidőre átszámított havi átlagbér (Ft)
Teljes munkaidőben foglalkoztatottak	107	329 500
Részmunkaidőben foglalkoztatottak	8	204 400

Jubileumi jutalomban részesültek	Kifizetett jubileumi jutalom (Ft)
5 fő teljes munkaidőben foglalkoztatott	7 173 100

Munkaügyi létszám (fő)		Munkavégzésre irányuló jogviszonyban állók					vállalkozó	összesen	4. oszlopból közalkalmazott	4. oszlopból nő	
		teljes munkaidős	részmunkaidős	részmunkaidős átszámítva	Együtt	az együttből vezető					
		1.	2.	3.	4.=1.+2	5.(4.-ből)					6.
1	Felsőfokú végzettséggel rendelkező szakmai munkakörökben	könyvtáros	64	5	3,5	69	11	0	69	69	56
2		informatikus, rendszerszervező	1	0	0	1	1	0	1	1	0
3		egyéb	12	2	1	14	5	0	14	14	0
4		együtt (1-3.)	77	7	4,5	84	0	0	84	84	56
5	Nem felsőfokú végzettségűek szakmai munkakörökben	könyvtáros, segédkönyvtáros, könyvtáros asszisztens	5	0	0	5	0	0	5	5	3
6		informatikus, rendszerszervező	2	0	0	2	0	0	2	2	0
7		egyéb	6	0	0	6	0	0	6	6	0
8		Együtt (5-7.)	13	0	0	13	0	0	13	13	3
9	szakmai munkakörben összesen (4+8.)		90	7	4,5	97	0	0	97	97	59
10	Egyéb (nem szakmai) munkakörben	gazdasági, ügyviteli alkalmazott	13	3	1,5	16	4	0	16	16	9
11		műszaki, fenntartási	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12		egyéb	0	3	2,25	3	0	0	3	3	3
13		Együtt (10-12.)	13	6	3,75	19	0	0	19	19	12
14	Mindösszesen (9+13)		103	13	8,25	116	21	0	116	116	71
15	Könyvtáros munkakörben dolgozók átszámítva teljes munkaidősre (= 1/1+1/3+5/1+5/3) (fő)							72,5	72,5		
16	Az összesből közalkalmazott (14. sorból)								116	116	
17.	Az összesből közfoglalkoztatott (14. sorból)									0	
18.	Önkéntesek száma										
19.	Kötelező közösségi szolgálatot teljesítő középiskolások száma										

A foglalkoztatott közalkalmazottak korösszetétele 2019. december 31-i tényleges állapotnak megfelelően

Munkakör megnevezése a 150/1992.XI.20. Korm. rendelet szerint	35 év alattiak létszáma		35 – 62 évesek létszáma		63 – 70 évesek létszáma		70 év felettiak létszáma		Összesen	
	tényleges	átszámított	tényleges	átszámított	tényleges	átszámított	Tényleges	átszámított	tényleges	átszámított
Főkönyvtáros	0	0	36	34	3	3	0	0	39	37
Könyvtáros	8	8	23	21	0	0	0	0	31	29
Főlevéltáros	0	0	2	2	0	0	0	0	2	2
Levéltáros	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Informatikus	4	4	4	4	0	0	0	0	8	8
Segédkönyvtáros	0	0	1	1	0	0	0	0	1	1
Segédlevéltáros	0	0	2	2	0	0	0	0	2	2
Könyvtáros asszisztens	0	0	2	2	0	0	0	0	2	2
Könyvtári/levéltári restaurátor	0	0	1	1	0	0	0	0	1	1
Könyvtári/levéltári könyvkötő, fotós	0	0	1	1	0	0	0	0	1	1
Raktáros	0	0	8	8	0	0	0	0	8	8
Könyvtári szakmai munkakör összesen	12	12	80	76	3	3	0	0	95	91
Gazdasági, műszaki szakalkalmazott	3	3	13	13	1	1	0	0	17	17
Gazdasági, műszaki, igazgatás ügyintéző	0	0	9	8	0	0	0	0	9	8
Szaktanácsos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kísérő alkalmazott	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nem könyvtári szakmai munkakör összesen	3	3	22	21	1	1	0	0	26	25
Intézet összesen	15	15	102	97	4	4	0	0	121	116

2.4 Belső ellenőrzés

1. Belső ellenőrzés munkája

- Az Államháztartási Törvény és a Belső Kontroll Rendszerre és Ellenőrzésre vonatkozó Kormányrendelet,
- valamint Pénzügyminisztérium kötelező „Útmutatója”

szerint elkészült a kockázatelemzésen alapuló és jóváhagyott MTA KIK 2019. évi Belső Ellenőrzési Munkaterve 2018. november 15-ig, amelyet az MTA KIK főigazgatója hagyott jóvá.

Az MTA KIK 2019. évi Belső Ellenőrzési Munkatervét a Magyar Tudományos Akadémia Ellenőrzési Főosztálya is kérte és rögzítette a saját nyilvántartásukban, és továbbította a többi, felügyeletük alá tartozó intézményeik és az MTA saját ellenőrzési apparátusának adataival együtt a Pénzügyminisztériumba 2018. november 30-ig, a 2019. évi ellenőrzésekre vonatkozóan.

Az MTA KIK belső ellenőrzési vezetője a tárgy évi belső ellenőrzési munkatervét teljesítette 2019. december 31-ig. A beszámolásra vonatkozó szöveges részt, valamint 3 exceltáblázatban foglalt mellékleteket a vonatkozó törvényi előírások szerint 2020. január 15-ig kell továbbítani az MTA Ellenőrzési Főosztályára, akik összesítve a többi, fenntartásuk alatt álló intézményük és saját adataik alapján továbbküldik a Pénzügyminisztérium részére, további adatfeldolgozásra.

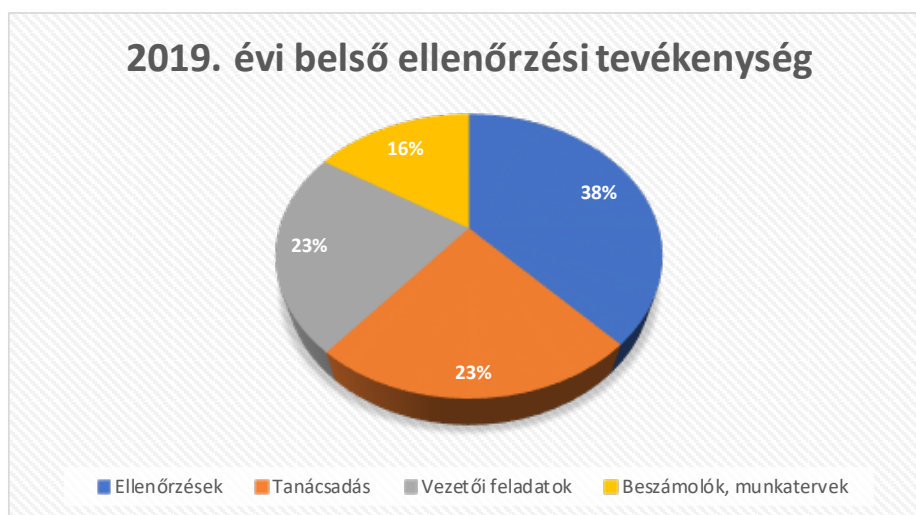
A belső ellenőrzési feladatok ellátásának teljesítésigazolását Gaálné Kalydy Dóra általános főigazgató-helyettes végezte el havonta.

Ezekon kívül az egyéb vezetői feladatok keretén belül 2019-ben megvalósult feladatok:

- Elkészültek a 2020. év eleji beszámolók a 2019. évi külső (pl. ÁSZ ellenőrzés, MTA Ellenőrzési Főosztály ellenőrzése) és belső ellenőrzések intézkedéseivel kapcsolatban, amelyek közül a külső ellenőrzésekről a beszámoló már beküldésre került a megadott határidőre 2020. január 30-ig az MTA Ellenőrzési Főosztálya részére, illetve a belső ellenőrzésekről történő beszámoló beküldési határideje 2020. február 15-e.
- Elkészült és Főigazgató Úr által jóváhagyásra került a 2020. évi belső ellenőrzési munkaterv 2019. november 15-ig.
- Egyéb vezetői feladatok körében végrehajtásra kerültek az adminisztrációs feladatok és egyéb, az intézmény vezetősége felé továbbított beszámolók/tervezés.
- Az új kockázatelemzési módszer bevezetése, annak módszertani kidolgozása és a mellékletek szerinti táblázatok elkészítése, az arra történő belső ellenőrzési tanácsadás és az elkészítésével kapcsolatos felügyelet folyamatos volt 2019. évben.

További, egyéb tanácsadói feladatok ellátása.

- 2017-ben az Integrált Kockázatkezelési feladatok bevezetése, szabályzatának kidolgozása, a rendszergazdák feladatainak kijelölése és adminisztrációjának megszervezése és tanácsadása miatt a tanácsadói tevékenységi feladatok ellátása megnövekedett és folytatódott 2018 és 2019. évben is, amelynek következtében valamennyire csökkent a konkrét ellenőrzés. Értelemszerűen az MTA Ellenőrzési Főosztálya is javasolta a belső ellenőrök részére a tanácsadási tevékenységi idő növelését, és annak tervezését is, ezt az integritás bevezetése meg is követeli.

Az MTA Ellenőrzési Főosztálya a rendszeres kapcsolattartás és tervezés, éves munkaterv végrehajtása és beszámoltatása tekintetében a helyettesítő belső ellenőr munkájával elégedett. Negatív visszajelzés nem történt a fenntartó/felügyeleti szerv részéről.

A belső ellenőr a törvényben előírt szakmai továbbképzésnek eleget tett, valamint a vizsgán megfelelően teljesített, erről tanúsítványt is kapott. A kötelező NAV KEKI által szervezett és törvényileg előírt továbbképzéseket 2 évente tartják meg a NAV oktatási és vizsgáztatási bázisán.

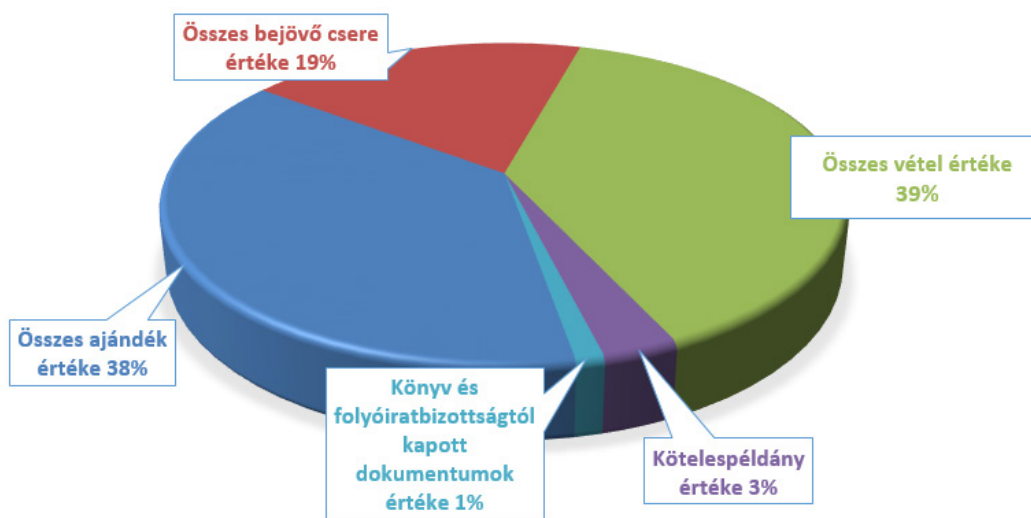
2. Belső ellenőrzések intézkedései

A 2019. évre tervezett konkrét vizsgálat során 2 ellenőrzési feladat zárult le, valamint 3 utóellenőrzésre került sor (a korábbi ellenőrzések Intézkedési Tervei szerinti javaslatpontok határidőre történő korrigálásának vizsgálata az ellenőrzött területeken) a belső ellenőr részéről. Továbbá 7 tanácsadói tevékenység, azaz összesen 12 ellenőrzési feladat, havi 1 intervallum szerint.

3. Gyűjteményszervezés 3.1 Állományalakítás

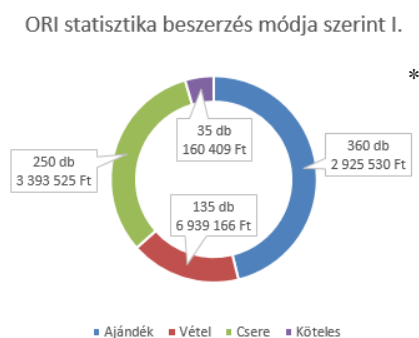
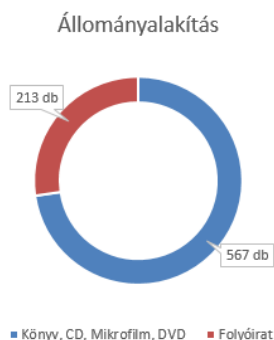
Könyvtárunk állománya 2019-ben 9629 dokumentummal gyarapodott, melynek összes naplóértéke: 115 103 554 Ft. Ebből a Keleti Gyűjtemény gyarapodása 780 tétel 13 418 630 Ft értékben, ebből könyv, CD, mikrofilm, DVD: 567 db 5 511 395 Ft értékben, folyóirat: 213 db 7 907 235 Ft értékben; a Kézirattaré 4 tétel, a Levéltaré 1 tétel, a Mikrofilmtaré 5 tétel (ebből 3 keleti témába tartozó).

KÖNYVTÁRI GYARAPODÁS MEGOSZLÁSA 2019-BEN

A Keleti Gyűjteményben a folyóirat, könyv, CD, Mikrofilm, DVD megoszlása a beszerzési módja szerint:

Ajándék	360 db	2 925 530 Ft értékben
Vétel	135 db	6 939 166 Ft értékben
Csere	250 db	3 393 525 Ft értékben
Köteles	35 db	160 409 Ft értékben

*ORI adatbázis – a Keleti Gyűjtemény adatbázisa

Egyéb ajándék és magyar ajándék összesen (OTKÁ-t és NKA-t is beleértve): 5913 tétel, értéke összesen: 43 726 362 Ft

Egyéb csere összesen (könyv, folyóirat): 1522 tétel, melynek értéke összesen: 21 971 753 Ft.

Magyar vétel és egyéb vétel összesen: 1210 tétel, melynek értéke összesen: 44 554 434 Ft.

Kötelempéldány: 845 tétel, melynek értéke összesen: 3 525 945 Ft.

Könyv és Folyóiratbizottság: 139 tétel, melynek értéke összesen: 1 325 060 Ft.

Összességében elmondható, hogy 2019-ben a könyvtári vétel aránya jelentősen javult a tavalyihoz képest (akkor 19% volt, most 39%), ami fontos előrelépés: országos szak-könyvtárként vállalt feladatainknak a főgyűjtőkörünkbe tartozó szakirodalom minél teljesebb körű gyarapításával és rendelkezésre bocsátásával tudunk megfelelni.

Az ajándékként beérkezett és állományba vett dokumentumok adatai a korábbi évhez hasonlóan alakultak: a teljes évi gyarapodás 41%-át teszik ki, míg a csere útján beszerzett anyag: 22%-ról 19%-ra csökkent.

2019-ben 64 tételen 4018 db dokumentumot töröltünk az állományból összesen 1 898 121 Ft értékben. Néhány elavult adathordozón lévő anyagot is töröltünk, melyet előfizetéseink révén immár online is elérünk.

3.1.1 Könyvek

Vétel

Intézményünk szerencsére 2019-ben is tudott szerzeményezni, melyben tudatos és folyamatosan épített gyarapítási listái, valamint a Tájékoztatási és Olvasószolgálati Osztállyal való folyamatos kapcsolattartás is segített. Könyvek tekintetében vétel útján 2019-ben 710 db kötetel gyarapodott állományunk 13 853 549 Ft naplóértékben. A megvásárolt könyvek megoszlása: hazai kiadvány: 173 db (504 228 Ft értékben), külföldről 537 kötetet szereztünk be 13 349 321 Ft naplóértékben.

ODR keretére 2019-ben összesen 83 db kötetet vásároltunk, összesen 1 142 200 Ft értékben, melyet a korábbi évekhez hasonlóan csak új, Magyarországon nem fellelhető idegen nyelvű szakirodalomra fordítottunk. A vételben beszerzett kiadványok egy része ezúttal is kutatóink és olvasóink javaslatait figyelembe véve került megrendelésre. A Keleti Gyűjtemény részére 567 db dokumentumot szereztünk be 5 511 395 Ft-értékben.

Csere

2019 során a nemzetközi csere keretében 738 könyvet vettünk fel 5 458 970 Ft értékben.

Jelentősebb kiejánlások három alkalommal történtek, ekkor 25 partnernek 186 tételt ajánlottunk, melyből 15 partner választott, és összességében 66 tételt tudtunk teljesíteni, valamint további 35 partnernek mintegy 30 címet ajánlottunk. A Washington (Library of Congress) számára ajánlott 235 tételből 72 könyv került kiválasztásra és a számára küldött duplumlistáról 361 tételből 236 könyvet kért.

Duplumlistát egy alkalommal küldtünk, ekkor 15 partnernek 125 tételt, melyből 97 tételt tudtunk teljesíteni. Szállítóleveles nyilvántartásunk alapján 1253 folyóiratot és a sorozatokkal együtt 620 könyvet küldtünk el. Az év során összesen 634 csomagotadtunk fel.

2019-ben 64 listáról válogattunk cserébe könyveket, összesen 504 tételt.

Országoként a következőképpen alakult a cserekapcsolat:

Ország	Listák száma	Választott tételek száma
Ausztria	1	2
Belgium	2	30
Bulgária	1	2
Csehország	1	13
Fehéroroszország	2	5
Franciaország	2	74
Lengyelország	11	67
Litvánia	10	55
Macedónia	1	7
Németország	3	20
Oroszország	11	83
Románia	4	39
Szerbia	7	70
Szlovákia	3	7
Tajvan/Kína	1	1
USA	2	17
Vatikán	2	12

Nemzetközi cserepartnereink száma 2019-ben is csökkent. Jelenleg 348 különböző intézménnyel folytatunk kiadványcserét.

Az év során kiemelt figyelmet fordítottunk a meglévő cserekapcsolati hálózat átfésülésére, a kapcsolatok egyensúlyának megvizsgálására, a küldött és kapott dokumentumok relevanciájának áttekintésére és végső soron a cserekapcsolati rendszer racionalizálására.

Sajnos mivel az Akadémiai Kiadó által biztosított folyóiratokra nem tudtunk előfizetni, az open accessre való átállás pedig még nem zökkenőmentes, ezért szakmai disszeminációs tevékenységünknek sem tudtunk teljes mértékben eleget tenni, melynek eredményeként cserekapcsolatokkal foglalkozó kollégáink fáradozása ellenére a jövőben feltehetően további cserepartnerek állnak majd el a cserétől. A jövőben is figyelni fogunk azonban kiemelten: a Kárpát-medencei szakkönyvtárak és magyar intézményekkel való kapcsolattartásra, az MTA KIK számára kiemelt fontossággal bíró külföldi intézményekkel való szoros együttműködésre (pl. Regensburg, egyes kínai cserepartnerek stb.), valamint a főgyűjtőkörünkbe tartozó- és fontos szakirodalmat küldő

intézményekkel való kapcsolattartásra (pl. Washington). Nem mehetünk el azonban a tendencia mellett, hogy egyes cserepartneri intézmények a digitalizálási tevékenységük erősödése és különösen a postaköltségek emelkedése miatt a cserepartnerség helyett más módon szerzik be a számukra szükséges dokumentumokat, így folyamatosan nyitottan és rugalmasan kell reagálnunk a cserét érintő igények határidőn belüli és releváns teljesítésére. A cserét pillanatnyilag egyrészt az évtizedek során kialakított intézményi rendszer, a személyes kapcsolatok, a közös szakmai érdeklődés és kutatási eredmények megosztásának vágya tartja fenn, de a jövőben feltehetően már látszódni fog a 2019. évben felülvizsgált és gyűjtőkori okok vagy egyéb-, aránytalan vállalások miatt megszüntetett partneri kapcsolatok megújított hálózata.

A Keleti Gyűjtemény nemzetközi csere révén történő gyarapodása 119 könyv és egyéb dokumentum, 842 805,- Ft értékben.

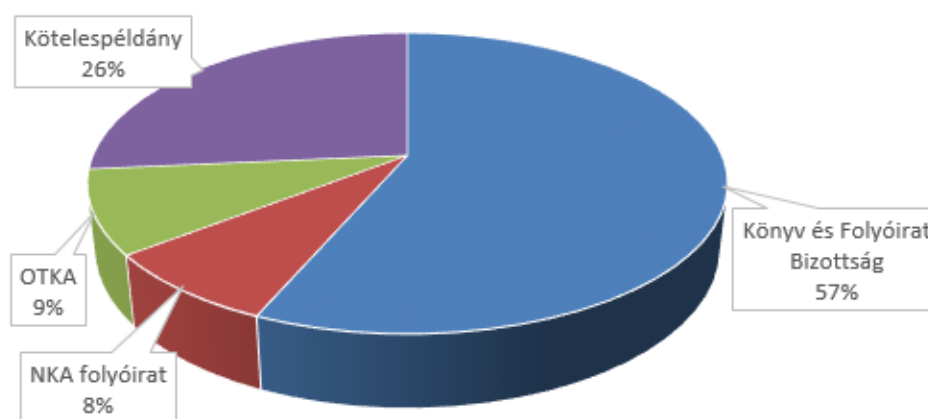
Ajándék

A korábbi évek tendenciáját követve 2019-ben is sok esetben kapott a könyvtár ajándékba köteteket. Az adományozók közül külön említést érdemelnek az alábbiak:

- Dr. Han Anna orosz irodalomtörténeti könyvhagyatéka: kb. 2500 db tétel
- William J. Mc Cormack, ír irodalomtörténész és költő, a Royal Irish Academy rendes, ill. a SZIMA tiszteletbeli tagja által felajánlott könyvek közül 2019-ben 315 darab került feldolgozásra 2 939 340,- Ft értékben.
- Dr. Vígh Árpád frankofón nyelvészeti és irodalomtörténeti vonatkozású anyagának felajánlása (beszállítás a későbbiekben).

Ezúttal is jelentős mennyiségű egyéb könyv- és folyóiratajándék érkezett könyvtárunkba, melyek arányához képest kisebb mértékben ugyan, de továbbra is jelen voltak az alábbi-, kördiagramon is ábrázolt sajátos alkategóriák:

Az egyéb könyv- és folyóirat ajándékok megoszlása
2019-ben

Könyv és Folyóirat Bizottság: könyv: 50 db, 223 100 Ft, folyóirat: 89 db: 1 101 960 Ft, mely összesen: 139 db, értéke: 1325 060 Ft
NKA folyóirat: 34 db, 188 370 Ft
OTKA: 68 db, értéke: 210 934 Ft
Kötelezpéldány: könyv 770 db, 2 905 255 Ft, folyóirat: 75 db, 620 690 Ft.

Minden további kategóriát beleértve az összes ajándékba kapott dokumentumok végső összértéke: 48 577 367 Ft. Ez az adat tartalmazza az MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont (Pécs) által könyvtárunknak ajándékozott, többnyire 18–19. századi könyveket, amelyeket a dégi Festetics kastély számára kiállításra átengedtünk. (309 db, 13 650 000 Ft értékben.)

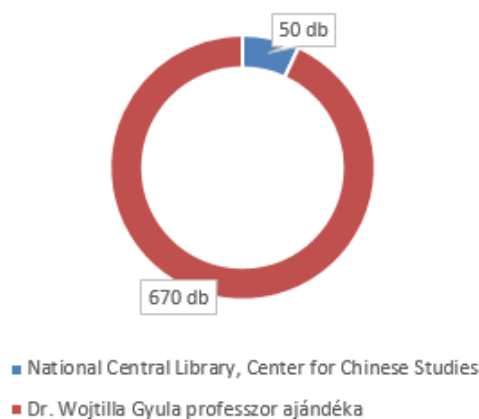
Az MTA kutatóintézeteivel folytatott együttműködésnek köszönhetően 2019-ben is számos tudományos kiadvány került könyvtárunk állományába, ezzel is hozzájárulva, hogy eleget tudjunk tenni vállalt kötelezettségünknek, az Akadémia oltalma alatt publikált tudományos munkák teljesség igényével történő összegyűjtésének és megőrzésének.

Az akadémiai és köztestületi tagoktól érkező tudományos monográfiák és egyéb kötetek is hiánypótló jelentőségűek. Az év során bekövetkező szervezeti változások után is reméljük, hogy a megjelenő kiadványokat továbbra is megküldik az MTA könyvtárának. 2019-ben 78 darab került ebből feldolgozásra, összesen 362 491 Ft értékben.

A tajvani National Central Library, Center for Chinese Studies-szal kötött megállapodás keretében 50 általunk válogatott, leginkább az Academia Sinica kiadásában megjelent tudományos művet kapott ajándékba a Keleti Gyűjtemény.

2019 februárjában Wojtilla Gyula professzor indológiai könyvtárából 670 művet ajándékozott a Keleti Gyűjteménynek. Az ajándékozást behasonlítás előzte meg, ezért az adományban nincs többpéldány, és általa sok ritkaságot tartalmazó, rendkívül értékes gyűjteménnyel gazdagodott könyvtárunk.

ORI statisztika beszerzés módja szerint II.

A Kézirattár ajándékként kapott könyvei

Ewangelicky funebral. W Přesspurku: S. P. Weber, 1812. (Ajándékozó: Illy Zsolt)
Gebhardi, Ludwig Albrecht: Geschichte des Reichs Hungarn, 1–3. Theil. Pesth: bey Joseph Leyrer, 1802. (Ajándékozó: Monok István)

Kötelespéldány

Az elmúlt évben is éltünk válogatási jogunkkal és heti rendszerességgel részt vettünk az OSZK kötelespéldány-válogatásán, bejelölve a gyűjtőkörünknek megfelelő kiadványokat. Állományunk 2019-ben 845 tétellel gyarapodott ebből a forrásból, 3 525 945 Ft naplóértékben.

A Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye belső gyarapodása raktárból

- Fronsperger, Leonhardt: Von Kayserlichem Kriegsrechten Malefitz und Schuldhandlen Ordnung und Regiment. Zu Franckfurt am Mayn, 1565.
- Fronsperger, Leonhardt: Geistliche Kriegsordnung. Zu Franckfurt am Mayn, 1565.
- Fronsperger, Leonhardt: Von Kayserlichem Kriegsrechten Malefitz und Schuldhandlen Ordnung und Regiment. Zu Franckfurt am Mayn, 1566.
- Lonicer, Adam: Naturalis historiae opus novum. Tomus I–II. Francofurti, 1551–1555.
- Plutarchos: Moralia, quae usurpantur ... omnes de Graeca in Latinam linguam, transscripti. Venetiis, 1572.
- Tacitus, Publius Cornelius: Annalium et Historiarum libri qui extant, Iusti Lipsii studio emendati et illustrati. Lugduni, 1576.
- Clenard, Nicolas: Graecae linguae institutiones cum scholiis et praxi Petri Antesignani Rapistagnensis, a Frid. Sylburgio denuo recognitae, notationibusque Henr. Stephani, nova syntaxi. Francofurti, 1587.
- Chytraeus, David: Praecepta rhetoricae inventionis. Witebergae, 1576.
- Chytraeus, David: Secundus liber rhetoricae. Rostochii, 1574.
- Ovidius Naso, Publius: La vita et metamorfoseo d'Ovidio figurato & abbreviato in forma d'epigrammi da M. Gabriello Symeoni. A Lione, 1584.
- Terentius Afer, Publius: Comoediae sex. Tiguri, 1561.
- Franck, Sebastian: Sprichwörter, schöne, weise Klugredenn. Franck, 1555.
- Abravanêl, Yehûdâ: [Dialoghi d'amore] Leon Hebrieu de l'amour. A Lyon, 1551.
- Palatino, Giovanni Battista: Libro di M. Giovambattista Palatino cittadino Romano. In Roma, 1553.
- Orationes clarorum hominum. [Venezia], In Academia Veneta, 1559.
- Azpilcueta, Martin de: Consiliorum seu responsorum libri V. Venetiis, 1600.
- Barbieri, Giovanni Maria: La guerra d'Atila flagello di Dio. In Ferrara, 1568.
- Teti, Carlo: Discorsi delle fortificationi, espugnationi, & difese delle città. In Venetia, 1589.
- Diarium comitiorum Regni Hungariae. Budae, 1792.

3.1.2 Folyóiratok

A 2019-es évben a korábbiak évekhez hasonló forrásokból szereztük be a folyóiratokat, azaz vétel, nemzetközi csere, kötelespéldány, ajándék útján beszerzett és kapott, valamint NKA és MTA KFB által támogatott folyóiratok alkották az állománygyara-

podást. A 2020-as év nagyobb változást fog hozni állományunk szempontjából, mivel a folyóirat-vásárlásra fordítható összeg csaknem egyharmadával csökkent, ezért mintegy 190, elsősorban külföldi folyóiratot le kellett mondanunk. Reméljük, hogy a jövőben az NKA és az MTA KFB a korábbiakhoz hasonlóan folytatja működését, és nem lesz változás a folyóiratok támogatásában és a könyvtárba való eljuttatásában.

2019-ben 5281 folyóiratfüzetet érkeztettünk, 1857 folyóiratkötetet vettünk állományba (51 844 790 Ft értékben) és 47 új folyóiratot dolgoztunk fel.

A gyarapodás módja szerinti megoszlás ebben az évben is a tavalyihoz hasonlóan alakult. Az állományba vett folyóiratok 42%-a cserepartnereinktől érkezett, míg a vételben beszerzett folyóiratok a gyarapodás 27%-át, az ajándékként érkezettek pedig 22%-át tették ki. A kötelezpéldányként kapott és az MTA Könyv- és Folyóirat-kiadó Bizottsága által támogatott tételek aránya idén 4, illetve 5%-a volt a teljes folyóirat-gyarapodásnak.

Vétel

A 2019-ben naplózott folyóirat kötetek 27%-át (498 egység, 30 544 430 Ft értékben) vétel útján szereztük be, érték alapján ez az éves folyóirat-gyarapodás 59%-a volt.

A 2019-re nyomtatott verzióban előfizetett külföldi folyóiratok száma 386 db. Ezek a főgyűjtőkörbe tartozó legfontosabb periodikák – az EISZ keretében előfizetett adatbázisokon keresztül azonban kb. 35 000 teljes szövegű elektronikus laphoz férhetnek hozzá olvasóink.

A hazai vételes folyóiratokat néhány kivételtől eltekintve ezúttal is a Magyar Postánál, illetve a Könyvtárellátónál fizettük elő.

Csere

Az év folyamán 1253 hazai nyomtatott folyóiratfüzetet küldtünk ki partnereinknek. A cserébe érkezett és állományba is vett folyóiratok száma (kötött és füzet): 784 db, összesen 16 512 783 értékben.

Ajándék

2019-ben 411 folyóiratkötetet kaptunk ajándékként 3 104 925 Ft naplóértékben. Hazai forrásból 876 055 Ft értékben vettünk át, külföldről 73 kötetet 1 228 870 Ft értékben. Az ajándékok a korábbi évekhez hasonlóan kiadóktól, szerkesztőségektől, magán-személyektől, hagyatékokból, külföldi intézményektől, valamint a Nemzeti Kulturális Alaptól érkeztek.

Kötelezpéldány

Éppúgy, mint a könyvek esetében, a folyóiratok beszerzése terén is fontos tényező maradt a kötelezpéldány. 2019-ben 75 folyóiratkötet került állományba a szolgáltatásnak köszönhetően, összértékük 620 690 Ft-ot tett ki.

Duplum- és fölöspéldány felajánlás

Duplum- és fölöspéldányainkból (könyv- és folyóirat) tavaly 8 könyvtár válogatott, összesen 758 kötet talált gazdára az alábbi táblázatban foglaltak szerint:

Intézmény	Város	Db
Néprajzi Múzeum Könyvtára	Budapest	1
Sapientia	Marosvásárhely	698
MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Könyvtára	Budapest	23
Országos Széchényi Könyvtár	Budapest	7
MTA Történettudományi Kutatóközpont Könyvtára	Budapest	7
MTA Irodalomtudományi Kutatóközpont Könyvtára	Budapest	2
MTA Régészeti Kutatóközpont Könyvtára	Budapest	14
Szépművészeti Múzeum Könyvtára	Budapest	6
SZTE Klebelsberg Könyvtár	Szeged	91
Eszterházy Károly Egyetem Központi Könyvtár	Eger	440
Összesen:		1289

3.1.3 Elektronikus tartalmak

2019-ben az alábbi adatbázisok hozzáférését fizettük elő az EISZ program keretében:

- ADT
- Az Akadémiai Kiadó folyóiratcsomag
- Az Akadémiai Kiadó szótár csomag
- Cambridge University Press Journals – Humanities & Social Sciences Collection
- Clarivate Analytics/Thomson Reuters – InCites
- Clarivate Analytics/Thomson Reuters – Journal and Highly Cited Data
- Clarivate Analytics/Thomson Reuters – Web of Science
- de Gruyter Journals Social Sciences and Humanities Package
- EBSCO – Academic Search Complete
- Gale / Literary Sources
- JSTOR Essential Collection
- JSTOR Additional Collections
- L'Harmattan Digitális Adatbázis
- L'Harmattan – Harmathéque.com
- Osiris Kiadó
- Oxford University Press (OUP) Journals Humanities
- Project MUSE Premium Collection
- Science Magazine
- Springer Nature – Springerlink + Nature Journals
- TINTA SzóTudásTár

Az EISZ-programon kívül - az orientalisztikai adatbázisokon – túl az alábbi adatbázisokhoz biztosítottunk hozzáférést:

- L'Année Philologique,
- Brill's New Pauly: Encyclopedia of the Ancient World (BNP)
- Encyclopaedia Britannica (EB)
- Gale Virtual Reference Library
- Encyclopaedia of Islam
- Index Islamicus
- Kritisches Lexikon zur deutschsprachigen Gegenwartsliteratur (KLG)
- Kritisches Lexikon zur fremdsprachigen Gegenwartsliteratur (KLFg)
- Oxford English Dictionary Online (OED)
- Western travellers in the Islamic World Online
- World Biographical Information System Online (WBIS)

A korábbi évek gyakorlatát követve 2019 folyamán is számos adatbázishoz kértünk 30–60 napos próbahozzáférést. A tesztelt adatbázisok:

- Codices Vossiani Graeci et Miscellanei Online
- De Gruyter: National Socialism, Holocaust, Resistance and Exile 1933–1945
- ProQuest One Academicum archívuma
- Science Immunology, Science Robotics, Science Signaling és Science Translational Medicine

A kutatók és olvasók körében 2019-ben is népszerűek voltak ezek a tesztidőszakok, melynek során szívesen megismerkedtek a témájukhoz érintőlegesen kapcsolódó vagy újdonságként felkínált adatbázisokhoz.

3.1.4 Különgyűjtemények gyarapodása

Keleti Gyűjtemény

A Keleti Gyűjtemény számára 2019-ben 780 db tételt vettünk állományba, (könyv, folyóirat, CD, DVD, mikrofilm) összesen 13 418 630 Ft értékben. Ebből folyóirat: 213 db, 7 907 235 Ft értékben, könyv, CD, mikrofilm, DVD: 567 db, összesen: 5 511 395 Ft értékben.

A folyóirat, könyv, CD, mikrofilm, DVD gyarapodása a beszerzési módja szerint: Ajándék: 360 db, 2 925 530 Ft értékben, vétel: 135 db, összesen: 6 939 166 Ft értékben. Cseréből 250 db érkezett, 3 393 525 Ft értékben, míg kötelezpéldány: 35 db, összesen: 160 409 Ft értékben. A beérkező kiadványok közül kiemelkedő jelentőségű a Tajvani Nemzeti Könyvtár (Taipei 861) küldeménye összesen 88 db tétel, 405 200 Ft értékben.

A Keleti Gyűjtemény gyarapodásánál 2019-ben is az ajándékozás dominált, a teljes gyarapítás közel felét tette ki.

Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye

Ajándék

- Arany Bálint (1901–1987) kéziratos hagyatékrésze. (Ajándékozó: Várkonyiné Köpeczy Imola)
- Arany Jánossal kapcsolatos dokumentumok Bordás László nagyszalontai jegyző gyűjteményéből. (Ajándékozó: Oláh-Gál Róbert)
- Goda Gábor, Goda Géza és Lengyel Gyula hagyatékrésze. (Ajándékozó: Godáné Nagy Klára)
- Kisfaludy Társaság 1896-ból származó meghívója és a Petőfi Társaság oklevele. (Ajándékozó: Csonka-Takács Eszter)
- Ligeti Lajos orientalista (1902–1987) naplói, 1978–1987. 5 db. (Ajándékozó: Róna-Tas András)
- Országgh Lászlóval készült digitalizált interjúk (CD). (Ajándékozó: Kontra Miklós)
- Ránki György (1930–1988) történész akadémikus hagyatékrésze. (Ajándékozó: Dr. Ránki Zsuzsanna)
- Telcs Ede: Zágoni Mikes Kelemen. Érme. (Ajándékozó: Dr. Korvin Gábor)
- Várkonyi Hildebrand (1948–1971) kéziratai, fotónegatívja, különnyomata. (Ajándékozó: Varga Márta)
- Vörös László (1928–2018) orvos, pedagógia-történész kéziratos hagyatéka. (Ajándékozó: Tóth Miklós)

Vásárlás

Arany János *A honvéd özvegye* című verse eredeti kéziratának megvásárlásához Áder János köztársasági Elnök Úr biztosította a vételárat.

3.2 Feldolgozás

3.2.1 Könyvek és folyóiratok feldolgozása

A 2019. év főként a Wilhelm Quandt-hagyaték feldolgozásával, az állományrevízió előkészítésével, a Lukács Archívum hagyatéki könyvanyagának feldolgozásával, továbbá a Dégről érkezett Festetics-könyvtár feldolgozásával telt a kurrensen beérkező könyvanyag állományba vételén túl. A Quandt-hagyatékból 2019-ben 2540 rekord került feldolgozásra, és további közel 1500 kötetet hasonlítottunk be, illetve jelöltünk duplumként. A hagyatéki feldolgozás munkamenetét folyamatosan csiszoltuk, és egyre több kollégát vontunk be a behasonlítás munkafolyamataiba is. Több tényező összeadódása miatt időszakosan fennakadásaink voltak a revíziós feladatok ellátásával, azonban folyamatosan dolgoztunk és dolgozunk a probléma megoldásán (több feldolgozó van, mint ahány revizor, ez a munkafázis azonban elengedhetetlen a jó leírások közreadásához), illetve a feldolgozás „bemeneti” részét felgyorsította az önkéntesek behasonlító tevékenysége is. 2020-ban a kollégák munkájának átszervezésével fogunk változtatni az eddigi gyakorlaton; jelenleg is folyik két kolléga betanítása a revizori feladatok ellátására.

A feldolgozás munkafolyamatának összesített adatai szerint 2019-ben 32 770 új bibliográfiai rekorddal és 4233 új Authority rekorddal bővült a katalógus. Intézményileg az év során 42 348 új példányt hoztunk létre. Külső feldolgozói segítséggel 11 362 db új retrospektív rekord, a szláv anyag selejtezése révén 4792 db készült.

Folyóirat feldolgozásban a kurrens feldolgozás mellett főként a korábbi rekordok javítása, pótlások és hagyatéki anyagok feldolgozása zajlott, és 56 új rekordot hoztunk létre.

A Nemzeti Casino Pre-Con Kft. által fertőzöttnek ítélt részét 2019 januárjában fertőtlenítettük, továbbá 2019 novemberében a Dégről beérkezett könyvanyagot is.

2019 decemberében – előzetes egyeztetések és javítások után – 825 555 db új, illetve módosított rekordot küldtünk be a WorldCat nemzetközi katalógusba. Ez a teljes adatbázis 76,87 százaléka. Beküldtük az összes már előzőleg elküldött rekordjainkat (az online, illetve csoportos javítások miatt mindegyik rekord módosult); az utolsó küldés óta készült új rekordjainkat, valamint a Keleti Gyűjtemény kézirat-rekordjait. Ezenkívül elküldtünk egy 1383 db tételből álló törlési listát is, amely az időközben törölt rekordjaink azonosítóit (rendszerszám) tartalmazza.

A Tájékoztatói és Olvasószolgálati Osztály munkatársai rekatalogizálás, rekordjavítások és az 1950 és 1980 között megjelent szláv nyelvű kiadványok apasztási munkálatai során 2019-ben összesen 863 új rekordot hoztak létre és 4231 rekordot módosítottak az online katalógusban.

A Keleti Gyűjtemény 1386 művet (1435 db, authority 2052) rekatalogizált autopsziával és tartalmi feltárással. Ugyanezen időszak alatt a Keleti Gyűjteményben komplex módon (címléírás, ETO, tárgyszavazás) feldolgoztak 821 művet (875 db).

Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye

Kézirat

Befejeződött Ligeti Lajos (1902–1987) orientalista és Arany Bálint (1901–1987) hagyatékának feldolgozása.

Folytatódott R. Várkonyi Ágnes (1928–2014) történész hagyatékának feldolgozása.

Elkezdődött Mérei Ferenc (1909–1986) hagyatékának feldolgozása.

Lisztés Nikolett elkészítette gr. Széchenyi István naplóinak és jegyzetfüzeteinek koncordancia-jegyzékét.

Feldolgoztunk 133 disszertációt.

Folytatódott a RAL-iktatókönyvek Aleph-be vitele: 102 rekord készült.

Összesen: 8489 dokumentumról 1866 rekord készült.

Horányi Károly 2019. július 24-től 2019. október 2-ig otthon, a Bibliothèque Decors újabb kötetén dolgozott.

Régikönyv

Az év során 3765 db régi könyvről összesen 3380 rekord készült. Ezek túlnyomó többsége korábban retrokonvertált rekord, amelyek autopszia alapján lettek javítva és kiegészítve.

Folytatódott az Ant. jelzetű állomány nyomtatott katalógusának előkészítése. Ebben jelenleg 463 tétel ír le több mint 500 db 1500–1550 közötti nyomtatványt (sormetszettekkel, fingerprintekkel stb.). Terjedelme jelenleg 463 A4 méretű oldal.

Az év első felében állományrendező munkát végeztünk az RM III-ban. Készültek új rekordok is, a többi a retrokonverziós rekordok javítása és kiegészítése. Emellett a MEDEA által retrokonverzióval bevitt 16. századi rekordok behasonlítása után a raktárunkban nem azonosítható és Törökbálintról bekért példányokat állományba vettük. Ezt a munkát idén is folytatni fogjuk.

Átnéztük a pécsi akadémiai intézetből hozzánk érkezett, eredetileg a dégi Festetics-könyvtárból származó könyvanyagot. Elkülönítettük azokat a köteteket, melyeket a Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteményében szeretnénk tartani, valamint azokat, amelyek törökbálinti raktárunkba kerülnek. A többi kötetet a felújított dégi kastélyban helyezik majd el, jelenleg fertőtlenítik őket.

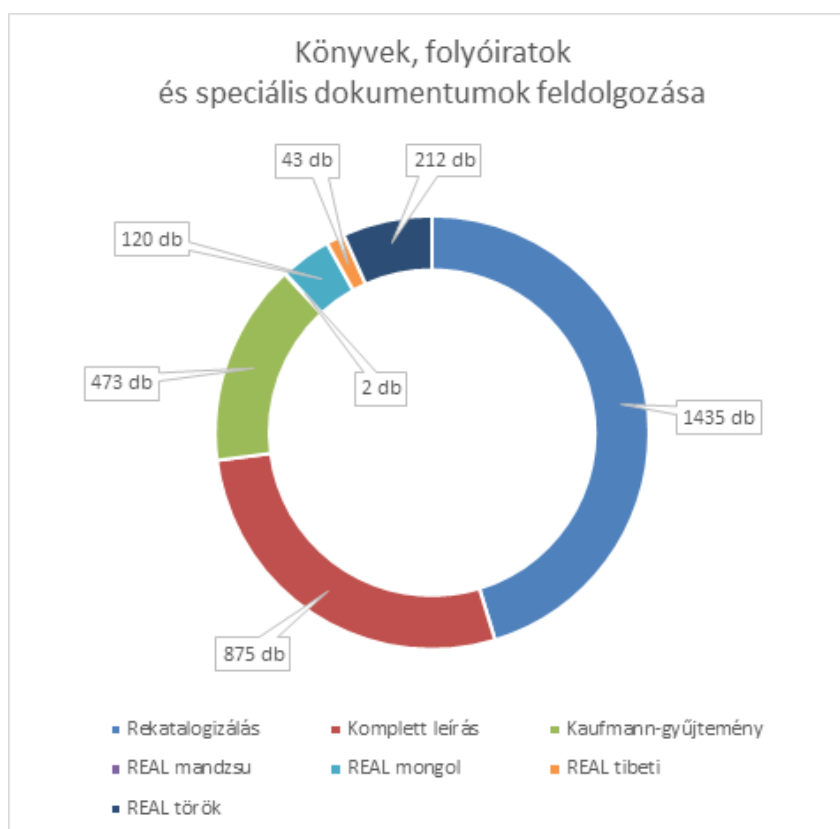
3.2.2 Speciális dokumentumok feldolgozása

A teheráni Special Library of the Ministry of Foreign Affairs-szal kötött megállapodás alapján Teheránban megjelent a Keleti Gyűjtemény angol nyelvű katalógusának perzsa fordítása.

A Kaufmann-gyűjtemény kéziratainak 2016-ban kezdődött on-line katalogizálása júniusban befejeződött. A munkát a külső, hebraista szakértő a Kaufmann B jelű héber könyvek leírásával folytatta, 2019-ben 479 mű katalogizálásával készült el.

Az év folyamán 890 tibeti kézirat került be az ALEPH-be.

A digitalizálással párhuzamosan folyik a kéziratok feltöltése a REAL-ba. 2019-ben 43 tibeti, 212 török, 120 mongol és 2 mandzsu került metaadatolva az adatbázisba.

3.2.3 Lukács Archívum (LAK)

Lukács György hagyatékának teljes feldolgozása 2019. március végére fejeződött be. Ekkorra minden hagyatéki kötet leírásra és minden korábbi leírás ellenőrzésre került. A következő két hónap folyamán elvégeztük a készülő katalógusba kerülő mezők ellenőrzését, pecsétek egyesítését; a mutatókba kerülő nevek, antikváriumok egységsítését; a hagyatékinak mondott, de a kezünkbe nem került leírások kizárását, majd az Aleph bibliográfia- és mutatókészítő szervizének segítségével 2019. május 31-én elké-

szült a Lukács György hagyatéki könyvtárának katalógusa (6975 bibliográfiai tételről, ami összesen 9520 fizikai példány).

Ez a katalógus október közepétől minimális változtatásokkal és némi kiegészítéssel nyilvánosan elérhető. (<http://real-ms.mtak.hu/22693/>)

A hagyatéki könyvállomány visszaszállítása a Belgrád rakparti Lukács Archívumba 2019 májusában kezdődött meg, a teljes hagyatéki anyag visszaszállítása 2020 februárjában fejeződik be.

A hagyatéki anyaggal párhuzamosan az egyéb archívumi anyagok rendezése is zajlott. A főigazgatói utasítás szempontjai szerint leválogattuk, hogy a jövőben mi képezi az archívumi anyag részét. A LAK leltárkönyvében minden módosítás könyvelésre került, az ott maradó anyag feldolgozása a 2020-as terv része. Fentiek mellett folyamatosan foglalkozunk a folyóiratokkal, a szükséges anyag digitalizálásra kerül.

Lukács György könyvtára és kéziratos hagyatéka az MTA KIK-ben kutatható: a kéziratok a Kézirattár olvasótermében, a könyvek a könyvtár nagy olvasótermében. Az egykor Lukács által bérelt lakás előzetes bejelentkezés alapján továbbra is látogatható.

Feldolgozó munka

2019-ben Mázi Béla nyugdíjasként, megbízási szerződéssel folytatta Lukács György kéziratos hagyatékának feldolgozását: 12 846 tételről 3096 rekordot készített.

Látogatók

Augusztus 23. Lukács György lakásának bemutatása Kohki Nishikawa japán filozófusnak, galéria tulajdonosnak, és Révész Anna festőnek. (2 fő, 60 perc, Babus Antal angol nyelven)

3.2.4 Leltári előkészületek

Az év során folyamatosan zajlott a vonalkódozás, illetve a hiányzó tételek feldolgozása, terveink szerint a revíziót hamarosan el tudjuk kezdeni a belső állományon. A problémás eseteket az Olvasószolgálat segítségével folyamatosan ellenőrizzük.

3.2.5 Repozitóriumi tételek feldolgozása

Az év első felében a Gyűjteményszervezési Osztály egy munkatársa vett részt a könyvtár REAL repozitóriumának építésében, az év során januártól májusig 195 tételt hagyott jóvá.

3.2.6 Retrospektív konverzió

Az év során folytattuk a retrospektív feldolgozást, belső erőforrásaink átcsoportosításával tudtunk haladni, újabb 10 003 rekord vált kereshetővé, jelenleg 98%-os a cédu-lakatalógus elektronikus feldolgozottsága.

4. Olvasószolgálat és tájékoztatás

A Tájékoztatási és Olvasószolgálati Osztály az év első felében a Szakinformatikával együttműködve folytatta a könyvtári metakereső (ExLibris: Primo) új verziójánál a keresőfelület optimalizálását és összehangolását a bevezetendő online raktári kérésindítási szolgáltatással. Ez utóbbi működését a nyári zárás idején teszteltük, és augusztus 12-én, a nyitáskor indítottuk el. A két osztályon végzett közel másfél éves előkészítő munka (használóknak új azonosító és bejelentkezési mód létrehozása, törzsgyűjteményi könyvek példányrekordjainak módosítása, szükséges nyomtatási feltételek kidolgozása, külső raktári állományhoz „átszállítás alatt” funkció kialakítása, kéréslapok és szállítólevél automatikus nyomtatásának konfigurálása stb.) eredményes volt: mindössze egy-két napig adódtak kisebb zökkenők az éles indításkor. Augusztustól az olvasók már nem csak otthonról, hanem a könyvtár épületében tartózkodva is az online katalógusba bejelentkezve, nyomtatott kéréslap kitöltése nélkül indíthatják el raktári kéréseiket, melyek a raktárban azonnal nyomtatódnak.

Az új szolgáltatáshoz többféle útmutatót készítettünk és online kommunikációs csatornáinkon is népszerűsítettük. Olvasóink elégedettek voltak a változással, inkább az idősebb korosztály igényelt segítséget az első lépéseknél. Természetesen továbbra is fogadjuk a hagyományos formában (telefon, e-mail) érkező kéréseket, ezeket a könyvtárosok indítják a belső, kliens felületen az olvasók számára.

Az Akadémiai Kiadó és az Arcanum Kft. között létrejött megállapodás eredményeképp folytatódott az akadémiai tudásvagyon digitalizálása. 2019-ben az akadémiai cseretartalék maradványból az 1950 és 1990 között a Kiadó által megjelentetett könyveket rendszereztük, csomagoltuk és adtuk át partnerünknek, összesen 6700 kötetet (kb. 2 270 000 oldal). A most digitalizált állomány közzétételének feltételeiről a Kiadó és az Arcanum Kft. később dönt. Az MTA vezetősége novemberi határozatában közel 8 millió Ft-ot biztosított a Könyvtárnak az MTA kiadványainak digitalizálására; ennek felhasználására decembertől kerül sor. A szervezési és adminisztratív feladatokat továbbra is elsősorban a Folyóirat Csoport látja el.

Osztályunk munkatársai folyamatosan közreműködtek a Gyűjteményszervezési Osztály munkájában is: segítették a nemzetközi cserepartnerek adatbázisának áttekintését és aktualizálását; több szempontú használati statisztikát adtak és javaslatokat tettek a 2020-21-re előfizetendő nyomtatott folyóiratokról, az EISZ konzorciumban beszerzendő online adatbázisokról, a legfontosabb megvásárolandó hazai könyvekről.

Könyvtárunkban a nyári szünet július 7-étől augusztus 11-éig tartott. Az Országos Idegennyelvű Könyvtárral egyeztetve ismét biztosítottuk egymás olvasói számára a kedvezményes beiratkozást a nyári zárva tartás idejére. Szeptember 11-én részt vettünk a XI. ELTE Könyvtári Napon a Trefort Kertben, ekkor 29 fő iratkozott be kedvezményesen, cseretartalék és fölöspéldány kiadványainkból mintegy 80 kötetet adtunk el.

4.1 Olvasóforgalom, kölcsönzés

2019-ben a Könyvtár regisztrált használóinak száma 2607 fő volt (2018-ban 2517); közülük a könyvtárat aktívan használók száma 2083 (2018-ban 2304). Az év során 558 új beiratkozót regisztráltunk (2018-ban 483 főt), 123 napi olvasójegyet és 187 öt alkalomra szóló látogatójegyet állítottunk ki. Változatlan árak mellett a beiratkozási díjkból származó éves nettó bevétel 1 962 000 Ft volt (2018-ban 2 055 000 Ft). A használók számának csökkenése a könyvtárakban ugyan általános tendencia, azonban intézményünk esetében a magas színvonalú, friss külföldi szakkönyvek mindig is komoly vonzerőt jelentettek. Sajnos ezek számának évek óta tartó csökkenése (financiális okokból) a látogatottságra is visszahat.

A központi olvasótermet olvasóink 12 627 alkalommal vették igénybe (2018-ban 13 940 alkalom). Az ALEPH kölcsönzési moduljának statisztikája szerint 8582 könyvet kölcsönöztek otthoni használatra (2018-ban 7760 db). A helyben kölcsönzések száma (raktári kérés olvasótermi használatra) a könyvolvasóban és a folyóíratárban 40 518 volt (2018-ban 42 589); ebből: 17 335 kötet könyv, 23 058 kötet folyóírat, 13 db CD/DVD és 112 db mikrofilm.

2019-ben már nem vezettünk papír alapú statisztikát a könyvek forgalmáról és a kért kötetek tudományterületi megoszlásáról; a dokumentumhasználatot a kölcsönzési modul adataiból állapítjuk meg. A periodikumok használatáról továbbra is a zárt raktári kérések alapján készül a statisztika, amely nem tartalmazza a szabadpolcon található friss folyóírat számok forgalmát.

A szabadpolcon elhelyezett dokumentumokat becslésen alapuló statisztikánk szerint kb. 10 600 alkalommal vették kézbe. Az OPAC-ban mind a helyben indított raktári könyvkéréseket, mind az előjegyzéseket, előkészítési igényeket azonos módon kezeli a rendszer, így ezekről külön adat nem áll rendelkezésre. Továbbra is számos előkészítési kérést kapunk telefonon és e-mail-ben.

A használók tudományos fokozat és foglalkozás szerinti megoszlása

	Könyvolvasó	Folyóíratolvasó
MTA rendes és levelező tagja	0,7%	1,1%
Egyetemi tanár, tudományok doktora, kandidátus, PhD	30,4%	22,9%
Egyetemi oktató	3,0%	39,8%
Tudományos kutató, PhD hallgató	18,7%	8,2%
Nem főfoglalkozású kutató	18,6%	22,8%
Egyetemi hallgató	20,4%	4,2%
Egyéb	8,2%	1,0%

A folyóirat-állomány használatának megoszlása tudományterületek szerint (%)

Szakterület (ETO)	Használat (%)
0 – általános művek	2,1%
1/2 – filozófia, pszichológia, vallás	2,6%
3 – társadalomtudomány	31,4%
5 – természettudomány	2,8%
6 – alkalmazott tudomány	13,9%
7 – művészetek	4,5%
80 – nyelvtudomány	6,3%
82 – irodalomtudomány	15,8%
9 – földrajztudomány, régészet, történettudomány	20,6%

A Keleti Gyűjteményben idén hosszabb volt a nyári zárva tartás: július 4. és augusztus 30. között a Gyűjtemény mindhárom termét érintő csőcsere következtében nem tudott olvasókat fogadni. A sok bontással és porral járó munkálatok komoly előkészítést igényeltek: a régi könyvek és a kéziratok egy része Törökbálintra került, a termekben lévő egyéb könyvanyagot fóliázni kellett, bútorokat, számítógépeket áthelyezni stb. A Gyűjtemény munkatársai más osztályokon nyertek elhelyezést.

A Keleti Gyűjtemény olvasótermét olvasóink 4898 alkalommal vették igénybe és 12 889 könyvet, folyóiratot, illetve kéziratot tanulmányoztak, 124 művet kölcsönöztek. Az olvasók többsége felsőbb évfolyamos egyetemista és PhD hallgató volt, de a Gyűjtemény rendszeres olvasói között nagy számban található egyetemi oktatók, valamint az MTA tagjai és doktorai is. Külföldről nemcsak levélben fordultak hozzánk unikális kéziratainkkal kapcsolatos kérésekkel, hanem gyakran személyesen is a Gyűjteményben kutattak külföldi tudósok a világ minden tájáról.

A Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteményében 225 olvasó 855 alkalommal 65 318 db dokumentumot használt.

4.2 Tájékoztatás

A Tájékoztatási és Olvasószolgálati Osztályon 2019-ben a könyvtár, illetve a könyvtári rendszer használatával kapcsolatos egyszerű felvilágosításon túl mintegy 300 hosszabb keresést igénylő referenz kérdésre adtunk választ. A személyesen feltett kérdések mellett kb. 500 telefonhívást és 2200 e-mailt fogadtunk. Új külföldi szerzeményeinkről 7 listát tettünk közzé hírlevelünkben, jeles tudományos könyvkiadók szabadon elérhető, open access e-könyveiből három ajánló válogatást készítettünk. Olvasóinkat rendszeresen tájékoztatjuk a könyvtárban elérhető elektronikus adatbázisokkal kapcsolatos változásokról, újdonságokról plakátokon, szórólapokon és az olvasótermi számítógépeken. A hozzánk látogatóknak készítünk tájékoztató leporellókat, dekoratív könyvjelzőket is.

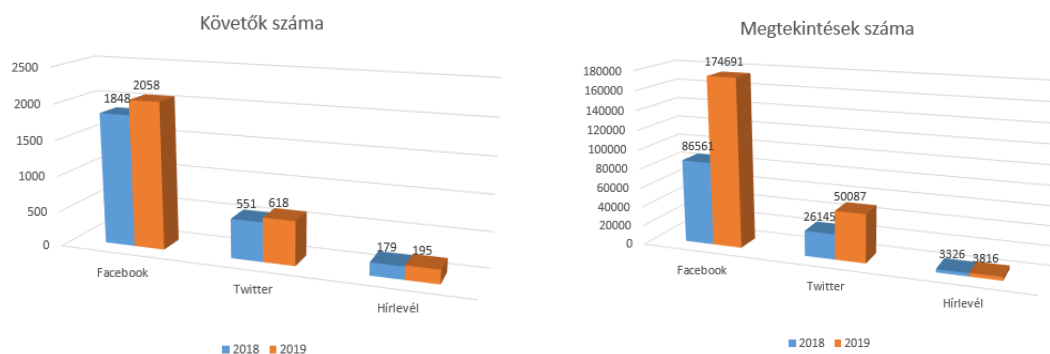
Májusban William J. Mc Cormack, a neves írodalomtörténész és költő tiszteletére a Gyűjteményszervezési Osztállyal közösen egy rövid laudációval kiegészített minikiállítást állítottunk össze a tőle kapott könyveinkből.

Az MTMT adatbázisában épül a 2010 előtt elhunyt akadémikusok bibliográfiája (MTMT központi kezelésű szerzők – Akadémikus Bibliográfia). 2019-ben 2258 publikáció rekordja került be az adatbázisba. Teljessé vált az alábbi szerzők tudományos publikációinak bibliográfiája: Bóna István, Eötvös Loránd, Györffy György, Horn Artúr, Németh G. Béla, Papp Ferenc, Tőkei Ferenc, Ujfalussy József, Vayer Lajos. Eötvös Loránd halálának századik évfordulóját ünnepeltük 2019-ben, az Eötvös 100 emlékév során a Könyvtár digitalizálta a világhírű fizikus korábban elektronikus formában még nem hozzáférhető műveit. Így nem csupán munkásságának bibliográfiája látható az MTMT-ben, hanem az egyes könyvek, cikkek elektronikus változatára mutató link is.

Hírlevelünknek 195 feliratkozott (*email vagy blogkövetés*) követője volt 2019 végén, de ennél nagyságrendekkel többen látták a bejegyzéseket, hiszen a hírlevél szabadon hozzáférhető blogként üzemel. A megtekintések száma így összesen 3816 volt az év során megosztott 75 bejegyzésre.

Fontos tudni, hogy maga a hírlevél csak egy alap platform, ami a Facebook oldalunkra és a Twitter feedünkbe szórja a híreket, tehát, mivel a felhasználók többsége a közösségi oldalak felől látja ezeket a bejegyzéseket, a ténylegesen elért felhasználók száma ennél jóval magasabb.

Facebook oldalunkat az év végén 2058-an követték, a megosztott bejegyzések összesen 174 691 megtekintést kaptak. A Twitteren 618 követőnk volt az év végén, a megtekintések száma 50 087.

A Keleti Gyűjtemény munkatársai személyesen, telefonon, hagyományos és elektronikus levélben 1637 alkalommal adtak tájékoztatást az olvasóknak és a hozzájuk forduló hazai és külföldi érdeklődőknek.

A Keleti Gyűjtemény továbbra is rendszeresen, tematikus bontásban, a honlapon teszi közzé új beszerzésű külföldi könyveit.

Október 24-én, könyvtárunk alapítója, Teleki József születésnapján indítottuk el Instagram oldalunkat, amelynek év végére 188 követője lett. Ide napi rendszerességgel posztolunk átlagosan 2-3 képet: 2019-ben összesen 182 bejegyzés készült.

Az év folyamán a Minerva – online könyvtáros oldalt jelentősen átalakítottuk, hogy megfeleljen a szakreferensi tájékoztatás alapvető követelményeinek. Bár a munka még folyamatban van, számos rész elkészült az év során, így 2019 júliusa óta újra mérjük az oldal forgalmát: 728 megtekintés született az év végéig.

4.3 Használóképzés, oktatás

A Tájékoztatási és Olvasószolgálati Osztály az év során 21 látogatói csoportot fogadott, összesen 371 főt (2018-ban 22 alkalom, 640 fő). Hat hallgatói csoport érkezett felsőoktatási intézményekből, hogy bővítsék könyvtárhasználati, kutatómódszertani ismereteiket. Hat középiskolás csoport látogatott hozzánk, három csoport könyvtárosokból, ill. segédkönyvtárosi képzésben résztvevő felnőttekből állt, emellett fogadtunk néhány nyugdíjas és turistacsoportot is.

4.4 Könyvtárközi kölcsönzés

2019-ben 194 hazai könyvtárral álltunk könyvtárközi kapcsolatban. A hozzánk beérkezett kérések száma 1036 volt (2018-ban 1082), ebből 508 kérés könyvekre, 528 folyóiratokra vonatkozott. Ezek 94,2%-át, azaz 972-t teljesítettünk: 418 könyvet és 8 folyóiratot kölcsönztünk, 546 db elektronikus másolatot szolgáltatunk, ebből 31 cikket online forrásból tudunk küldeni; a szkennelt oldalak száma 6801 (2018-ban 7548). A nem teljesített kérések nagyrészt a Keleti Gyűjtemény állományára vonatkoztak, amely budapesti könyvtáraknak nem kölcsönzi dokumentumait. Az EMMI-től kapott 1 200 000 Ft ODR támogatás továbbra is elősegíti a szolgáltatás postaköltségének finanszírozását és új könyvek beszerzését.

Az olvasóink számára indított könyvtárközi kérések száma 859 volt (2018-ban 861). A kérések 95,1%-a teljesült: 701 dokumentum eredetiben érkezett, 94 elektronikus formában, 22 fénymásolatban. A kapott dokumentumok, illetve másolatok közül 187 db érkezett külföldi gyűjteményekből, a nemzetközi kölcsönzést 62 olvasónk vette igénybe. Az így kölcsönzött könyvekből 107 darabot 50%-os kedvezményes kölcsönzési díjjal szolgáltatunk. A nemzetközi kölcsönzés támogatásának nettó költsége 197 000 Ft volt.

A könyvtárközi kölcsönzés statisztikai adatai 2019-ben (dokumentumok, db)

Kérés	Szám	Teljesítés	Eredeti	Nyomtatott	Elektronikus
beérkezett	1036	adott	426	0	546
küldött	859	kapott	701	22	94

A könyvtárközi kölcsönzés alakulása az elmúlt öt évben (teljesült kérések)

Kérés	2015	2016	2017	2018	2019
saját olvasóinknak érkezett	934	981	864	810	817
más könyvtáraknak szolgáltatott	1193	1215	890	1032	972

4.5 Raktározás, állományellenőrzés

2019-ben az Olvasószolgálat 4203 könyvet vett át raktározásra a Gyűjteményszervezési Osztálytól (CD, DVD, egyéb dokumentum nem volt). Az év során 1 db olvasónk által elvesztett könyv leltárból való törlését kértük.

A törökbálinti DEPO-ban lévő raktárból az éves forgalom olvasói kérésekre kb. 5900 könyvtári, illetve levéltári egység volt. Ezek megoszlása gyűjteményi egységenként: az Olvasószolgálatra 2926 db könyv, a Folyóirat-olvasóba 1038 kötet folyóirat, a Keleti Gyűjteménybe 770 db könyv és folyóirat, a Kézirattárba 5 db disszertáció, a Levéltárba 155 levéltári doboz és 741 levéltári dosszié. Emellett a raktárosok rendszeresen küldtek be könyveket és folyóiratokat feldolgozásra (5250 db), digitalizálásra (700 db).

Arany János utcai raktárunkban 2019-ben befejeződött a könyvek vonalkódosítása és az online katalógus példányrekordjainak aktualizálása (2019-ben kb. 17 000 példány), kivéve a nagyméretű vagy az online katalógusban még fel nem dolgozott köteteket; a külső raktárban 5100 kötetbe került vonalkód.

A nyári szünet idején belső raktárunk Pincez szintjéről Törökbálintra szállítottunk át kb. 3000 kötet könyvet, hogy házon belül helyet biztosítsunk a gyarapodásnak. Kiszállítottuk és feldolgozásig polcra rendeztük az MTA Szegedi Biológiai Központ könyvtárától 2018-ban átvett 5000 kötetnyi (160 pm) természettudományos folyóiratot. Az MTA székházában kiürítésre kerültek a Mikrofilmtár helyiségei, az állományt szintén Törökbálinton helyeztük el. A Tb1 raktárrészből a Tb3 területére költöztettünk át 7000 disszertációt, a Kézirattár belső raktárában tárolt további 13 000 kötet külső raktári elhelyezésére 2020-ban kerülhet sor. Végleges helyükre kerültek a Keleti Gyűjtemény külső raktári folyóiratai. A Levéltár állományából kb. 550 doboz került áthelyezésre, továbbá a társintézményektől beérkezett a raktárba 440 doboz és 25 láda iratanyag. Decemberben vettük át Han Anna ruszista kb. 2000 darabból álló hagyatékát.

Raktárosaink az év során 6700 kötet könyvet válogattak és csomagoltak a korábbi cse-retartalékból az Arcanum Kft. számára digitalizálásra. Az állományból törölt, 1950 és 1980 között megjelent szláv nyelvű könyvekből 2300 kötetet emeltek ki elszállításra.

Az MTA finanszírozásával Törökbálinton elkészült és júniusban átadásra került a raktárbővítés negyedik üteme, a Tb4-es egység, a korábbi két bővítéssel megegyező elrendezésben. Ezzel hosszabb távra biztosított a könyvtár rendezett működéséhez szükséges tárhelykapacitás. Júniustól hasznosul is az új terület: minthogy a januárban leégett Ráday Kollégium bontása és újjáépítése miatt a Ráday Könyvtárnak is ki kel-

lett költöznie az épületükből, mintegy 150 000 kötetes gyűjteményük elhelyezésére Könyvtárunk vezetősége felajánlotta a Tb4-es raktárrészt.

A törökbálinti raktárban rendelkezésre álló tárterület 2019 júniusában

Raktári terület elnevezése	Alapterület (m)	Polcméter	Kivitelezés éve
Tb1	1550	50000	1983
Tb2	430	6000	2004 – bővítés 1. ütem
Tb3	210	4000	2017/18 – bővítés 2. ütem
Tb4	900	10000	2019 – bővítés 3. ütem
Összesen:	3090	70000	

A Keleti Gyűjteményben folyó építési munkálatok miatt a vezetői szobából a szekrényekben tárolt kéziratokat és régi könyveket elszállítottuk, az olvasótermi kézikönyvtári és a munkaszoba polcain lévő anyagot műanyag fóliával takarták. A munkálatok befejezése után ellenőriztük ezt az állományrészt.

Szeptember 1-től a perzsa kurátori teendőket Jablonkay Judit vette át Kovács Nándortól. Az átadást augusztus 28–29-én a perzsa kéziratok állományrevíziója előzte meg.

A Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye megkezdte a Páncélteremben tárolt, legértékesebb állomány régi savas borítékainak cseréjét savmentesekre. A katalógusok és kritikai kiadások alapján 3075 borítékra került új, részletes, nyomtatott felirat (etikett).

4.6 Állományvédelem, kötészet

A Tájékoztatói és Olvasószolgálati Osztály 2019-ben a Medveczky Könyvkötészettől rendelte meg az állományába tartozó 157 db, főként 1945 előtt Magyarországon kiadott könyv újrakötését, illetve javítását, két részletben, összesen nettó 546 000 Ft értékben.

A Törökbálinton tavaly üzembe állított Depulvera automata könyvtisztító készülékkel 14 000 kötetet portalanítottunk, a vonalkódozással egyidejűleg 4500 darabot kézzel poroltunk le. Valamennyi raktárunkban rendszeresen mérjük a levegő hőmérsékletét és páratartalmát; ez utóbbi értéke általában 45 és 52% között változik, a külső raktárban a téli hónapokban 38–40% körül van.

Ebben az évben megkezdtük a törzsgyűjteménybe tartozó, 2018 előtt beszerzett könyvek RFID állományvédelmi matricákkal történő felszerelését, elsőként a belső raktárban elhelyezett példányoknál, raktári számsorrendben visszafelé haladva. Eddig az osztályon munkaidőben 5700, munkaidőn kívül 2000 tag programozását és be- ragasztását végeztük el.

A Keleti Gyűjteménynek a FOKA Art Bt. 263 500 Ft értékben végzett restaurálási munkát. A Goldziher-gyűjtemény kéziratainak tisztítását, illetve egy kínai selyemkönyv javítását végezték.

Az OSZK-val kötött megállapodás alapján 2018. november 20-án 27 arab, perzsa, illetve török kéziratot és ősnymtatványt adtunk át restaurálásra az OSZK Restauráló és Kötészeti Osztálya számára. A nagy volumenű munkálatok 2019-re várt befejezése elmaradt, az év folyamán mindössze 7 kéziratot kaptunk vissza.

4.7 Reprográfiai szolgáltatások

A Tájékoztatói és Olvasószolgálati Osztályon a feltölthető másolókartókra olvasóink 100 000 Ft-ot fizettek be (2018-ban 77 000 Ft); a kártyákkal fénymásolásra, nyomtatásra és ingyenes szkennelésre van lehetőség. 108 alkalommal engedélyeztük egy-egy cikk vagy könyvrészlet fotózását saját digitális eszközzel. A 2018 végén üzembe helyezett Zeuschel zeta típusú önkiszolgáló szkennert is szívesen használják.

Kézpénzfizetés ellenében a folyóirat-pultnál van lehetőség nyomtatásra, ebből 66 000 Ft nettó bevétel keletkezett. 2019-ben 9 fénymásolási megrendelésre 194 másolat készült; elektronikus másolatokra 5 megrendelés volt, 306 felvétel készült.

Könyvtárunk új és régebbi kiadványait, valamint képeslapokat, ajándéktárgyakat is árusítottunk osztályunkon, az ebből származó nettó bevétel 254 000 Ft.

A Keleti Gyűjtemény helyben is biztosít lehetőséget a reprográfiai igények azonnali kielégítésére, melyből nettó 292 800 Ft bevétel származott.

A Keleti Gyűjteményből származó kéziratok és könyvek szkenneléséből, illetve a Gyűjtemény által kiadott felhasználási engedélyekből külföldről 1 527 857 Ft bevétel folyt be a Könyvtár számlájára. Ez azonban csak a pénzbevételt jelenti, mert sok esetben – kiemelkedő szerzők, fontos kiadók esetében – a szokásos 1 tiszteletpéldányon kívül inkább általunk kiválasztott könyvek megküldését kértük az elkészítés, illetve az engedély ellentételezéseként.

A Keleti Gyűjteményben állományvédelmi digitalizálás is folyik. Zeuschel könyvszkennerünkön 2019. év folyamán raktárosunk egyéb feladatai mellett, legnagyobb számban keleti kéziratok digitalizálását végezte, összesen 16 075 felvételt készített, az alábbi megoszlásban:

	Kézirat	Felvételszám
Mongol	105 db	7911 db
Tibeti	10 db	262 db
Török	51 db	7902 db

A Reprogáfiai Szolgálat ugyanezen idő alatt részünkre 214 tibeti kézirat digitalizálását végezte el.

Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye

Digitális felvételek száma	9065 db
Papíralapú másolatok száma	2622 db
Tárgyfotó-felvételek	54 db

Folytatódott a Széchenyi-gyűjtemény állományvédelmi célú digitalizálása, összesen 1963 irat (3993 fólió) került digitalizálásra.

Elkezdődött Reguly Antal hagyatékának digitalizálása, 2742 felvétel készült el.

4.8 Elektronikus tartalomszolgáltatás, informatika

Katalogizálás informatikai támogatása

Év közben folyamatos volt a feldolgozással kapcsolatos „napi kérések” kiszolgálása: legyűjtések-, listák készítése, paraméter-táblák-, nyomtatási sablonok-, katalogizáló űrlapok és jogosultságok módosítása, segédanyagok készítése, csoportos rekord-módosítás, és törlés (úgynevezett sta_del rekordok).

Az év folyamán 250 969 db BIB-rekordot (298 988 db példányrekorddal) küldtünk be MOKKA-ba. A minimális számban visszakapott hibás rekordokat javításra továbbítottuk a feldolgozó kollégáknak. A MOK-mező aktualizálása folyamatosan zajlott.

2019-ben 824 182 db új, illetve módosított rekordot adtunk be a WorldCat nemzetközi katalógusba, valamint 1383 db törlendő rekord azonosítóját küldtük meg az OCLC-nek. A beadás előtt – szorosan együttműködve a Gyűjteményszervezési Osztály munkatársaival - elvégeztük a szükséges rekord-javításokat és rendszerbeállításokat.

A (rekatalogizálással létrehozott és egyéb, példányrekord nélkül előállított) bibliográfiai rekordok példányadatai alapján 22 700 db példányrekordot generáltunk automatikusan.

Együttműködve a Gyűjteményszervezési Osztály munkatársaival a Lukács György hagyatéki állományhoz az Aleph szervizeivel bibliográfiát- és mutatót készítettünk. Elvégeztük a szükséges rendszerbeállításokat, új indexeket hoztunk létre, illetve teljes indexelést végeztünk az adatbázison. Elvégeztük a rekordok csoportos javítását.

Egy MARC-rekordok minőségét vizsgáló nemzetközi kutatáshoz (Király Péter kutató részére) átadtuk a teljes BIB-adatbázisunkat (bináris MARC-ban, UTF-8 kódolással). Az elemzés eredménye hozzáférhető a <http://134.76.163.21/mtak/> címen.

Részvétel a leltári munkafolyamatokban

Az év során részt vettünk a leltári munkafolyamatokat összehangoló bizottság ülésein. Listákat készítettünk a leltárral kapcsolatos problémák elemzéséhez és a különböző hibajavításokhoz. Elkészítettük a 4. és az 5. apasztási listát. A BIB-rekordokhoz csoportosan példányokat generáltunk.

Aktualizáltuk a leltári előkészítés, valamint az állományból való törlés munkafolyamatainak leírását.

Elvégeztük az állományellenőrzés menetének aktualizálását az Olvasótermi és egy belső raktári állományrész ellenőrzésének tapasztalatai alapján. Leltári tapasztalataink átadása céljából fogadtuk az OGYK rendszerkönyvtárosát.

A havi leltári listák legyűjtése folyamatos volt. Év végén elkészítettük az éves leltári listát is.

Részvétel a szolgáltatásfejlesztésben

Mintegy 1 hónapos tesztidőszakot követően – együttműködve az Olvasószolgálati munkatársakkal – augusztusban, élesben is elindítottuk az online kérésű rendszert. Az előkészítés során, mintegy 5000 db példányrekordban pótoltuk a gyűjteményi kódot, és több mint 450 000 példányrekordba tettük be a TBDEP azonosítót. Beállítottuk a szervizek ütemezett futtatását (job_daemon), a kijelölt PC-ket és nyomtatókat, valamint nyomtatási próbákat végeztünk.

Konfiguráltuk az e-mail-es jelszókérést az Aleph-ben. Módosítottuk a belépéssel és előjegyzéssel kapcsolatos kiírásokat az OPAC-ban és a Primo-ban.

Az előjegyzés kezelésének menetéről munkafolyamat-leírást készítettünk.

Aleph-ben kialakítottuk a mikrofilm-kiszolgálás, leltározás alapjait, elvégeztük a szükséges paraméter-tábla beállításokat. Teszteltük a példányok összekapcsolásához szükséges LKR-mező működését. Bibliográfiai és példányrekordokat módosítottunk. Elemeztük az 533-as mezők tartalmát. Kidolgoztuk a MFI-rekordok javításának menetét és munkafolyamat-leírást készítettünk.

Oktatást tartottunk, valamint segédanyagot készítettünk a mikrofilmek feldolgozásáról az osztály munkatársainak.

Emellett elkezdődött a mikrofilmen tárolt dokumentumok digitalizálása és online közzéadása, így egyre kevesebb tekercset kell majd olvasóinknak raktárból kérni, hiszen a szkennelt másolatok a könyvtár repozitóriumaiából – hacsak lehet – bárholnan letölthetővé válnak. Elkezdődött a digitalizált pozitívok selejtezésének előkészítése.

A szolgáltatók (SzóTudásTár, Akadémiai Kiadó), az üzemeltetési osztály, valamint a SZTAKI munkatársával együttműködve sikerült megoldani az olvasói EduID-belépéssel kapcsolatos problémát.

Az Ex Libris közreműködésével megtörtént az olvasói jelszavak titkosítása (encryptálása), amelyet elsősorban az olvasói Eduld használat követelményeinek való megfelelés érdekében végeztünk el.

Az OpusNet program keretében több mint 200 000, ISBN-számot tartalmazó rekordot adtunk át MARC-XML formátumban a Qulto cég munkatársainak.

Megadott szempontok szerint teszteltük az OpusNet rendszer működését, beadott rekordjaink láthatóságát. A teszt-eredményeket elküldtük a Monguz Kft. munkatársának.

Digitalizálás

A Digitalizáló műhelyben – a mindennapi állományvédelmi szkennelés és az olvasói megrendelések mellett – 2019-ben több gyűjteményi egység teljes digitalizálása kezdődött el: Széchényi István kéziratai és a tibeti gyűjtemény dokumentumai mellett elkészült a teljes mongol gyűjtemény szkennelése is. Az MTA INFRA pályázat támogatásával beszereztünk egy Zeutschel 12002 V típusú könyvszkennert, valamint leselejteztük a fotólaborkénti működés megszüntetése miatt feleslegessé vált eszközöket.

December 6-án bemutattuk a műhelyben zajló munkát az ELTE informatikus könyvtáros MA képzésben résztvevő hallgatóknak.

DOI regisztráció

A DOI (digital object identifier) online tartalmak azonosítására szolgáló egyedi azonosító, melyet regisztrálunk folyóiratokhoz, könyvekhez, könyvfejezetekhez, PhD dolgozatokhoz és kutatási adatokhoz. Az MTA KIK két ügynökség segítségével kínálja a szolgáltatást: a DataCite és a CrossRef csatlakozott partnere.

A CrossRef ügynökségnél regisztrálható DOI-val 187 partnert szolgáltunk ki 2019-ben, a DataCite-nál regisztrálható DOI-val 77-t. Az év folyamán összesen 1509 DOI-t regisztráltunk a DataCite rendszerébe, 4969-t pedig a CrossRef-nél.

Online publikálási platformok

Az Open Journal System szolgáltatásunkat jelenleg 26 ügyfél veszi igénybe (ezek közül 6 teljes funkcionalitással használja a rendszert, 6 a gyorsbeküldő plugin használatával jelenteti meg folyóiratát, 13 még tesztelési fázisban van, 1 pedig megszűnt). Elkészült az OAluploader alkalmazás, ami kommunikálva az OJS szoftverrel, a manuális adatrögzítést minimalizálva támogatja a cikkek adatainak feltöltését a Magyar Tudományos Művek Tárába (MTMT) és a tanulmányok archiválását a REAL-ba.

Az Open Conference System szolgáltatásban 2019-ben már második alkalommal jelent meg a HUNGARNET Egyesület közreadásában megjelent Networkshop konferenciakötet.

Kutatási adat menedzsment

A Research Data Alliance (RDA) globális szervezet pályázati támogatásával a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtára és az MTA Könyvtár és Információs Központ közös célként tűzte ki egy olyan adatkezelési csomag összeállítását, amely elősegíti a megfelelő adatrepozitórium használatát és segítséget nyújt az adatfeltöltés folyamatához.

A DE Könyvtár munkatársai az adatok publikálásáról szóló munkafolyamatot alátámasztó ajánlással dolgoznak, az MTA Könyvtár és Információs Központ pedig a repozitóriumok auditálását és minősítését tárgyaló ajánlás alapján dolgoz ki új értékelési rendszert az MTMT Repoitóriumminősítő Szakbizottsággal együttműködve.

MATARKA és MTMT feldolgozás

Az MTA KIK részt vesz a MATARKA folyóirat tartalomjegyzék kereső szolgáltatás építésében, 4 kolléga végzi 9 folyóirat feldolgozását. A létrehozott rekordokban szerepeltetjük a REAL-J repoitóriumban tárolt teljes szövegű, elektronikus példányra mutató linket.

2019-ben 2340 db rekord került be az MTMT-be az MTA KFB vagy NKA támogatás, DOI regisztráció, illetve önkéntes csatlakozás kapcsán.

4.8.1 Számítógépes referenz-szolgáltatás

A térítéses szolgáltatás keretében idézettség figyelést, impakt faktor listák összeállítását vállaljuk, valamint a kutatók publikációs listájának és ezek hivatkozásainak integrálását a Magyar Tudományos Művek Tárába (www.mtmt.hu). Emellett tájékoztatást és segítséget nyújtunk a könyvtár repoitóriumának (REAL) használatával kapcsolatban.

A szolgáltatás alapvető forrásai továbbra is a Web of Science és a Scopus nemzetközi adatbázisok, illetve a MATARKA tartalomjegyzék-adatbázis voltak.

2019-ben 25 ügyfelünk volt, az általuk megrendelt szolgáltatásokra 94,5 óra munkaidőt fordítottunk, valamint 15 fő számára egyszerű kérdésekről telefonon, e-mailben és személyesen is adtunk felvilágosítást.

4.8.2 Web-OPAC, Primo, SFX

2019-ben a Web-OPAC-ban 213 342 tranzakciót indítottak külső IP-címekről ugyanezen szám belső IP-címekről 37 070 volt. Összesen 25 412 elérést regisztráltunk.

Művelet típus	Összes elérés	Belső elérés	Külső elérés
Többmezős keresés	225	30	195
Egyszerű keresés	19263	1856	17407
CCL keresés	2717	543	2174
Összetett keresés	3909	1076	2833
Több adatbázis keresés	113681	29054	84627
Szűkített keresés	557	32	525
Ütköztetés	4	2	2
Olvasójegyem	2179	534	1645
Webopac segítség	154	40	114
Böngészés	15974	3605	12369
Z39.50 keresés	86983		86983
Mentés	4766	298	4468
Összesen	250412	37070	213342

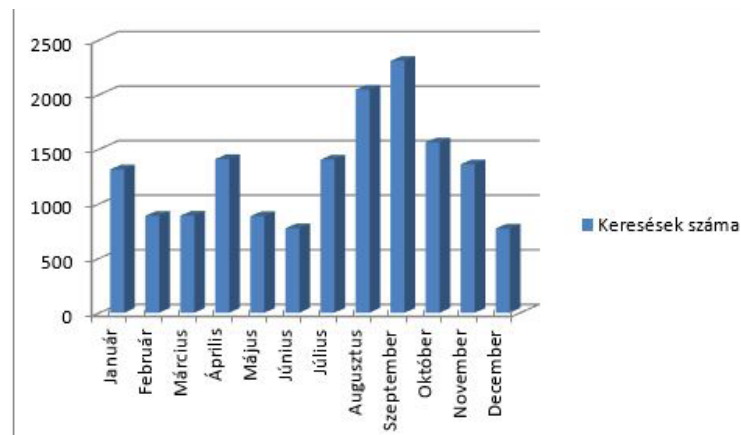
Tranzakciók száma a Web-Opac-ban művelettypusonként

Ezen kívül 5523 esetben végeztek olvasóink kölcsönzéshez kapcsolódó műveleteket.

Művelettypus	Tranzakció száma
Hosszabbítás	540
Előjegyzés (elérhető példányra)	126
Előjegyzés (elérhető címre)	4810
Előjegyzés (nem elérhető példányra)	8
Előjegyzés (nem elérhető címre)	39
Összesen	5523

A kölcsönzési műveletek eloszlása a Web-Opac-ban

Az elmúlt évben is folyamatos volt a Primo felületén a hírblokk aktualizálása. A 2019-es évben a rendszerben 15 599 keresést regisztráltunk.

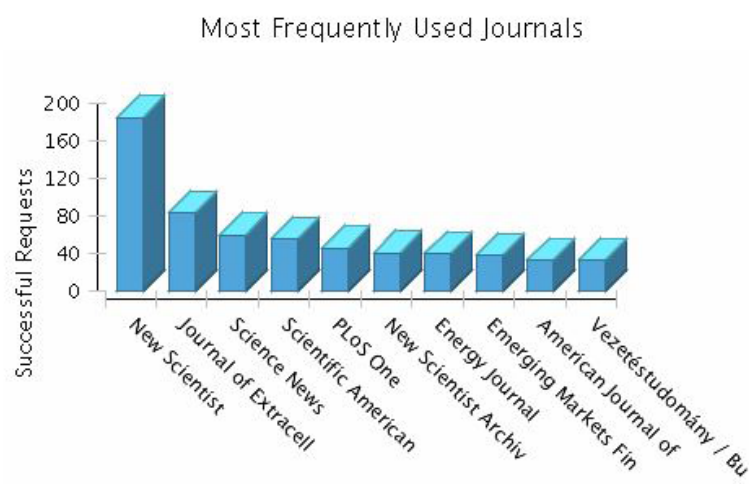

Keresések száma 2019-ben a Primo-ban havi bontás szerint

A szükséges előkészítő lépések (nyitóoldal módosítása, előjegyzés működésének beállítása) után az év elején átálltunk a Primo új verziójának, az úgynevezett Primo New UI használatára. Az év folyamán – olvasószolgálati kérésre – többször is módosítottuk a részletes adat-megjelenítést, illetve bővítettük a kereshető mezőtartalmak számát.

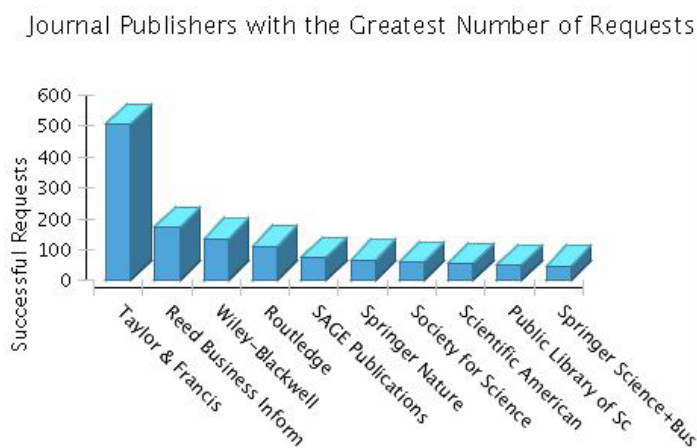
Az SFX-rendszeren keresztül 65 999 db teljes szövegű folyóirat, illetve 19 307 teljes szövegű könyv érhető el. Az SFX-ben mérhető keresések száma 59 600 volt 2019-ben, amelyek döntő többsége könyvtáron kívüli megkeresés volt.

A 2019-es évben a három leggyakrabban használt folyóirat a sikeres kérések tekintetében a New Scientist (185 kérés), a Journal of Extracellular Vesicles (83 kérés) és a Science News (60 kérés) voltak.

2019-ben leggyakrabban használt elektronikus folyóiratok SFX-ben

Kiadói vonatkozásban a tavalyi évben a Taylor&Francis (507 kérés), a Reed Business Information Ltd. (174 kérés) valamint a Wiley-Blackwell (136 kérés) folyóiratai voltak a legnépszerűbbek.

2019-ben legnépszerűbb kiadók SFX-ben

Az év során folyamatosan végeztük az SFX KB aktuális update-jét. Az év végén megkezdtük az egyeztetéseket az Ex Libris, valamint az Üzemeltetési Osztály munkatársaival az SFX-szerver upgrade-jéről.

4.8.3 REAL repozitórium

A Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye 56 dokumentumot töltött fel a REAL-MS-be, 1 dokumentumot a REAL-R-be (PDF-készítés, címléírás, szerverre feltöltés).

Repozitóriumi gyűjteményeink tovább gyarapodtak a könyvtár digitalizálási projekteinek, valamint a pályázati támogatások és a DOI regisztráció kapcsán egyre nagyobb számú partnerünknek köszönhetően. Ezáltal az MTA 1945 előtt megjelent kiadványainak szinte teljes korpusza már rendelkezésre áll a REAL-EOD-ban és a régi akadémiai folyóiratok mellett egyre több tudományos társaság lapja olvasható a REAL-J-ben. Ebben az évben elkezdődött a mikrofilmen tárolt dokumentumok digitalizálása, illetve a mikrofilm-tekercek katalógus rekordjainak példányrekordokkal való ellátása az online raktári kérésbe való bevonhatóság érdekében, mivel az állományt az év folyamán az MTA palotából a törökbálinti raktárba költöztettük. A határon túli lelőhelyű dokumentumok közzétételét valósítottuk meg elsőként, így a REAL-R-ben és a REAL-MS-ben olyan régi könyvek és kéziratok is elérhetővé váltak, amik a mikrofilm felvételek elkészítése után megrongálódtak vagy megsemmisültek.

2019-ben 5792 regisztrált felhasználója volt a REAL-nak.

A repozitórium gyűjteményeinek gyarapodása 2019-ben

Repozitórium	2019-ben bekerült rekord (db)	Összes rekord	Leírás
REAL	12 239	91 824	A gyűjtemény a kutatók által beküldött tudományos közleményeket, az OTKA/NKFIH-hoz benyújtott kutatási jelentéseket, valamint a DOI regisztráció kapcsán beküldött fájlokat tartalmazza
REAL-J	329	13 659	A gyűjtemény az MTA KIK digitalizálási projektjeiből, az MTA KFB által támogatott orgánumok beszolgáltatásából, és a DOI regisztráció kapcsán beküldött fájlokat tartalmazza
REAL-EOD	697	8140	A gyűjtemény az MTA KIK digitalizálási projektjeiből, az MTA KFB által támogatott orgánumok beszolgáltatásából származó fájlokat tartalmazza
REAL-d	92	1076	A gyűjtemény az MTA doktora cím kapcsán létrejövő pályázati dokumentációt tartalmazza
REAL-PhD	170	130	A gyűjtemény a KPA adatbázisba feltöltött, valamint az MTA KIK-vel együttműködési megállapodást kötött egyetemek/főiskolák által feltöltött doktori dolgozatokat tartalmazza
REAL-R	463	1311	A gyűjtemény az MTA KIK digitalizálási projektjeiből származó fájlokat tartalmazza
REAL-MS	1550	23 114	A gyűjtemény az MTA KIK digitalizálási projektjeiből származó fájlokat tartalmazza

4.8.4 Informatika

Az év során informatikai infrastruktúránk megújítását folytatni tudtuk, egyes esetekben a korábban megkezdett bővítési, illetve hardver-csere folyamatokat be tudtuk fejezni.

Egységesíteni tudtuk szerverparkunkat, és le tudtuk cserélni meglévő REAL és MTMT szervereket. Közel 200 TB kapacitással bővítettük tárolóegységünket, és újabb akkumulátorokat építettünk be a szerverszoba központi szünetmentes áramforrásába, ezzel egy órára növelve az áthidalható áramkimaradási időt.

Bővítésre került a lemezes mentőegység is. Két modernebb, nagyobb switchre cseréltük a szerverek és tárolóegységek összeköttetését biztosító 4 régi switchet.

Régi, egyre nehezebben üzemeltethető könyvszkennert kiváltására új Zeutschel 12002 V szkennert állítottunk be.

5. Speciális szolgáltatás: tudományelemzés és tudománypolitikai tevékenység

A tárgyévben végzett tevékenység legfontosabb eredményei

Kutatásértékelési és tudományelemzési tevékenység, illetve szolgáltatások az MTA döntéshozatali fórumai és beszámolóí számára

- Az MTA 2016–18-as tudományos tevékenységének elemzése és értékelése (szakmai jelentések formájában)
 - Az MTA tárgyévi közgyűlése (Közgyűlési Beszámoló),
 - Az MTA tárgyévi kormánybeszámolója (MTA Kormánybeszámoló).
 - Az MTA Országgyűlési Beszámolója részére.

A vonatkozó jelentéseket az MTA Közgyűlése, illetve az AKT megtárgyalta és elfogadta/ jóváhagyta A jelentéseket a TTO honlapján elérhető dokumentumok foglalják össze. A TTO ugyancsak közreműködött a tárgyévi közgyűlési beszámoló költségvetési fejezeteinek elkészítésében.

- Rendszeres együttműködés a hazai felsőoktatás és tudományirányítás szereplőivel

Nemzetközi együttműködések

Az MTA KIK TTO a Leuven-i Egyetem Kutatásmonitoring Centrumával (ECOOM KU Leuven) közösen 2018-ban megalakította A „tudomány szerkezete és rendszertana” nemzetközi kutatócsoportot, amelynek alapvető célkitűzése a tudománymetria három korszerű kutatási irányának közös művelése: (1) bibliometriai módszerek fejlesztése a tudományos információszolgáltatás számára (2) bibliometriai alapú tudományklasszifikációs és tudományrendszertani modellek, illetve (3) a tudománytérképezés új módszereinek kutatása. Tárgyévben megkezdődtek a közös kutatások (publikációk, konferenciák, pályázat-előkészítés), amelyek első eredményei a 2020-as évben várhatóak.

Ipar-akadémia kapcsolatok, szerződéses kutatások

A TTO módszertani és tudásbázisa a piaci szereplőkkel való sikeres együttműködésben, illetve szerződéses kutatások és szolgáltatások formájában is alkalmazhatónak bizonyult. Ennek példája a Scitec Nutrition nevű cég kutatóintézetével (Scitec Institute) 2018 folyamán kötött együttműködés, illetve stratégiai partnerség, amelynek keretében 2019 folyamán a TTO szerződéses kutatási eredményeket értékesített a Scitec számára.

Felsőoktatási specializáció

A TTO a Szegedi Tudományegyetemmel együttműködésben 2019. folyamán a könyvtárinformatikai mesterszak keretében tudományometriai specializációt hozott létre. A megfelelő szakmai munka biztosítása érdekében a TTO Szegeden tudományometriai szakkönyvtár kiépítését kezdte meg, amelynek feladata a korszerű oktatást támogató tudományos információszolgáltatás a szak hallgatói számára.

Nemzetközi és hazai projektek pályázatok

Tárgyévben az alábbi projekt- és pályázati tevékenység, illetve finanszírozott projektek keretében zajló szakmai együttműködések valósultak meg

- OTKA-pályázat, projekt
 - 2015-ben elnyert konzorciális OTKA-projekt (Karriermodellek és karrierépítés a kutatás-fejlesztésben, futamidő: 2016–2019, partnerek: ELTE, MTA TK) második évének teljesítései.
- MTA Életpálya Monitor
 - A programhoz nyújtott MTA-támogatás 2015-ben beépült a KIK költségvetésébe (folyamatos feladat). 2016-ban folytatódott a Bolyai János Kutatási Ösztöndíj Program vizsgálata. A tárgyévi teljesítéseket a mellékelt lista tartalmazza.

EISZ-TTO együttműködési program

- Az EISZ Programtanács 2015. októberében elfogadta az EISZ stratégiáját és feladatait, amelynek része az MTA TTO-val való szakmai együttműködés kialakítása, fenntartása. A tárgyévi együttműködés kiemelt feladatai az alábbiak voltak:
 - Szakmai szakinformációs előadások.
 - A TTO adatokat, szakmai háttéranyagokat biztosított az EISZ munkafolyamatokhoz.
 - NKFIH-támogatásával zajló Compass+ projektben a TTO számos szakmai részfeladat tervezését, kivitelezését végzi (adatstruktúra, intézményi hozzárendelések, tudományometriai mérőszámok rendszerének kialakítása)

Oktatás, szakmai tájékoztatás, szaktanácsadás

A TTO alapfeladatainak megfelelően tárgyévben számos hazai felsőoktatási intézményében, illetve nemzetközi fórumokon tartott oktatási, szakmai tájékoztatási célú előadásokat:

- Meghívásos, felkéréses szakmai előadások és konzultációk.
- Szakértői részvétel és előadások nemzetközi rendezvényeken.

Kutatási, kutatási disszemináció, kutatási együttműködés

- Rangos publikációk vezető folyóiratokban
- Plenáris előadások hazai konferenciákon, meghívásos előadások nemzetközi szakmai fórumokon
- A hazai akadémiai szféra számára elemzések
- Nemzetközi tudományos konferenciák (referált cikkek)

6. Országos programok

6.1 Magyar Tudományos Művek Tára (MTMT)

Az MTMT Osztály három kiemelt feladata 2019-ben:

- a. Az MTMT rendszer (MyCite) folyamatos (7/24) üzemi szolgáltatásainak a biztosítása, és a kapcsolódó szupport és felhasználói támogatás.
- b. Az MTMT 2018 novemberében bevezetett új szoftvere (MyCite2) működésének stabilizálása, illetve a korábbi szoftver teljes funkcionalitásának biztosítása.
- c. Az MTA doktora cím eljárást elindító publikációs listáinak ellenőrzésében bekövetkezett lemaradások behozása.

Az MTMT továbbfejlesztési és üzemeltetési költségeinek előteremtése továbbra is csak pályázati forrásokból volt lehetséges, de a korábbi éveknél zökkenőmentesebb volt. A minisztériumi struktúra átalakítása következtében a teljes összeget (140M Ft) az NKFIH-nél kellett pályáznunk, ami január végétől már lehívhatóvá vált. Ugyanakkor 2019. szeptemberétől a szoftver fejlesztője, a SZTAKI kívül került az MTA intézményi keretein, de ez a 2019-es működést már nem befolyásolta.

A 2019-es év során folyamatosan úrrá kellett lenni az adatszolgáltatási nehézségeken. Gyakorlatilag az összes értékelő táblázat mögötti számításokat a visszajelzések alapján folyamatosan korrigálni kellett, miközben már januárban a szokásosnál nagyobb adatigénylések jelentkeztek. A MTA Kutatóhálózati éves jelentés (Kutatóintézetek és Támogatott Kutató Csoportok – TKCs) elkészítéséhez szükséges adatellenőrzéseken, javításokon és kimutatásokon felül adatokat kellett szolgáltatnunk januárban az MTA átvilágításához, majd ezt követően az Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM) kiválósági pályázataihoz.

Többszörösen kellett korrigálni a publikációs listák megjelenését is, hogy rajta legyenek a megfelelő adatok a megfelelő formában.

Az év elején sürgősen biztosítanunk kellett a megváltozott MTMT adatszerkezetből az adatok átadását az akkreditációs és pályázati eljárások szempontjából kritikus külső informatikai rendszerek felé, ami megtörtént mind a Doktori Tanács adatbázisa, mint az NKFIH pályázati rendszere felé.

Az év a folyamatos szoftver javítások és fejlesztések jegyében telt, összességében 11. új szoftver verzió került ki, és december közepére valósult meg, hogy az új szoftver a korábbi szoftver funkcionalitását maradéktalanul teljesíti. Bizonyos esetekben még komoly ergonómiai korrekciókra van szükség, más esetekben viszont a korábbi szoftvert messze meghaladó előrelépéseket sikerült megvalósítani.

Komoly feladatot jelentett a nyár során a folyóirat-presztízsadatok – impakt faktorok és Scimago Q értékek – betöltésének előkészítése és megvalósítása az új rendszerbe. Tágabb tere nyílt az új szoftverrel a kapcsolódó fejlesztések, rendszerek alkalmazásának, így öt egyetem fejlesztett ki részben az MTMT támogatásával saját rendszereikhez illesztett adatátviteli funkciókat, illetve az MTMT Osztály informatikusa is számos

saját kiegészítő alkalmazást tudott az osztály napi rutinmunkáinak támogatására az MTMT-hez illeszteni. Folytatódott a FrontEndArt által a folyóirat-szerkesztőségek számára készített feltöltő program továbbfejlesztése is.

2019 során egy országos konzultációt tartottunk az MTMT adminisztrátorok számára a Networkshop konferencia tutoriál programja keretében, amelyen 25 adminisztrátor vett részt. Össességében 33 alkalommal biztosítottunk oktatás az MTMT adminisztrátorok számára.

A szoftverleállások legnagyobb része ütemezetten történt: 40-szer fordult elő 5-10 perces, előre bejelentett leállítás. Ezek vagy kisebb frissítések, vagy apróbb hibák miatti szerver-újraindítások voltak. Négyyszer volt szükség hosszabb, 30 perc körüli előre bejelentett leállásra. Váratlan, előre nem bejelentett „incidens” 16 alkalommal történt, ami hosszabb leállást, hibakeresést, majd a javításokat követően újraindítást igényelt.

A tervezett hardver infrastruktúra sem bizonyult elégségesnek az üzemszerű működéshez, további bővítésre és korrekcióra szorult.

Az akadémikus jelölés teendőinek egy része áthúzódott 2019-re is. A tagjelöltek publikációs és idézettségi adatait az MTMT1-ben végeztük. A tagválasztás megtörténte után elvégeztük az M1 szerverre mutató linkek átirányítását az M2 szerverre, és az M1-ben végzett javításokat átvezettük az M2 adatbázisba (elsőként a megválasztotaknál).

Az MTA doktori címre jelentkezők listáinak ellenőrzésével csak májusra sikerült behozni a lemaradásokat, viszont azóta ütemesen halad a munka.

2019-ben 87 beadott pályázat volt, ezek közül volt 25 fő, aki még 2018-ban indította az eljárást.

MTA Osztály	Beadott pályázatok száma
I. osztály	11
II. osztály	3
III. osztály	4
IV. osztály	9
V. osztály	13
VI. osztály	10
VII. osztály	9
VIII. osztály	8
IX. osztály	11
X. osztály	2
XI. osztály	7

2020-as évre 18 pályázó anyagának kezelése húzódott át, ezekből

- 3 esetben lezártuk a DTT pályázati rendszerében a feltöltést, de a pályázó még nem adta be a pályázatot,
- 3 esetben a DTT-be feltöltés megtörtént, de még nem kaptunk jelzést a pályázótól, hogy le is zárhatjuk a feltöltést,
- 6 esetben az ellenőrzés kész, hamarosan megtörténik a DTT-be feltöltés,
- 6 esetben az ellenőrzés még folyamatban van.

Összetettebb eseti adatszolgáltatást 45 alkalommal kértek.

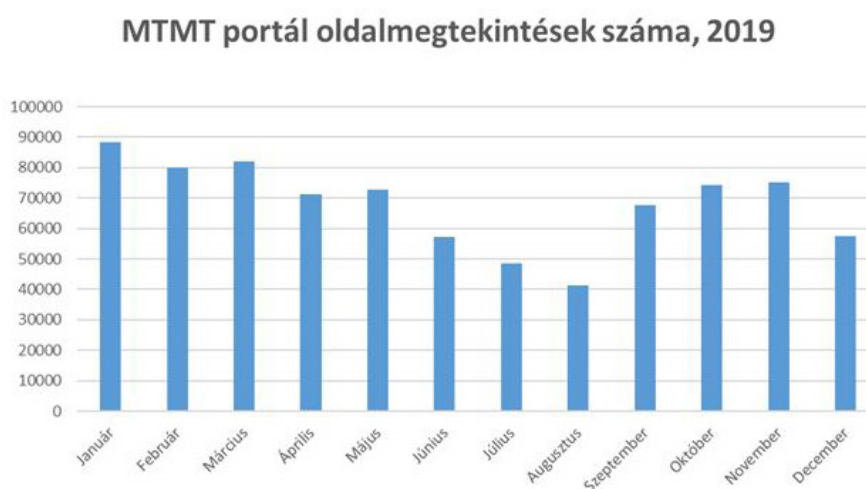
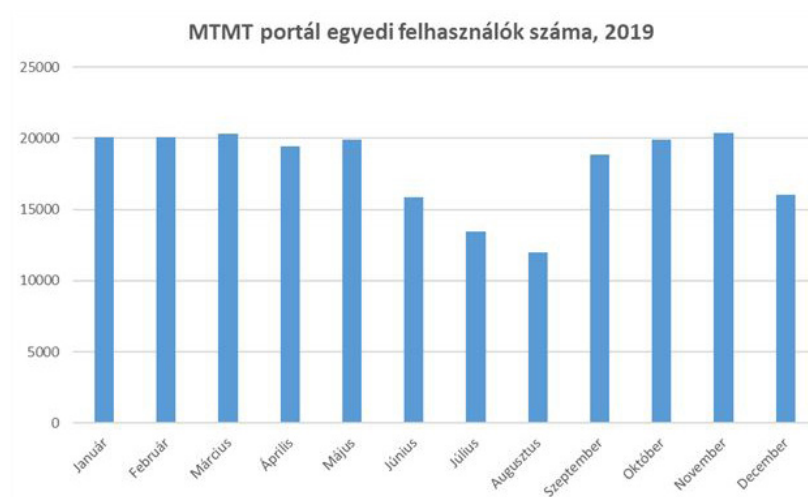
Az MTA tudományos osztályainak folyóirat-listáit 11 alkalommal kellett módosítanunk. 2019-ben az MTMT irányító és tanácsadó testületei folytatták munkájukat. A MTMT Tudományos Tanács háromszor ült össze, egyik ülését csak szoftvercserének szentelte. A MTMT Koordinációs Testület is háromszor ülésezett. A Bibliográfiai Szakbizottság egyszer, a Repozitóriumminősítő Szakbizottság pedig két alkalommal ülésezett.

2019-ben 14 tagintézmény csatlakozott az MTMT-hez. 4 egyházi felsőoktatási intézmény, 4 kutatóintézet, 2 múzeum, 1 dokumentációs központ, 1 kórház, egy határon túli egyesület és 1 ipari szereplő.

MTMT adatbázis statisztika (2019.01.01. – 2019.12.31.)	
Szerzők	
Összes szerző	63139
Nyilvános szerzők	53237
Közleménnyel rendelkező	52510
Adminisztrátorok	
Összes adminisztrátor	3320
Aktív adminisztrátor	1751
Közlemények	
Összes közlemény	1978099
Folyóiratcikk	911770
Könyvrészlet	431038
Könyv	195206
Egyéb konferenciaközlemény	124180
Egyéb konferenciakötet	72717
Oltalmi formák	6820
Disszertáció	20668
Egyéb	174786
Alkotás	40335
Kutatási adat	578

<i>Idézők</i>	
Összes idézés kapcsolat	7208453
Független	5881975
Függő	1243834
Nem vizsgált	82644
<i>Teljes tudományos közlemények</i>	
Közlemények száma	1224780
Független idéző kapcsolatok	5823626
Függő idéző kapcsolatok	1230766
Teljes tudományos művek aránya az összesből	61,92%

MTMT Portál statisztika - 2019¹

¹ MTMT portál használati statisztikái a Google Analytics programmal készültek

6.2 Elektronikus Információszolgáltatás (EISZ) Nemzeti Program

I. Előzmények

Az EISZ Nemzeti Program tevékenysége és stratégiai céljai:

a. Tudományos tartalomszolgáltatás a hazai felsőoktatásban és nonprofit kutatásban résztvevők számára

A program a hazai felsőoktatásban és nonprofit kutatásban résztvevők számára nyújt hozzáférést elektronikus tudományos tartalmakhoz, úgynevezett nemzeti licenc vásárlásával. A résztvevő intézmények, mint előfizetői kör, önrész fizetésével hozzájárulnak az EISZ Nemzeti Programban való részvételükhöz, továbbá az adatbázisok felhasználási jogainak megszerzési költségeihez való hozzájárulással segítik a program megvalósítását.

b. Közművelődési feladatok ellátása az előfizetői kör tagjai, a hazai közgyűjtemények, megyei könyvtárak és levéltárak, valamint a határainkon túli közintézmények magyar állománnyal rendelkező nyilvános könyvtárai számára

A program az előfizetői kör tagjai, a hazai közgyűjtemények, megyei könyvtárak és levéltárak, valamint a határainkon túli közintézmények magyar állománnyal rendelkező nyilvános könyvtárai számára nyújt hozzáférést magyar nyelvű tudományos, művelődéstörténeti és helytörténeti elektronikus tartalmakhoz, az információhoz való egyenlő hozzáférés érdekében és a digitalizált magyar kulturális örökség hozzáférhetővé tétele céljából. A digitális tartalmakhoz az intézmények térítésmentesen férnek hozzá.

Az EISZ Titkárság feladata a nemzeti program operatív működtetése:

- Nemzetközi és hazai szakirodalmi adatbázisok nemzeti licenceinek ügyintézése, központosított közbeszerzési eljárások lefolytatása
- Kapcsolattartás a kiadókkal
- Kapcsolattartás a hazai előfizetőkkel
- Hazai szervezetek szakmai támogatása
- Részvétel hazai és nemzetközi szakmai szervezetek munkájában

Az EISZ működésének jogi alapját az 1079/2012.(III.28) sz. kormányhatározat adja. A nemzeti program költségvetése a költségvetési törvény szerint, az MTA fejezetén belül, az MTA Könyvtár és Információs Központ címéhez rendelve, önálló alcímen jelenik meg. A tudományos tartalmak országos szintű gyarapításához szükséges licenc szerződések megkötése minden esetben a hatályos közbeszerzési törvény szerint történik.

Az EISZ központj, NKFIH által biztosított költségvetési kerete 1 950 000 000 forint, amely az ED_18-1-2018-0019. számú támogatási szerződés alapján 2019. március 26-án érkezett az MTA KIK egyszámlájára.

Figyelemmel a hazai kutatási és felsőoktatási szféra igényeire, integrálva a tagintézmények elvárásait, és igazodva a tudományos kommunikációban zajló paradigmaváltáshoz és a legkorszerűbb nemzetközi trendekhez, 2019-ben az EISZ Nemzeti Program legfontosabb szakmai célkitűzése az Open Access kezdeményezés gyakorlati térnyerésének elősegítése volt. A Programtanács támogatásával a Titkárság olyan digitális könyvtári infrastruktúra létrehozásán dolgozott, amely lehetőséget biztosít a magyar tudományos közösség tagjai számára, hogy országos szintű átmeneti szerződések égisze alatt tanulmányaikat és közleményeiket nyílt hozzáféréssel jelentethessék meg magasan jegyzett, szakterületükön mérvadónak tekintett folyóiratokban. A nemzeti program másik kiemelt célja a második szakaszába érkezett Compass+ fejlesztés megvalósítása. A szakmai együttműködések területén egyrészt az ITM/NKFIH támogatásával megvalósult Határon túli projekt, másrészt pedig a kelet-európai könyvtári konzorciumok szorosabb együttműködésére irányuló Regionális program.

II. Programtanács

A 2015. október 2-án megalakult Programtanács a tagintézmények érdekképviselői fóruma, döntés-előkészítő és értékelő testület. A Programtanács az MTA Elnökének tanácsadó testületeként működő, döntéshozatali jogkörrel rendelkező bizottság, amelynek tagjai díjazás nélkül látják el feladatukat. A Programtanács feladata a stratégia kialakítása, a rendszerfejlesztés fő irányának kijelölése.

A Programtanács részletes feladat- és hatásköre:

- Kijelöli a stratégiai irányokat
- Évenként értékeli a program helyzetét, működését
- Véleményezi a jelentősebb beruházásokat, kiadásokat
- Meghatározza az intézményi költség-hozzájárulás elvi alapjait
- Dönt a csatlakozó tagok önrészfizetési arányairól
- Meghatározza működési költségvetés tervezetét és az következő évi intézményi önrész hozzájárulás mértékét
- Konzultációt folytat az előfizető intézmények képviselőivel
- Kommunikációs fórumként szolgál a résztvevő intézmények szakmai egyeztetéseihöz

A Programtanács ügyrendje 2019. március 22-vel módosult. Személyi változások a Programtanácsban:

Intézménycsoportok	Mandátumok száma	PT tagok
SZAVAZATI JOGGAL RENDELKEZŐ TAGOK		
A Programtanács elnöke	1	Monok István főigazgató, MTA KIK
Felsőoktatási intézmények	10	Kálóczi Katalin főigazgató, ELTE Karácsony Gyöngyi főigazgató, DE Kokas Károly főigazgató-helyettes, SZTE Marton József Ernő főigazgató, BME OMIKK Nagy Zsuzsanna elnök, EKK Szeberényi Gábor főigazgató, PTE Szluka Péter igazgató, SE Tamási Balázs igazgató, OR-ZSE
Magyar Rektori Konferencia		Gelencsér András alelnök
Kancellárok képviselőiben		Szász Károly kancellár, SE
MTA kutatóintézetek	2	Fazekas Károly főigazgató, Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Lévai Péter főigazgató, Wigner Fizikai Kutatóközpont
Nonprofit kutatóintézetek	2	Kis Máté igazgatóhelyettes, NAIK Zimányiné Horváth Vera tudományos titkár, ELI-HU
Egészségügyi intézmények	2	Izbéki Ferenc főorvos, Fejér Megyei Szent György Kórház Takácsi-Nagy Zoltán főigazgató-helyettes, Országos Onkológiai Intézet Mátyus Mária orvos ezredes, Honvédkórház
Közgyűjtemények	1	Kiss Gábor igazgató, Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár
Országos szakkönyvtárak, szakkönyvtárak	1	Rózsa Dávid főigazgató, KSH Könyvtár
Államigazgatási intézmények	1	Tóthné Csáki Katalin könyvtárvezető, NÉBIH
SZAVAZATI JOGGAL NEM RENDELKEZŐ TAGOK		
NKFIH		Szabó István elnökhelyettes
ITM		Horváth Zita helyettes államtitkár
MTA		Véber János szaktanácsadó
MTA KIK		Urbán Katalin igazgató, EISZ Titkárság

A Programtanács 2019-ben 3 ülést tartott: március 22-én, június 21-én és december 6-án. Az ülések fő programpontjai a következők voltak:

2019. március 22.

- Az EISZ Titkárság szervezeti átalakítása
- A 2018. évi szakmai beszámoló elfogadása
- A 2019. évi munkaterv ismertetése
- Beszámoló a határon túli magyar intézmények számára biztosított ITM céltámogatásról
- Vita az önrékszámítás módszertanáról

2019. június 21.

- Az EISZ Programtanács ügyrendjének módosítása
- Tájékoztató a Springer Nature e-könyves keretszerződésről
- Tájékoztató az Elsevierrel folytatott tárgyalásokról
- A 2020. évi beszerzési és költségvetési terv ismertetése
- Vita a beszerzési és költségvetési tervről
- A 2020. évi beszerzési és költségvetési terv elfogadása név szerinti szavazással

2019. december 6.

Szakmai beszámoló az éves munkaterv teljesítéséről

- a) Új tagintézmények
- b) Új adatbázisok
- c) Open access szerződések
- d) Országos APC felmérés
- e) COMPASS+ fejlesztés
- f) Rendezvények

Tájékoztató a folyamatban levő beszerzésekről

- g) Taylor & Francis módosított ajánlat
- h) Springer e-könyv keretszerződés
- i) Elsevier open access szerződés

Konzorciumok 2020-ban

Legfőbb feladatok 2020-ban

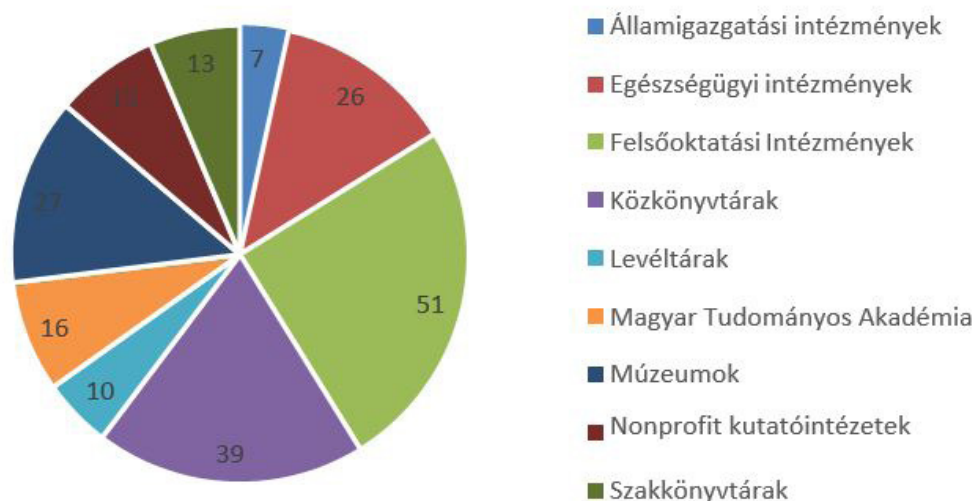
III. Az előfizetői kör

Tagintézményeink száma 2019-ben 247. Az EISZ szolgáltatásainak felhasználói: 266 000 egyetemi hallgató, 18 000 felsőoktatási oktató és kutató, 8000 kutatóintézeti munkatárs, muzeológus, 5000 orvos, kórházi munkatárs, 325 000 közkönyvtári, 10 000 levéltári felhasználó. Határainkon túli intézményeknél több mint 5000 felhasználó.

Az előfizetői kör tovább bővült, sok kisebb intézmény jelentkezett a minőségi magyar szakirodalmi forrásokhoz való kedvezményes hozzáférés lehetősége miatt. A nagy felsőoktatási intézmények és nonprofit kutatóközpontok pedig az új szolgáltatási elemként megjelenő publikációs lehetőségek miatt léptek be számos előfizetői körbe.

A tagintézmények adatait az EISZ Titkárság a GDPR rendelkezéseinek megfelelően tartja nyilván, tárolja és használja.

EISZ intézmények megoszlása intézménytípus szerint

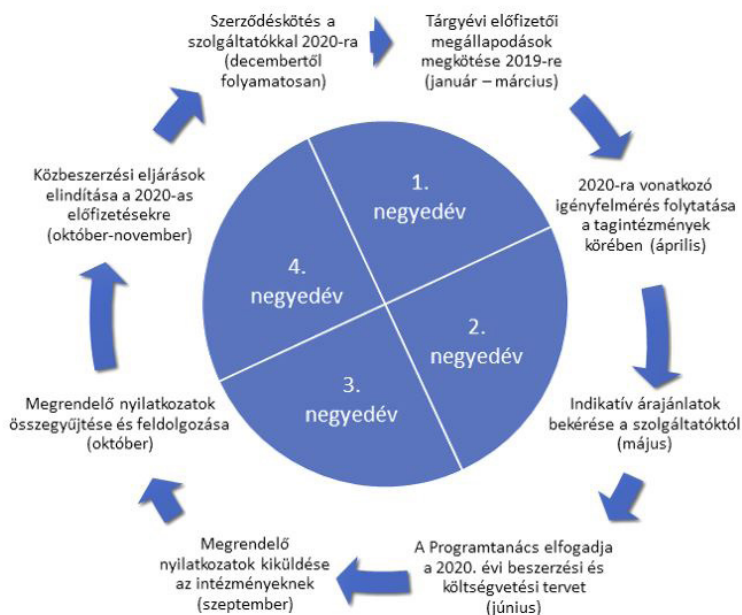
Megkötött előfizetői szerződések száma		
	Keretmegállapodások	Előfizetői megállapodások
Felsőoktatási intézmények	1	92
Eötvös Loránd Kutatási Hálózat	15	26
Egészségügyi intézmények		25
Államigazgatási intézmények		11
Nonprofit kutatóintézetek	2	21
Országos szakkönyvtárak	2	16
Múzeumok	3	38
Közkönyvtárak	3	60
Levéltárak		12
Összesen	26	301

Új intézmények 2019-ben:

1	Bocaius Könyvtár, Kassa
2	Bod Péter Könyvtár, Sepsiszentgyörgy
3	Csíki Székely Múzeum, Csíkszereda
4	Eötvös Loránd Kutatási Hálózat Titkársága
5	Esztergomi Főszékesegyházi Könyvtár
6	Haáz Rezső Múzeum, Székelyudvarhely
7	Hagyományok Háza
8	Hittudományi Főiskola és Papnevelő Intézet, Gyulafehérvár
9	Horvátországi Magyar Oktatási és Művelődési Központ, Eszék
10	Jakabffy Elemér Alapítvány, Kolozsvár
11	József Attila Könyvtár, Magyarakanizsa
12	Juhász Erzsébet Könyvtár, Topolya
13	Kecskeméti Katona József Múzeum
14	Kishegyesi Könyvtár
15	Kiskunfélegyházi Petőfi Sándor Városi Könyvtár
16	Laczkó Dezső Múzeum
17	Lendvai Könyvtár és Kulturális Központ
18	Madách Imre Városi Könyvtár
19	Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem
20	Matej Hrebenda Könyvtár, Rimaszombat
21	Németh László Városi Könyvtár
22	Partiumi Keresztény Egyetem, Nagyvárad
23	Politikatörténeti Intézet Közhasznú Nonprofit Kft.
24	Selye János Egyetem, Komárom
25	Szabadkai Városi Könyvtár
26	Szabadkai Városi Múzeum
27	Szarvas Gábor Könyvtár, Ada
28	Székely Nemzeti Múzeum, Sepsiszentgyörgy
29	Székelykeresztúri Városi Könyvtár
30	Székelyudvarhelyi Városi Könyvtár
31	Szent Pál Akadémia
32	Thurzó Lajos Művelődési-Oktatási Központ, Zenta
33	Vajdasági Magyar Művelődési Intézet, Zenta
34	Veritas Történetkutató Intézet

IV. Munkaterv

Annak érdekében, hogy az EISZ működése az éves munkaterv minden szakaszában átlátható és megismerhető legyen úgy a tagság, mint a fenntartó hatóságok, a közbeszerzési hatóság és szolgáltató partnereink számára, részletes folyamatleírást készítettünk az egyes feladatainkról és azok időbeli ütemezéséről, az alábbiak szerint:

1. negyedév:

Előzmény: Az EISZ Nemzeti Programban való intézményi részvétel szabályait, az adatbázisok használatára vonatkozó feltételeket, valamint az évente ismétlődő árfolyamkülönbözet-elszámolás módszertanát tartalmazó jogi keretmegállapodást a csatlakozó intézmények egyszer írják alá határozatlan időre.

Az első negyedévben kötjük meg az előfizetői megállapodásokat a résztvevő tagintézményekkel, amelyekben a tárgyévre vonatkozó adatbázisok listája, valamint az előfizetési díjnak az intézményre eső része, más szóval önrésze szerepel.

2. negyedév:

A következő évi adatbázis-előfizetések előkészítése áprilisban veszi kezdetét, amikor a Nemzeti Programban résztvevő tagintézmények igényfelmérő ívet kapnak, amelyet egy hónapon belül, április végére kell visszaküldeniük kitöltve az EISZ Titkárság részére. A nyomtatvány tartalmazza mindazon elektronikus tudományos tartalmak listáját, amelynek szolgáltatói úgynevezett konzorciumi ajánlatot* kívánnak adni az előfizetői körbe tömörülő közintézményeknek. (*Az elektronikus tudományos tartalomszolgáltatás munkanyelve az angol. Itt nem a magyar jogban más jelentéssel bíró

konzorcium szót használjuk, hanem az angolszász kifejezést, amely konzorciumnak tekinti az egyes adatbázisok csoportos előfizetésére a jelentős árkedvezmény és más előnyök (archiválási jog, publikálási lehetőségek) miatt tömörülő felsőoktatási, akadémiai, egészségügyi és egyéb közgyűjteményi intézményekből álló előfizetői kört.)

Az igényfelmérő íveken szerepel az EISZ által ajánlott szakmai tartalmak listája rövid ismertetővel, a szolgáltató honlapjára mutató linkkel, illetve abban az esetben, ha adott intézetnek a korábbi években már volt előfizetése valamelyik adatbázisra, akkor a vonatkozó időszak használati statisztikai adatait is mellékeljük. A közgyűjtemények egyszerűsített nyomtatványt kapnak, amelyen kizárólag a számukra érdekes tartalmakat soroljuk fel. A többi intézmény a teljes kínálatot tartalmazó listát kapja. Az egyetemeken és a kutatóintézetekben az egyes tudományterületek kiemelkedő szakértőinek igényei alapján szelektálják a listát. Mivel a nyomtatványon árak nem szerepelnek, kvázi kívánságlistaként működik. A kutatói közösség minden olyan adatbázist bejelöl, amely releváns szakirodalmi forrásnak számít működési/kutatási területén.

Májusban az EISZ Titkárság összegyűjti és feldolgozza az igényfelmérés eredményét. Ezután keressük meg a szolgáltatókat: indikatív ajánlat benyújtására kérjük fel őket. Az igényfelmérés eredményei és a szolgáltató cégek által benyújtott indikatív ajánlatok alapján, valamint a rendelkezésre álló költségvetési keretösszeg figyelembe vételével az EISZ Titkárság elkészíti a következő évre vonatkozó beszerzési és költségvetési tervnek legalább két eltérő változatát. Az egyes változatok a tudományterületi és felhasználói prioritások vonatkozásában különböző szakmai koncepciót tükröznek.

Június folyamán tart ülést a Programtanács, ahol a legalább két héttel korábban a tagoknak megküldött tervezetek szakmai vitája után a tanács név szerinti szavazással kiválasztja azt az egy változatot, amely alapján az EISZ titkárság a következő évben a szakmai tevékenységét végzi.

A beszerzési és költségvetési tervezetek sajátosságai:

- a. intézményi szám: Mivel az igényfelmérés során az intézmények a konkrét árak ismerete nélkül választottak tartalmakat, az táblázatban minden esetben becsült számokkal dolgozunk
- b. előfizetések központi pénzügyi támogatása: A megszavazott változatban szereplő minden adatbázis beszerzését támogatja a Programtanács. Azonban a rendelkezésre álló központi pénzügyi keret szűkössége miatt nem tud minden egyes adatbázist pénzügyi támogatásban részesíteni. A beszerzési tervben külön oszlopban van feltüntetve az EISZ központi keretéből biztosított pénzügyi támogatás, illetve a szükséges önerő mértéke. A Programtanács a 0% pénzügyi támogatásban részesülő adatbázisok beszerzését is támogatja, azonban pénzügyi hozzájárulás nélkül. Miért?
 - Egyrészt azért, mert a szolgáltatók csak abban az esetben adnak konzorciumi árkedvezményt, ha a beszerzés úgynevezett nemzeti licenc előfizetés keretében történik.

- Másrészt azért, mert nagy adminisztrációs segítséget jelent a tagintézmények számára, hogy a közbeszerzési eljárásokat az MTA KIK EISZ Titkársága teljes körűen lebonyolítja az intézmények nevében és javára.
- Harmadrészből pedig az állami és egyházi felsőoktatási intézmények a fenntartó EMMI-től kizárólag abban az esetben részesülnek szakirodalmi forrás beszerzésére fordítható speciális céltámogatásban, ha a beszerzés az EISZ-en keresztül történik.

Fontos megjegyezni, hogy az EMMI által biztosított céltámogatást az egyes egyetemek kapják közvetlenül, a céltámogatások összege mint intézményi önrész hozzájárulás, tehát saját forrásként jelenik meg az EISZ projekt költségvetésében.

A Programtanács által elfogadott beszerzési tervet az EISZ honlapján közzétesszük.

3. negyedév:

Szeptember elején minden tagintézmény megrendelő nyilatkozatot kap, amelyen a tavaszi igényfelmérés során általa kiválasztott tartalmak listája szerepel, de már a várható árakkal. A nyilatkozat aláírása hivatalos kötelezettségvállalást jelent. A nyomtatványokat az egyes intézmények nyilatkozattételre jogosult képviselőinek aláírásával fogadjuk el. Egy hónapon belül kell a megrendeléseket az EISZ Titkárságra visszaküldeni.

Tekintettel arra, hogy a tagintézmények a megrendelő nyilatkozatban szembesülnek a várható költségekkel, korábban megfogalmazott igényeiket gyakran felülvizsgálják:

- a. lemondanak egy vagy több adatbázist, mivel nem rendelkeznek elegendő pénzügyi forrással az önrész kifizetésére
- b. további tartalmakra is árat kérnek tőlünk, mert a kiadói árkedvezmény mértéke nagyobb volt, mint amire számítottak, így a rendelkezésükre álló pénzügyi keret minél hatékonyabb kihasználása érdekében további szakirodalmi forrásokat kérnek

A kiadói árazás sajátosságai:

- a. átfogó, multidiszciplináris adatbázisok esetén a kedvezményes ár annál olcsóbb, minél több előfizető intézmény csatlakozik a konzorciumhoz
- b. speciális, egy tudományterületre fókuszáló, általában kevés előfizetővel rendelkező szakirodalmi adatbázisok esetén, az ár annál magasabb, minél több intézmény alkotja a konzorciumot

Az EISZ Nemzeti Program munkafolyamatának a fentiekben bemutatott sajátosságai miatt, a Programtanács által elfogadott beszerzési és költségvetési tervben szereplő adatok eltérhetnek a közbeszerzési eljárások során benyújtott dokumentumokban szereplő adatoktól.

4. negyedév:

Októbertől folyamatosan indítjuk el uniós eljárásrend szerinti hirdetmény nélküli tárgyalásos közbeszerzési eljárásainkat a Kbt. 98§ (2) c. pontja alapján. Mivel az EISZ nem hatóság, hanem könyvtári szolgáltatások biztosítására létrehozott nemzeti program, tevékenységünket a magyar egyetemi és kutatói közösség szakmai igényei alapján végezzük. Minden beszerzésünk során egyedi gyűjteményes műveket vásárolunk, illetve fizetünk elő, amelyeknek szakmai tartalma és a kapcsolódó szolgáltatások (keresőplatformok, metaadatok kezelésére szolgáló eszközök, tudományometriai méréseket végző interface-ek, klinikai döntéstámogató rendszerek, stb.) egyetlen más termékkel sem helyettesíthetők vagy kiválthatók.

Kiemelt törekvésünk, hogy a közpénzekkel való hatékony gazdálkodás érdekében minél több közbeszerzési eljárást befejezhessünk és a szolgáltatóval szerződést köthessünk addig, amíg nagy nemzetközi szolgáltató partnereink tartják kedvezményes áraikat.

V. Költségvetés

Az EISZ nemzeti program számos, a működéssel összefüggő költség fedezéséhez szorult a saját erő terhére, de a támogatási szerződésben szereplő kötött terv miatt ezeket nem tudjuk megjeleníteni a pénzügyi elszámolásban. Például: ügyvédi költségek, könyvvizsgálati díj, közbeszerzéssel összefüggő hatósági eljárási díjak, illetve irodai informatikai gépek bérleti- és karbantartási díja, külföldi- és belföldi kiküldetési kiadások, pénzügyi szolgáltatások kiadásai, stb. A projekt tényleges összköltsége meghaladja a nettó 4,6 milliárd forintot.

A felsőoktatási intézmények a korábbi évek gyakorlatának megfelelően az ITM Felsőoktatásért Felelős Államtitkárságtól címzett támogatást kaptak az EISZ céljaira, önrész befizetésre, ami lehetővé tette a szolgáltatások folyamatos biztosítását.

2019	eFt
EISZ központi forrás	1 950 000
Maradvány előző évről	312 102
Intézményi önerő + rendszerhasználati díj	2 479 280
Forrás összesen	4 741 382

Adatbázisok beszerzése	4 367 000
Inhouse fejlesztés	19 692
Működési költség	236 059
Kiadás összesen	4 622 751

VI. Központosított közbeszerzések

A központosított közbeszerzési eljárások szempontjából 2019-ben nagy feladat volt szolgáltató partnereink számára az új rendszer követelményeihez való alkalmazkodás. A kiadók közül elsősorban az USA-beli cégek boldogultak nagyon nehezen a regisztrációs és az ajánlatbeadási folyamattal. Az első tapasztalatok alapján elmondható, hogy az EKR még bevezetés és folyamatos fejlesztés alatt álló rendszer, amely néhány éven belül jelentősen megrövidítheti és egyszerűsítheti a közbeszerzési eljárások lebonyolítását, azonban egyelőre hosszabb és bonyolultabb a folyamat.

Tavalyi negatív rekordként a JSTOR közbeszerzés 9, az ACS eljárás pedig 8 hónapig tartott, de az IOP, az Oxford és a Brill eljárások is több hónapig húzódtak.

Pénzügyi szempontból is sokkal megterhelőbb volt a közös közbeszerzések lebonyolítása, mivel a Közbeszerzési Hatóság új eljárási díjakat vezetett be az év során a hirdetés nélküli tárgyalásos eljárások vonatkozásában. A 424/2017. (XII. 19.) Korm. rendelet 35. § (1) bekezdése szerint a rendelet rendelkezéseit 2018. április 15. napjától kell alkalmazni. Azóta kell 40 000 forintot fizetni eljárásonként úgynevezett EKR rendszerhasználati díjként.

2019.01.21. napja óta a 44/2015. (XI. 2.) MvM rendelet 15./A § (1) bekezdése szerint a hirdetés nélküli tárgyalásos eljárások Hatóság által végzett törvényességi ellenőrzéséért ellenőrzési díjat kell fizetni. Az ellenőrzési díj mértéke eljárásonként 250 000 forint.

Minden esetben szükséges a szerződéskötést követően a rendelet 13. § (2) bek. d) pontja alapján 100 000 forintot fizetni az eljárás eredményéről szóló tájékoztató miatt.

A 15. § (1) és (5) bekezdése alapján amennyiben a Hatóság a 10. § (8) bekezdés e) pontja szerinti ellenőrzés alapján a Kbt.-ben meghatározott határidők betartásával kapcsolatban mulasztást állapít meg, és az a 12. § (1) bekezdése szerinti hiánypótlást követően is fennáll, a Hatóság az ajánlatkérőt közzétételi költségtérítés fizetésére kötelezheti. A költségtérítés mértéke egységesen 80 000 forint. Az eljárás eredményéről szóló tájékoztató feladását követően szokott ez előfordulni, tekintettel arra, hogy a szerződéskötést követően 10 munkanapon belül fel kellett adni ezt a tájékoztatót (és sokszor ez nem sikerült). 2020. február 1. után indított eljárások esetében ez az időtartam 3 munkanapra csökkent.

A Hatóság külföldi ajánlattevők esetén sem tesz kivételt. Az EISZ partnerei számára a 10 napos aláírási határidő sem volt tartható, a 3 munkanapos bevezetésével azonban a 80 000 forintos büntetéssel a magyar kiadók kivételével minden szolgáltató esetében számolnunk kell majd.

Összegezve: Minden megindított indított eljárás esetében 40 000+250 000+100 000 = 390 000 forint a fix költség, amit mindenképp ki kell fizetnünk, erre jöhetnek a fentiekben részletezett büntetések. Ezek a költségek a tavalyi év során jelentősen megemelték a saját erő terhére elszámolható kiadásokat.

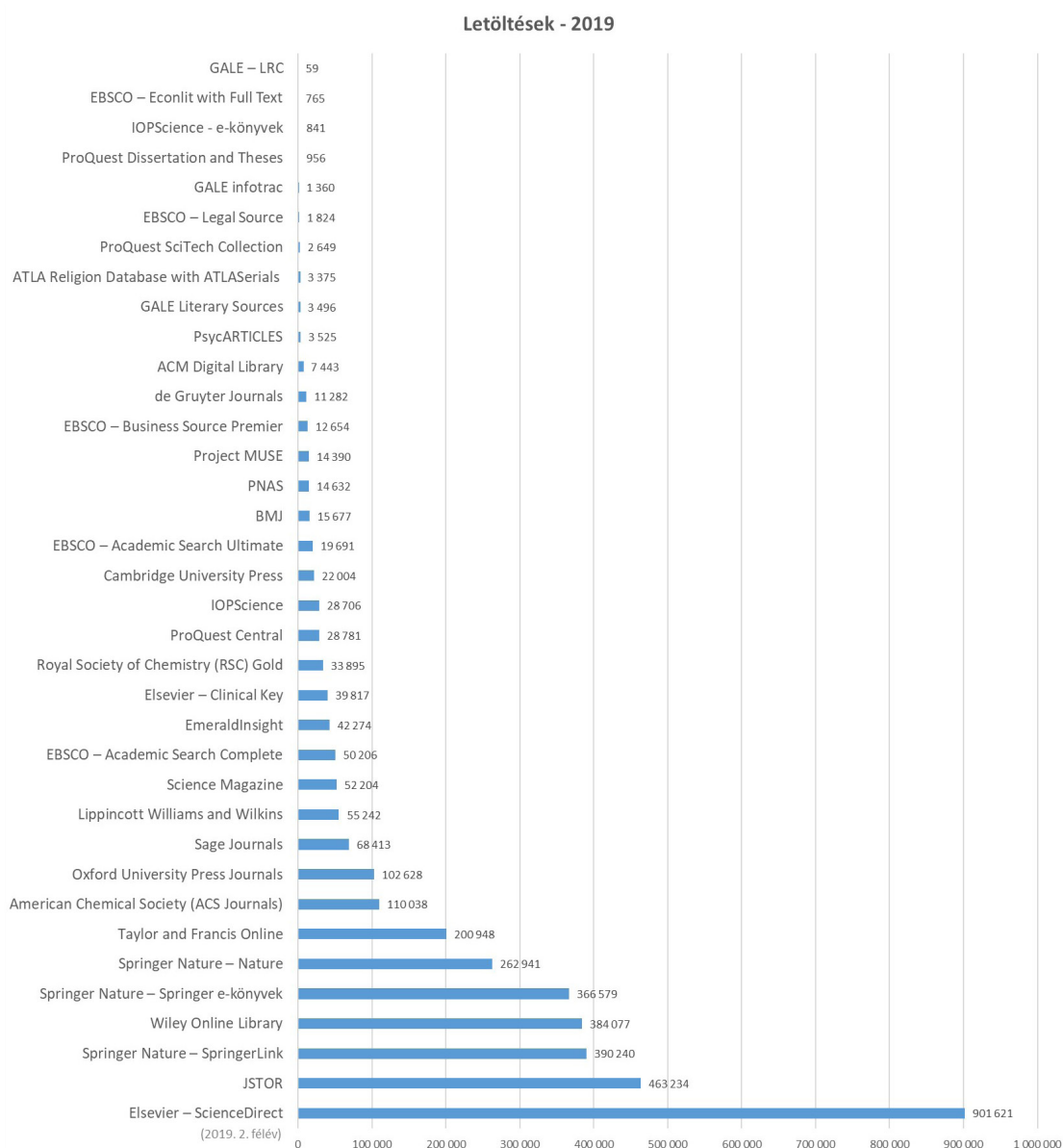
2019-ben tagságunk részére 61 adatbázist szereztünk be közbeszerzési eljárás keretében, az alábbiak szerint.

EISZ által beszerzett adatbázisok 2019-ben	EISZ támogatás %
ACM Digital Library	10%
Akadémiai Kiadó Folyóiratai hozzáférés	25%
Akadémiai Kiadó Folyóiratai OA	100%
Akadémiai Kiadó MERSZ	25%
Akadémiai Kiadó Szótárai	25%
American Chemical Society (ACS)	0%
Arcanum Digitális Tudástár Plusz, Mentor adatbázis	100%
BMJ + Journals	10%
Brill Journals + Databases	0%
Cambridge University Press Journals	25%
Clarivate Analytics - Web of Science	50%
Clarivate Analytics - Citation Connection	10%
Clarivate Analytics - ESCI Backfiles	10%
Clarivate Analytics - InCites	10%
Clarivate Analytics - JHCD	10%
Clinical Key	10%
De Gruyter	25%
De Gruyter Databases	0%
EBSCO - Academic Search Complete	25%
EBSCO - Academic Search Ultimate	10%
EBSCO - ATLA Religion with ATLASerials + ATLA Plus	10%
EBSCO - Business Source Premier	10%
EBSCO - Econlit Index + Fulltext	10%
EBSCO - Legal Source	10%
Emerald	0%
EMIS	0%
FSTA	10%
Gale	10%
IOPscience	25%
JSTOR	25%
Kronosz Kiadó	25%
L'Harmattan	25%
Lippincott Williams and Wilkins	0%
MathSciNet	10%
Osiris Kiadó	25%

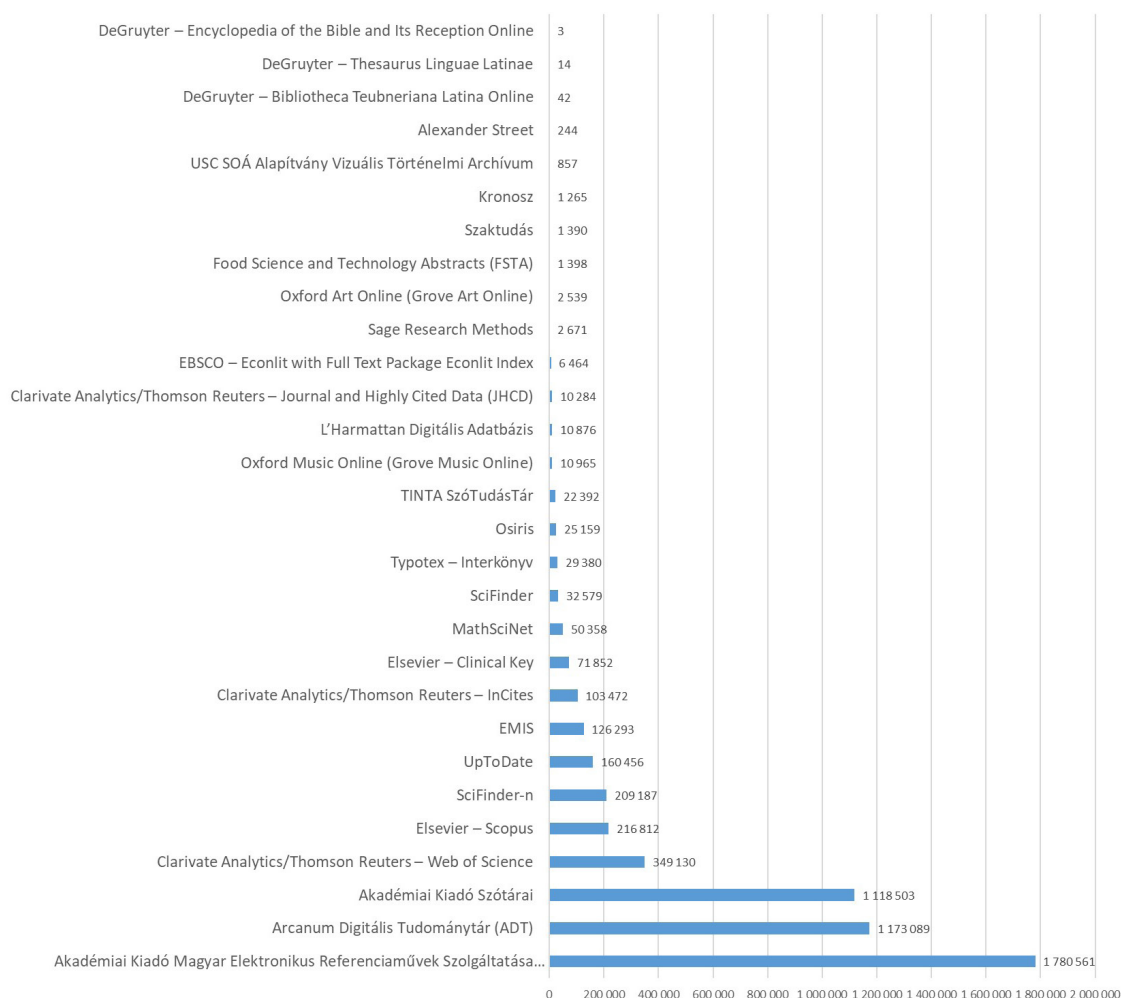
EISZ által beszerzett adatbázisok 2019-ben	EISZ támogatás %
Oxford Art Online	10%
Oxford Music Online	10%
Oxford University Press Journals	25%
PNAS	0%
ProjectMUSE	10%
ProQuest - Alexander Street	10%
ProQuest Central	25%
ProQuest Dissertations and Theses	0%
ProQuest SciTech Premium	10%
PsycARTICLES	10%
Royal Society of Chemistry	25%
Sage	0%
Sage Research Methods	0%
ScienceDirect (2019 második félévtől)	50%
ScienceMagazine	10%
SciFinder	10%
SciVal (2019 második félévtől)	0%
Scopus (2019 második félévtől)	0%
SpringerLink, Nature	50%
Szaktudás Kiadó	25%
Taylor & Francis Digital Library	25%
TINTA SzóTudásTár	25%
Typotex Interkönyv	25%
UpToDate	10%
USC SOÁ VHA (második részlet)	100%
Wiley	25%

Az EISZ közbeszerzési eljárásainak lebonyolítását 2019-ben a VMC Consulting Kft. végezte. Kétéves szerződésünk 2020. december 31-ig van érvényben. A következő időszakra új verseny kiírása szükséges a közbeszerzési/jogi tanácsadási feladatokra.

VII. Használati statisztikai mutatók

Megtekintések - 2019

VIII. Stratégiai célok megvalósítása 2019-ben

A) Az Open Access kezdeményezés gyakorlati térnyerésének elősegítése és a magyar tudományos eredmények nemzetközi láthatóságának növelése

2019-ban kiemelkedő szakmai célkitűzéseink az Open Access kezdeményezés gyakorlati térnyerésének elősegítése és a magyar tudományos eredmények nemzetközi láthatóságának növelése úgynevezett átmeneti megállapodások által.

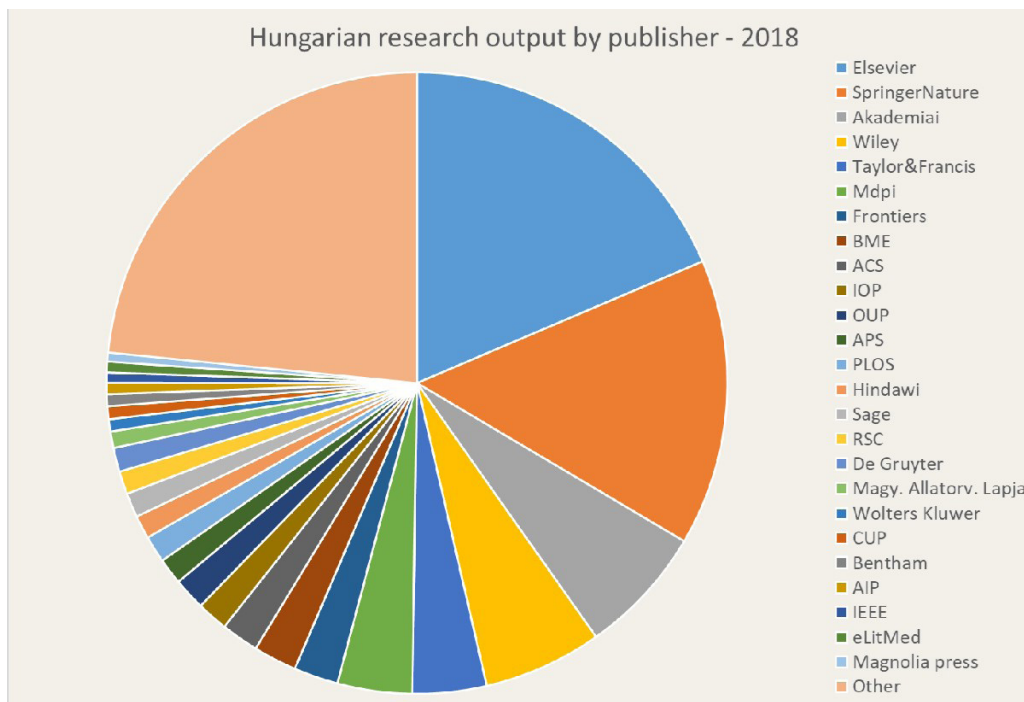
Az átmeneti megállapodások lényege, hogy egy szerződésen belül kezelik az előfizetési díjakat és a nyílt hozzáférésű tudományos közlemények (OA publikációk) közzéadási díjait (APC). A magyar tudomány láthatóbbá tétele, az intézményi előfizetési költségek csökkentése és a közpénzekkel való takarékos és minél hatékonyabb gazdálkodás érdekében ez a szerződéses modell lehetőséget biztosít arra, hogy a jelenlegi fenntarthatatlan tudományos kommunikációs rendszert a szakmai közösség érdekeinek és igényeinek megfelelően egy átlátható, versenyképes, hosszú távon fenntartható, a tudományos kibocsátást követő modell váltsa fel.

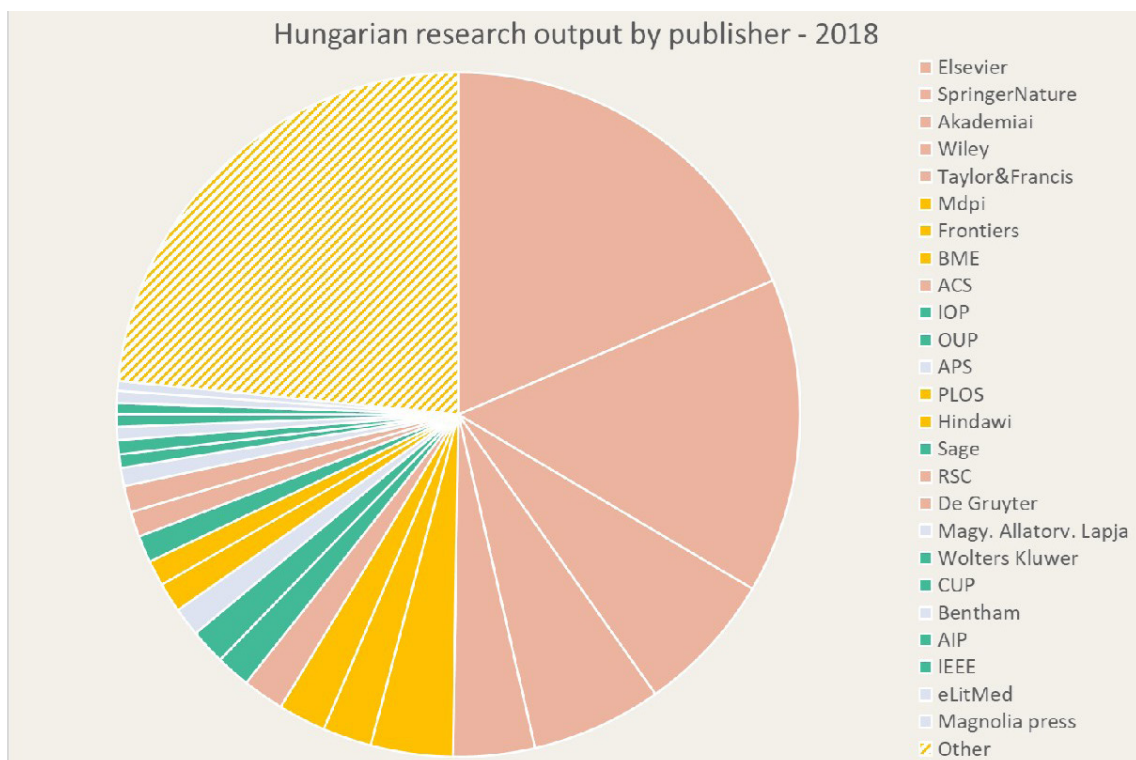
Az átmeneti szerződések követelményei

1. Az Open Access-re való áttérésnek a jelenleg előfizetésekre fordított díjak csökkentését kell eredményezniük. Az átmeneti szerződéseknek a kizárólag a tudományos kibocsátáson alapuló modellre való áttérést kell megvalósítaniuk.
2. Az EISZ tagintézményeknél affiliációval rendelkező szerzők egyes kiadóknál megjelent cikkei a megjelenés pillanatától kezdve nyíltan elérhetővé kell, hogy váljanak.
3. A cikkek a Creative Commons CC-BY licenc alatt jelenjenek meg.
4. A tudományos közlemények publikálása során a kiadói munkafolyamatoknak követniük kell az Efficiency and Standards in Article Charges (ESAC) kezdeményezés által megfogalmazott irányelveket, különös tekintettel a cikkek metaadatainak a Crossref rendszerben történő pontos regisztrációjára és a szerzők szabványos azonosítására.
5. A magyar törvényi előírásoknak megfelelően az EISZ szerződéseinek minden eleme átlátható és nyilvános módon elérhető.
6. Az átmeneti szerződések keretében az előfizetett tartalmakhoz biztosítani kell az örökös hozzáférés és az archiválás lehetőségét.

Az EISZ Programtanácsa határozottan támogatja, hogy az EISZ a jövőben kizárólag olyan folyóiratelőfizetési szerződéseket kössön, amelyek megfelelnek a fenti elvárásoknak.

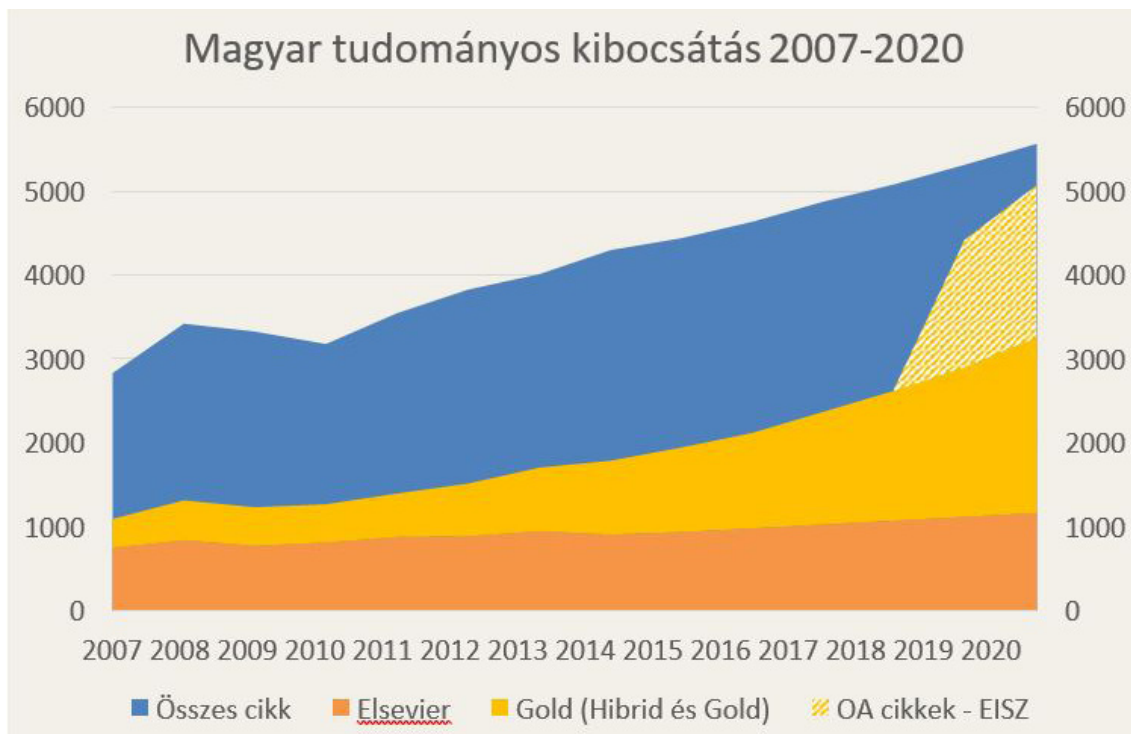
2019-ben az EISZ a következő kiadókkal kötött átmeneti szerződést: Akadémiai Kiadó, American Chemical Society, DeGruyter, Elsevier, Royal Society of Chemistry, Springer-Nature, Taylor&Francis, Wiley. Ezek a megállapodások lehetővé tették, hogy a magyar tudományos kibocsátás jelentős része nyílt hozzáféréssel jelenhessen meg.

Publikációk az átmeneti szerződések keretében

Kiadó	Intézmények száma	Publikációk maximális száma a szerződés szerint	Megjelent publikációk száma
Akadémiai Kiadó	91	korlátlan	557
American Chemical Society	7	61	44
De Gruyter	12	22	13
Elsevier	45	500	nincs adat
Royal Society of Chemistry	4	korlátlan	21
SpringerNature	53	520	538
Taylor & Francis	19	160	148
Wiley	13	550 000 EUR értékben	202

Elsevier

Több mint másfél éves tárgyalássorozatot lezárva, open access szerződést kötött az EISZ és az Elsevier globális információelemzési, tudományos és egészségügyi tartalomszolgáltató vállalat.

A hároméves megállapodás keretében az EISZ konzorciumban résztvevő intézmények felhasználói több mint 2500, az Elsevier és a partnerei által megjelentetett tudományos folyóirat közel 16 millió cikkéhez férnek hozzá a ScienceDirect platformon. A szerződés továbbá elősegíti a nyílt hozzáférésű tudományra való költségsemleges átállást azáltal, hogy a tagintézményeknél affiliációval rendelkező levelező szerzők minden további APC költség nélkül jelentethetnek meg open access cikkeket a megállapodásban szereplő folyóiratokban.

A ScienceDirect megállapodással párhuzamosan megkötött Scopus és a SciVal adatbázisokhoz való hozzáférési szerződés a magyar tudományos teljesítmény mérését, értékelését, továbbá 10 700 nemzetközi kutatóintézettel és az ott dolgozó kutatókkal való összehasonlítás lehetőségét biztosítja, továbbá az élvonalbeli kutatási irányok meghatározásában is segítséget nyújt.

Új önrékszámítási rendszer

A korábbi szerződésekhez képest megjelenő új komponens (a publikációs díj) kapcsán az EISZ elvárása, hogy csökkenjen a hozzáférési (előfizetési) díj. Ugyanakkor az új konstrukció miatt többször felmerült, hogy a Programtanács által 2016-ban elfoga-

dott önrésszámitási eljárásokat is át kell gondolni, hogy azokban nagyobb hangsúlyt kapjon az intézmények tudományos kibocsátása.

Az újgenerációs szerződések legnagyobb előnye, hogy országos szinten egy keretben kezelik az előfizetési és a publikálási költségeket, így a kiadóknak nincs lehetőségük több forrásból, nem átlátható módon bevételekhez jutniuk. Ez a gondolat tükröződik az NKFIH álláspontjában, amely a nemzeti programot finanszírozó hatóságként ígéretet tett a központi költségvetés növelésére, hogy elősegítse az open access publikálást.

A Programtanács 2019 márciusában tartott ülésén döntött az önrésszámitás rendszerének átalakításáról, és az EISZ Titkárság által kidolgozott alternatívák közül amellett döntött, amely az eddig alkalmazott kategóriabeosztást megtartva veszi figyelembe nagyobb súllyal az intézmények publikációs kibocsátását. Így a tagintézmények által elfogadott és megszokott módszer szerint történik az önrészek meghatározása.

Gold OA kiadók bevonása

A Titkárság korábban bemutatott szakmai tervei közül az úgynevezett gold open access kiadók felé történő nyitás is elindult: előzetes tájékoztató jellegű megbeszéléseket folytattunk az MDPI és a Frontiers képviselőivel egy lehetséges országos szintű tagsági szerződés vonatkozásában.

APC kérdőívek

Az EISZ Titkárság továbbra is kiemelt feladatként kezeli az APC felmérés lefolytatását és az eredmények feldolgozását. A vizsgálat keretében az intézményi Open Access ráfordításokat szeretnénk országos szinten feltérképezni, illetve a Compass+ fejlesztés eredményeként lehetőséget biztosítani az adatszolgáltatás egyszerűbbé és folyamatosabbá tételére.

A Programtanács felhatalmazása alapján az alábbi összegűjtött adatokat az OpenAPC kezdeményezés felé továbbítjuk: cikkek metaadatai (DOI azonosító, folyóirat, megjelenés éve), affiliáló intézmény neve, APC összege. A továbbított adatok között nem tüntetjük fel az összegek forrását.

Amennyiben a következő APC felmérés során pontos képet kapunk arról, hogy Magyarországon mely intézmények rendelkeznek OA tagsággal az egyes gold OA kiadóknál, úgy a következő időszakra ki tudunk dolgozni egy középtávú konzorciumi modellt.

SCOAP₃

A Sponsoring Consortium for Open Access Publishing in Particle Physics (SCOAP₃) egy 2012-ben, az Európai Nukleáris Kutatási Szervezet (CERN) által indított program, melynek célja a részecskefizika területén született publikációk nyílt hozzáférésű el-

érésének biztosítása. A program lényeges eleme, hogy az Open Access publikáláshoz szükséges közzétételi díjakat (Article Processing Charges - APC) nem az egyes szerzők, illetve az őket foglalkoztató intézmények fizetik, hanem egy könyvtárakból és finanszírozó szervezetekből álló nemzetközi konzorcium állja. A program első fázisában (2014-től 2016-ig) érvényben lévő modellt úgy építették fel, hogy az előfizető intézmények a korábbi előfizetési díjikat átcsoportosították az APC-k fedezésére, ezáltal biztosítva a cikkek szabad hozzáférését.

A SCOAP₃ program eddig több mint 18 ezer folyóiratcikk nyílt hozzáférésű megjelenítését tette lehetővé. A kezdeményezés egyedülálló együttműködési lehetőséget biztosított a részecskefizika területén megjelenő tudományos publikációk nyílt hozzáférésre való átállása érdekében 44 ország 3000 könyvtára, kutatásfinanszírozó testülete, és kutatóintézete között. A program első fázisából 100 ország 20 ezer kutatója profitált. A SCOAP₃ sikerét mutatja, hogy a négy legjelentősebb folyóiratot kiadó Elsevier és SpringerNature cégek vizsgálata alapján a program kezdete óta a támogatott folyóiratokból való cikketöltések száma megduplázódott.

2012-ben 10 folyóirat jutott be a programba, 2017-ben pedig két IOP folyóirat kiválásával 8 folyóirattal folytatódott a SCOAP₃ második fázisa. 2018-ban csatlakozott az American Physical Society (APS) 3 folyóirata: Physical Review C (PRC), Physical Review D (PRD), és Physical Review Letters (PRL): az APS csatlakozásával 2018-tól a részecskefizika területén megjelent cikkek közel 90%-a válik nyílt hozzáférésűvé a SCOAP₃ program által.

A SCOAP₃-hoz történő csatlakozási megállapodást (Memorandum of Understanding) az MTA KIK 2014-ben írta alá, vállalva az évenkénti tagdíjat, melyet részben az MTA Open Access alapja, részben pedig az EISZ állja. A tagdíj összege 2014-től 2017-ig 22.000 € volt, az APS csatlakozásával, 2018-tól a magyar tagdíj 22.000 € + 18.480 \$ volt. A SCOAP₃ harmadik fázisában (2020–2022) a külön devizanemekben történő fizetések egyszerűsítésével a magyar hozzájárulás mértéke 38 000 €.

B) Korszerű, felhasználóbarát és intézményre szabott szolgáltatások bevezetése

Compass+ fejlesztés

A Compass+ projekt célja egy olyan interaktív platform létrehozása, amely az EISZ rendelkezésére álló adattömeg alapján felhasználóbarát, hatékony és testre szabható interaktív felületen keresztül segíti az eligazodást úgy az EISZ tagintézmények, mint a kutatói közösség tagjai és a döntéshozók számára az intézményi teljesítménymérés és -értékelés, valamint rangsorolás területén. Továbbá a nemzeti licenc előfizetés keretében elérhető tudományometriai adatbázisok és szoftverek minél hatékonyabb és szakszerűbb felhasználása, valamint az elektronikus tudományos tartalmak vonatkozásában adatalapú intézményi döntések meghozása érdekében.

A rendszer fő felhasználói elsősorban tudományometriai szakemberek, adatelemzők, könyvtárosok, intézményi EISZ adminisztrátorok és intézményvezetők lesznek. Az ad-

minisztrátorok regisztráció után azonosítással tudják használni a rendszer. A zárt felület mellett a rendszer szabadon hozzáférhető felületén bárki számára elérhető magas szintű adatokat is szolgáltat a használati statisztikáról, tudományos kibocsátásról és a tudományos kibocsátás méréséhez szolgáló módszerekről.

Az új fejlesztés már elkészült funkcionálisai:

1) Kollekciónedvezment:

A kollekciónedvezment eszközzel az intézményi adminisztrátorok maguk is el tudják végezni a Compass+ adatbázisban szereplő egyéni előfizetések kezelését. Az adatbázisok címlistái továbbra is központilag kerülnek betöltésre a Compass-ba, és az EISZ előfizetések adminisztrálása is ott történik de az egyénileg előfizetett folyóiratok kiválasztására és az egyéni dátumok kezelésére az intézményi kapcsolattartóknak is lehetősége lesz. A kollekciónedvezment funkcionális adatforrásai a Compass címlisták és az egyedi intézményi előfizetések adatai, önbevallásos alapon.

2) Adatbázisok átfedései:

A Compass adatbázisban szereplő adatok alapján (ISBN, ISSN, eISSN, egyedi azonosító) alapján automatikusan is el lehet majd végezni az adatbázisok átfedésvizsgálatát, kiterjesztve olyan esetekre is, amelyeket az EISZ még nem, vagy nem teljesen vizsgált, illetve más, kurrens, vagy akár Open Access (DOAJ) adatbázisokra is. Ezzel segíteni tudnánk az intézmények adataalapú döntését, és naprakész információkat szolgáltatunk az aggregált adatbázisok (EBSCO, ProQuest, Gale, JSTOR stb.) és a kurrens tartalmak átfedéseiről is. Az EISZ korábban már végzett hasonló vizsgálatokat, a módszertan az átfedések vizsgálatához rendelkezésre áll.

3) Használati statisztika:

A fejlesztési modul célja az EISZ által gyűjtött használati adatok automatizálása és gazdagabbá tétele. Jelenleg az adatbázisok használatát intézményi és adatbázis szinten gyűjtjük, de az adatok automatikus gyűjtésével és elemzésével lehetőség lesz részletesebb jelentések készítésére is, pl. folyóiratok szintjén, OA letöltések szintjén, letöltött tartalmak ideje szerint, visszautasított kérések szerint stb.

A Compass adataival való összekötés rávilágít az előfizetett tartalmak kihasználtságára, illetve az EISZ önrészekkel való összekötés a megtérülést mutatja intézményi és konzorciumi szinten is, ezzel segítve az intézmények és a konzorcium döntési folyamatait. A most sorra kerülő tudományos kibocsátás modullal összekötve nemcsak a letöltések szintjén mérhető a megtérülés, de publikációk, hivatkozások szintjén is.

Legalább 50 millió forint többletforrás ahhoz szükséges, hogy megszerezzük a Dimensions adatbázishoz való hozzáférés és használat jogát a fejlesztésben résztvevő szakemberek számára.

Miért szükséges a Dimensions adatbázishoz való hozzáférés a Compass+ fejlesztés sikeres befejezéséhez?

A Digital Science által szolgáltatott Dimensions adatbázisban található adattömeget (a már rendelkezésre álló EISZ adatokon és a Crossref REST API-n kívül) integrálva a következő funkciók kialakítása is elkészülhet:

4) Tudományos kibocsátás:

A Dimensions adatai alapján mérhető az intézmények tudományos kibocsátása, és összevethető képet kapunk az intézmények bemeneti (előfizetések, letöltések) és kimeneti (publikációk) oldalairól is. A strukturált és összekötött adatok segítségével az eddiginél pontosabb és részletesebb elemzéseket készíthet az EISZ.

A modul létrehozásához szükséges feladatok:

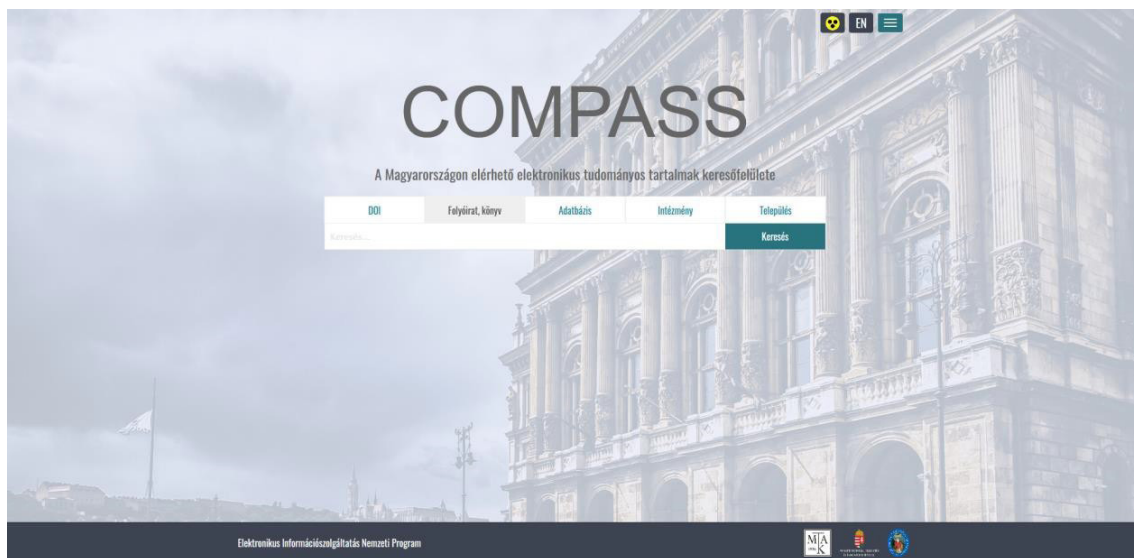
- adatok normalizálása, intézményi affiliációk és email domainek alapján,
- a nyers adatok folyamatos (ideális esetben havi rendszerességgű) frissítése szükséges, a Dimensions API segítségével

5) Open Access cikkek, APC költségek országos szintű nyilvántartása:

A Dimensions + Unpaywall Data alapján azonosítani lehet az intézményekhez köthető OA cikkeket. Ezen kívül azt is meg lehet állapítani, hogy mely cikkek jelenhettek meg volna nyílt hozzáféréssel (pl. kimarad egy olyan cikk az intézmények látóköréből, amelyre van EISZ OA megállapodás, tehát duplán fizetnek valamiért!).

Repozitóriumi (green) OA elhelyezés esetén a SHERPA ROMEO API használatával automatikusan kinyerhető az egyes cikkek elhelyezésének korlátai, pl. az embargó időszaka hossza stb.

Az intézményi gold és hibrid OA cikkek esetén egy feedback-form segítségével év közben akár folyamatosan is végezhető lenne az EISZ OA felmérése a jelenlegi fél-éves APC kérdőívek helyett, egy valós idejű adatszolgáltatást létrehozva ezzel. Az OpenAPC adatokra alapozva megállapítható lenne, hogy az intézmények az átlagos APC alatti vagy feletti összeget fizették a cikkekért, illetve az adatok strukturáltságának köszönhetően a magyar adatok is továbbításra kerülhetnének az OpenAPC kezdeményezés felé.

C) A hazai tudományos könyvkiadás integrálása a nemzeti program szolgáltatási körébe

Az utóbbi években az EISZ Nemzeti Program tartalombővítésének fontos eleme volt a magyar szolgáltatók megjelenése a kínálatban. 2016-ban az Akadémiai Kiadó mellett elsőként az Arcanum Digitális Tudománytár (ADT) kapott helyet a nemzeti programban, majd a magyar szolgáltatói kínálat kiegészült a L'Harmattan Digitális Adatbázissal, a Typotex Interkönyvvel és a Tinta Kiadó által fejlesztett SzóTudásTárral. 2019-ben a Kronosz Kiadó, az Osiris Kiadó és a Szaktudás Kiadó teljes kiadványportfóliójával. Így több mint 5000 magyar e-könyv vált hozzáférhetővé az EISZ-en keresztül. 2020-ban várhatóan további magyar kiadók és adatbázis-szolgáltatók csatlakoznak a nemzeti programhoz.

A tartalombővítés hatására jelentősen bővült az EISZ intézményi köre, két év alatt több mint 90 intézmény csatlakozott az előfizetői körhöz. A magyar e-könyves adatbázisok elsődleges forrást jelentenek a történészek, nyelvészek, néprajzkutatók és társadalomtudósok számára. Ugyanakkor a magyar kiadványokat a felsőoktatás sem nélkülözheti. A magyar tartalmakat kínáló adatbázisok az egyetemi kötelező irodalmat online módon használó hallgatóknak is új, jelentős forgalmat generáló könyvtári szolgáltatást jelentenek. A magyar adatbázisok így egyszerre segítik az EISZ stratégiai céljai között a tudományos tartalomszolgáltatást és a közművelődési feladatok ellátását.

D) További közművelődési / Citizen Science projektek megvalósítása

Igazodva a nemzetközi szakmai trendekhez és az egyre aktívabb hazai könyvtárszakmai közösség által megfogalmazott igényekhez, az EISZ fontos fejlesztési iránynak tartja a tágabb felhasználói körnek szóló és a könyvtárhasználók széles rétegeit megszólító, a projektbe tevékenyen bevonó úgynevezett Citizen Science programok megvalósítását. Elsőként, a SOÁ projekt keretében valósítjuk meg ezt a koncepciót, 40 közintézmény bevonásával.

A négyéves SOÁ projekt első felében, 2018-ban és 2019-ben az EISZ fő feladata az adatbázis ismertségének növelése volt a kutatói és egyetemi közösség körében. Ezt a célt információs napok, helyszíni felhasználói képzések és workshopok megrendezésével valósítottuk meg. A második szakasz (2020–2021) kiemelt célja a megyei könyvtárak szolgáltatási körében élő könyvtárhasználók megszólítása, az adatbázis helytörténeti és családtörténeti vonatkozásaira építve, az emberek bevonása a tartalom további bővítésébe.

E) ITM/NKFIH céltámogatás a határon túli intézmények számára

Az EISZ kiemelt szakmai célja, hogy a magyar tartalmakat a Kárpát-medencében Magyarország határain túl, az elcsatolt területeken élő kétmillió fős magyarság számára is biztosíthassa.

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium 2018 végén biztosított céltámogatást az EISZ számára, hogy határon túli magyar intézményeknek nyújtson lehetőséget az online szakirodalmi és közművelődési források elérésére. Ennek köszönhetően a határon túli intézmények 2019. évi adatbázis-előfizetését 100%-ban támogatja az EISZ. A támogatás vonatkozik az EISZ keretében korábban igényelt, nemzetközi adatbázisokra is annak a hat intézménynek az esetében, amelyek korábban is tagjai voltak a nemzeti programnak. Valamennyi csatlakozó intézmény esetén a támogatásból fedezzük az EISZ rendszerhasználati díjat is.

2018-ig hat határon túli intézmény volt tagja az EISZ-nek: az Erdélyi Múzeum-Egyesület, az Európa Kollégium Egyetemista Központ, a Fórum Kisebbségkutató Intézet, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet és a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem. Számukra valamennyi, 2018-as szakmai igényfelmérésben megjelölt szolgáltatást 100% támogatás mellett biztosítja az EISZ 2019-ben.

Az ITM céltámogatásának köszönhetően további 21 határon túli intézmény vehet részt a nemzeti programban, így a külföldi magyarság minden jelentősebb településen hozzáférhet több mint 5000 magyar e-könyvhöz: az Akadémiai Kiadó, a Kronosz Kiadó, a L'Harmattan Kiadó, a Mentor Kiadó, az Osiris Kiadó, a Szaktudás Kiadó, a Tinta Könyvkiadó és a Typotex Kiadó online e-könyves adatbázisaihoz, illetve az Arcanum Digitális Tudománytárhoz.

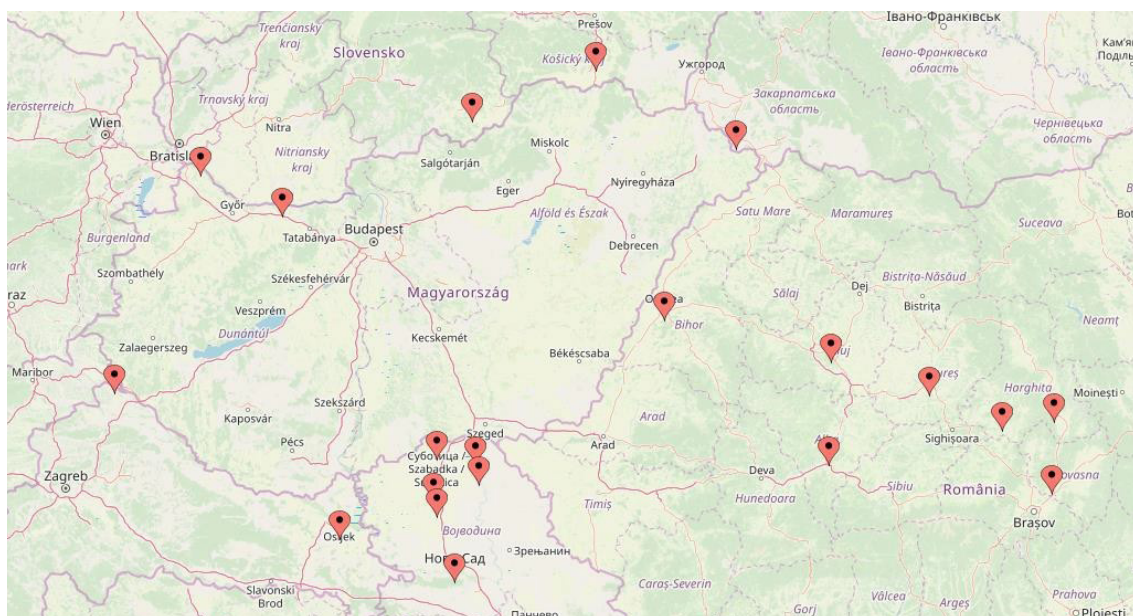
A programba bevont intézmények között települési könyvtárak, múzeumok, felsőoktatási intézmények és kutatóintézetek egyaránt megtalálhatók. Az intézmények kiválasztásánál fontos szempont volt, hogy valamennyi határon túli régióban elérhető legyenek az EISZ-en keresztül biztosított magyar nyelvű e-könyves adatbázisok. 2019 májusában 8 felsőoktatási intézmény, 12 közkönyvtár, 4 múzeum, 2 kutatóintézet és 1 további szakkönyvtár vesz részt a határon túli intézményeket megcélzó programban. Az EISZ Titkárság szakértői ütemezett helyszíni képzéseken mutatták be az szolgáltatásokat a kedvezményezett intézményekben. Emellett az újonnan csatlakozó tagintézmények munkatársai Budapesten kétnapos rendezvény keretében ismerkedhettek

meg az EISZ működésével és a nemzeti program keretében elérhető szolgáltatásokkal. A két nap során bemutatkoztak a programba bevont magyar szakkönyvkiadók és adatbázis-fejlesztők, illetve ismertetésre kerültek az MTA Könyvtár és Információs Központ által biztosított kutatástámogató szolgáltatások.

Az EISZ tagintézményi köréhez 2019 májusában az alábbi határon túli intézmények tartoznak. Az intézmények túlnyomó része kizárólag az ITM céltámogatásnak köszönhetően tudja biztosítani az e- könyvek elérését a felhasználói számára.

A helyszíni képzések és a kétnapos budapesti találkozó nagy segítséget jelent abban is, hogy a határon túli könyvtárosok megismerkedjenek a nemzeti program működésével, személyes kapcsolatok alakuljanak ki. Ez elősegítheti azt is, hogy az EISZ szolgáltatásaival korábban nem találkozó könyvtárosok könnyebben megfogalmazzák kérdéseiket, javaslataikat, és így segítsék a céltámogatás tényleges, igényekhez igazított hasznosulását. 2019 második félévében várhatóan Beregszászon, Gyulafehérváron, Rimaszombaton és Újvidéken kerül sor további kihelyezett képzésekre.

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium, valamint a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal ezzel a projekttel hiánypótló lehetőséget biztosít a határon túli magyarság számára, és segíti a könyvtári szolgáltatások olvasói igényekhez való igazítását.

IX. Kommunikáció

EISZ honlap: Honlapunk látogatottsága 2019-ben 30%-kal emelkedett az előző évihez képest, az alábbiak szerint:

Hónap	Munkamenetek 2018	Munkamenetek 2019
Január	1771	10452
Február	2247	4240
Március	2726	4297
Április	2209	2890
Május	1814	2890
Június	1457	1927
Július	1233	3141
Augusztus	1649	2489
Szeptember	5372	3551
Október	3952	2998
November	3462	3203
December	5415	1626
összesen:	33307	43704

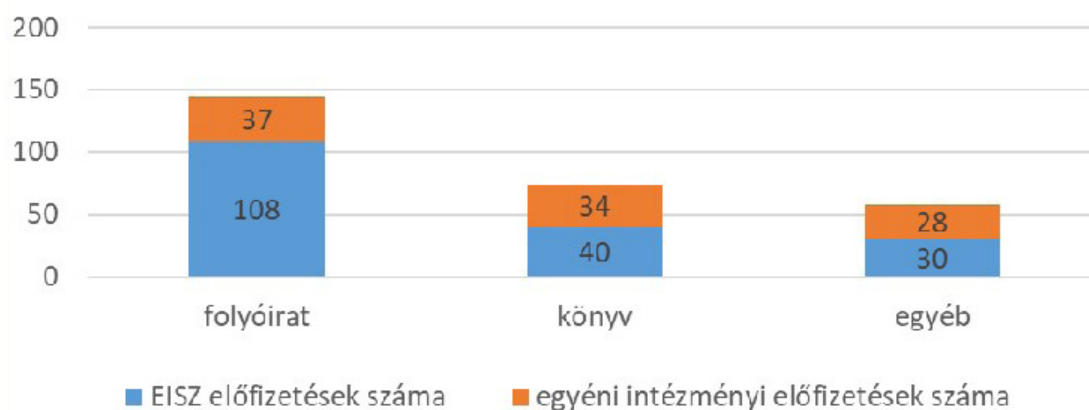
Menüpontok	Oldalmegtekintések
EISZ - Főoldal	17595
EISZ - Open Access (magyar oldal)	10165
EISZ - Adatbázisok	3309
EISZ - Rendezvények	2309
EISZ - Home	1577
EISZ - Databases	1177
EISZ - Open Access (angol oldal)	715
EISZ - Információk	588
EISZ - Szerződések	437
EISZ - Statisztika	333
EISZ - Programtanács	222

Facebook oldal:

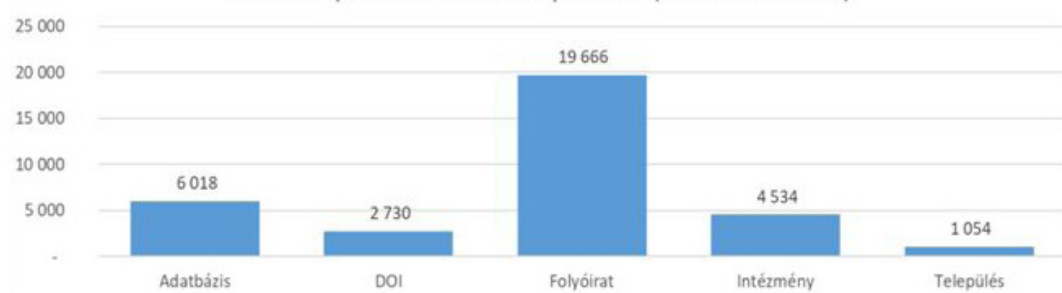
Az EISZ Nemzeti Program hivatalos Facebook oldalát 2014-ben hoztuk létre. Az oldalunkat kedvelők száma 2019-ben 660-ról 726-ra nőtt. 2019-ben összesen 22 762 felhasználót értek el bejegyzéseink. Legnépszerűbb témák az Open Access-szel kapcsolatos bejegyzések, valamint az Elsevier kiadóval folytatott tárgyalási folyamat voltak.

Compass platform használata:

Compass-ban található adatbázisok száma 2019. szeptember

Compass használata keresési típusonként 2017. szeptember - 2019. szeptember (keresések száma)

Cikk keresések száma

2017. szeptember – 2019. szeptember

Legfontosabb rendezvények:

EISZ központi rendezvények	
2019.02.14–15.	EISZ szakmai napok (COMPASS, open access munkafolyamatok)
2019.03.08.	De Gruyter, Brill, Bloomsbury információs nap
2019.03.21.	Gale információs nap
2019.03.28.	JSTOR információs nap
2019.05.07.	EBSCO információs nap
2019.06.12–14.	Szakmai nap a határon túli magyar intézmények számára
2019.09.16.	Regional Consortium Meeting
2019.09.17.	Focus on Open Science
2019.11.08.	Elsevier információs nap
2019.12.12–13.	EISZ szakmai napok (COMPASS+, országos plágiumszűrő)

Kihelyezett képzések, információs napok	
2019.01.29.	USC Soá Vizuális Történelmi Archívum információs nap (Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár)
2019.02.01.	USC Soá Vizuális Történelmi Archívum információs nap (Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár)
2019.02.06.	USC Soá Vizuális Történelmi Archívum információs nap (Terror Háza)
2019.03.04.	Adatbázis-használati tréning (Fórum Kisebbségkutató Intézet)
2019.03.11.	Adatbázis-használati tréning (Selye János Egyetem)
2019.03.19.	USC Soá Vizuális Történelmi Archívum információs nap (HM Hadtörténelmi Intézet és Múzeum)
2019.03.27.	Adatbázis-használati tréning (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem)
2019.03.28.	Adatbázis-használati tréning (Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet)
2019.04.17.	Adatbázis-használati tréning (Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem)
2019.04.17.	CABI információs nap (Szent István Egyetem)
2019.04.30.	Akadémiai Kiadó szerzői workshop (Semmelweis Egyetem)
2019.05.13.	De Gruyter információs nap (Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem)
2019.05.14.	Adatbázis-használati tréning (Juhász Erzsébet Könyvtár)
2019.05.21.	Springer Nature szerzői workshop (Pannon Egyetem)
2019.05.21.	Springer Nature szerzői workshop (Pécsi Tudományegyetem)
2019.05.22.	Springer Nature szerzői workshop (ELI-HU)
2019.05.22.	Springer Nature szerzői workshop (Szegedi Tudományegyetem)
2019.05.23.	Springer Nature szerzői workshop (Semmelweis Egyetem)
2019.05.24.	Springer Nature szerzői workshop (MTA Természettudományi Kutatóközpont)

Kihelyezett képzések, információs napok	
2019.05.27.	Adatbázis-használati tréning (Holokauszt Emlékközpont)
2019.09.18.	Taylor and Francis információs nap (Budapesti Corvinus Egyetem)
2019.10.08.	Wiley szerzői workshop (Természettudományi Kutatóközpont)
2019.10.08.	Wiley szerzői workshop (Semmelweis Egyetem)
2019.10.09.	Wiley szerzői workshop (Debreceni Egyetem)
2019.10.10.	De Gruyter szerzői workshop (Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem)
2019.10.10.	De Gruyter szerzői workshop (Semmelweis Egyetem)
2019.10.10.	De Gruyter szerzői workshop (Eötvös Loránd Tudományegyetem)
2019.11.12.	USC Soá Vizuális Történelmi Archívum információs nap (HM Hadtörténelmi Intézet és Múzeum)
2019.11.19.	Adatbázis-használati tréning (Szabadkai Városi Könyvtár)
2019.11.19.	Adatbázis-használati tréning (Európa Kollégium Egyetemista Központ)
2019.11.25.	Adatbázis-használati tréning (Iparművészeti Múzeum)

7. Akadémiai Levéltár

A Levéltár ebben az évben is tovább gyarapította állományát, folytatta a begyűjtött anyag feldolgozását és ellátta a levéltári kutató- és ügyfélszolgálatot (az utóbbit leginkább az MTA Titkársága részére).

A nyár folyamán komoly pluszmunkát jelentett a levéltárnak az akadémiai kutatóhálózat átszervezése, mert „A kutatás, fejlesztés és innovációs rendszer intézményrendszerének és finanszírozásának átalakításához szükséges egyes törvények módosításáról” szóló törvény megjelenése után, egy elnöki körlevél hatására, a kutatóintézetek egymás után jelezték, hogy átadnák a náluk levő történeti értékű irataikat, (bár ez eddig is törvényi kötelességük lett volna, de nem tartották be). Július–augusztus folyamán az alábbi intézetekkel voltunk kapcsolatban (e-mailek, telefonok és helyszíni kiszállások) az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpontja (és külön-külön a Régészeti és Művészettörténeti Intézet), MTA Nyelvtudományi Intézet, az Ökológiai Kutatóközpontból a Balatoni Limnológiai Intézet és az Ökológiai és Botanikai Intézet, a Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézet, a Szegedi Biológiai Kutatóközpont, és a Természettudományi Kutatóközpont. A törvény érintette az MTA Titkárságát is, így onnan is a szokottnál nagyobb mennyiségű iratanyagot vettünk át, melynek egy része még rendezésre vár.

Az előbb említett okokból az iratállomány növekedése jelentős volt, 107,76 ifm, és újabb fondok is keletkeztek. Jelentősebb iratmennyiséggel a következő fondok gyarapodtak: a Központi Kémiai Kutató Intézet 57 ifm; DOMUS Ösztöndíj 7,92 ifm; Ellenőrzési Osztály 7,8 ifm, Bolyai Ösztöndíj 7,68 ifm; Doktori Tanács 6,12 ifm, Zenetudományi Intézet 5,64; MTA Könyvtár 4,32 ifm, Matematikai Kutatóintézet 3,48 ifm, Szegedi Biológiai Központ 3,48 ifm. Ezeknek az iratoknak a jegyzékeit számítógépes változatban (részben Excel táblázatban) is megkapta a levéltár, ami az anyagban való kutatást jelentősen könnyíti. Sajnos azonban a Központi Kémiai Kutató Intézet anyagának a jegyzéke nem került meg, pedig a dobozfeliratokból látszik, hogy selejtezett, és levéltári szempontok szerint rendezett anyag. Az év végére az iratállomány mennyisége elérte a 3847,45 ifm-t.

Az iratrendezés az elmúlt években kialakult gyakorlat szerint folyt, részben az újonnan beérkezett anyagokban végeztünk közép- és darabszintű rendezést, részben a már meglévő állományban. Középszinten rendeztük az újonnan beérkező anyagból: az MTA Könyvtár Csereszolgálatának az iratait, az I. Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya anyagából – a most előkerült – 1968–1976 közötti osztályülések iratait, és a Vezetői Kollégium 2005–2010 közötti anyagát. A már állományban lévő anyagokból két új fondot alkottunk, a Társadalomtudományi Koordinációs Bizottságot és a Meghívók, esemény-naptárak, tájékoztatók nevű fondot. Elvégeztük Köpeczi Béla főtítkárhelyettes 1970–79 közötti iratanyagának a rendezését, és elkezdtük a Lukács Archívum irattári anyagának a rendezését.

Lassan befejeződik a raktári jegyzékek elektronikus átírása, így 2019-ben elkészült Gyórfy Barna repertóriumának az elektronikus változata. Elkezdtük a tavaly átadott

regisztreres füzetekből a kandidátusi adatbázis építését, és elkészült az első rész az 1952–1964 fokozatot nyertek névsorából. Összeállítást készítettük a Vezetői Kollégium 1994–2014 közötti napirendi pontjaiból.

Folytattuk az elkezdett raktári költözést a törökbálinti raktáron belül, és ennek megfelelően elkészítettük az új raktári rend tervezetét, illetve az újonnan beérkező anyagokat már így raktuk polcra. A Mikrofilmtári anyag költözése kapcsán a törökbálinti raktárban áthelyeztük – az Olvasószolgálat segítségével – a Vári Gondnokságról be szállított 54 extra méretű dobozt az újonnan átadott raktárrészbe.

2019-ben 21 kutató (ebből 1 külföldi) kért és kapott kutatási engedélyt. A kutatók 260 alkalommal 1155 raktári egységnyi anyagot kaptak kézhez, 57 oldal másolatot készítettünk. 13 fotójegyet és 42 írásos választ adtunk nekik.

Az ügyfélszolgálati statisztika a következő volt: az MTA Titkárságának (és más érdeklődőnek) 55 esetben (ebből 28 esetben írásban is) adtunk felvilágosítást vagy kerestünk elő iratot. Munkaviszony-igazoláshoz 3 esetben kerestünk elő anyagot vagy írtunk levelet arról, hogy hol található az anyag.

2019. szeptember 9–11. között Hay Diana és Zsidi Bernát részt vett a levéltáros vándorgyűlésen Gyulán. A vándorgyűlésen a levéltár és a közigazgatás, a levéltár és turizmus, és a gyógyvizek és fürdő kultúra területéről hangzottak el előadások.

Zsidi Bernát fiatal kutató, a napi munkákban való részvétel mellett szorgalmasan gyűjtötte az anyagot az akadémia és a könyvtár történetéhez. 2019. március 20-án a könyvtári szakmai napon előadást tartott a Könyvtár történetéről az ötvenes években, illetve *Az MTA és a rendszerváltás* címmel 2019. november 28-án Szegeden az *1989 és a rendszerváltás: a társadalmi cselekvés lehetőségei* című interdiszciplináris jelenkor-történeti és politológiai konferencián. Zsidi Bernát – a Könyvtári vezetés javaslatára – 2019 októberében részt vett a *Könyvtár, ami összeköt* programban.

8. Tudományos és szakértői munka

8.1 Munkatársak tagsága, testületi tevékenysége

Babus Antal

MTA Köztestülete
Magyar Írószövetség Felügyelő Bizottsága tagja
Magyar Írószövetség Arany János Alapítvány kuratóriumi tagja

Bagi Judit

Kőrösi Csoma Társaság
Magyar-Kínai Baráti Társaság

Bedecs László

Szépírók Társasága

Beke Bálint

Magyar Könyvtárosok Egyesülete Társadalomtudományi Szekció

Dániel Ágnes

Magyar Könyvtárosok Egyesülete Tudományos és Szakkönyvtári Szekció

Dér Ádám

Magyar Könyvtárosok Egyesülete Tudományos és Szakkönyvtári Szekció
National Contact Point at SCOAP3
EUA Big Deal Validation Workshop

Dévényi Kinga

MTA Köztestülete
MTA Orientalisztikai Bizottság
Kőrösi Csoma Társaság, választmányi tag
UEAI (Union Européenne des Arabisants et Islamisants)
TIMA (The Islamic Manuscript Association)
Magyar-Egyiptomi Baráti Társaság
Magyar-Iráni Baráti Társaság
Journal of Arabic and Islamic Studies című folyóirat szerkesztőbizottság tagja
Journal of Islamic Manuscripts című folyóirat szerkesztőbizottság tagja
The Arabist. Budapest Studies in Arabic című folyóirat társszerkesztője

EISZ Titkárság a nemzeti program képviselőjében

Magyar Könyvtárosok Egyesülete Tudományos és Szakkönyvtári Szekció
Magyar Könyvtárosok Egyesülete Bibliográfiai Szekció
Eastern European Regional Collaboration Network

Fejős Edina

Magyar Irodalomterápiás Társaság

Gaálné Kalydy Dóra

MKE Társadalomtudományi Szekció tag
MKE Tudományos és Szakkönyvtári Szekció elnöke
Hungarnet Díj Bizottsági tag
LIBER Citizen Science Working Group tag

Gyuricza Andrea

RDA-HU Munkacsoport (OSZK)

Hay Diana

Magyar Levéltárosok Egyesülete

Holl András

EOSC FAIR Working Group (2019 június–)
HUNGARNET Elnökség

Horányi Károly

Szabó Lőrinc Alapítvány kuratóriumának tagja

Isztray Simon

Magyar Goethe Társaság

Kasza Zsófia

RDA-HU Munkacsoport (OSZK)
Országos Könyvtári Szabványosítási Bizottság

Kelecsényi Ágnes

Kőrösi Csoma Társaság
Magyar–Indiai Baráti Társaság

Kovács Nándor

Kőrösi Csoma Társaság
Magyar–Török Baráti Társaság
The Islamic Manuscript Association

Krähling Edit

Ókortudományi Társaság
Acta Antiqua Academiae Scientiarum Hungaricae szerkesztőbizottsági tag,
technikai szerkesztő

Kürti Tímea Melinda

MKE Tudományos és Szakkönyvtári Szekció

Lencsés Ákos

Magyar Könyvtárosok Egyesülete Társadalomtudományi Szekció
Magyar Statisztikai Társaság Statisztikatörténeti Szakosztály
MTA Statisztikai és Jövőkutatási Bizottság Statisztikai Tudományos Albizottság

Molnár Andrea

Sasakawa Young Leaders Fellowship Fund – kuratóriumi tag
Európa Mozgalom Magyar Tanácsa – főtitkár
Európai Utas Alapítvány – felügyelőbizottsági tag

Monok István

MTA Könyvtártörténeti és Bibliográfiai Munkabizottság, elnök
Gróf Mikó Imre Alapítvány az Erdélyi Múzeum Egyesület támogatására, elnök
Magyar Elektronikus Könyvtár Egyesület, elnök
Országos Könyvtári Kuratórium
MTA Könyv- és folyóirat kiadás támogató bizottság
Bibliotheca Apostolica Vaticana, BAVIC tudományos tanács tagja
MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság tagja
MTA Székház Rekonstrukciós Szakértői Elnöki Bizottság tagja
Magyar Könyvszemle, főszerkesztő
Lymbus. Magyarságtudományi forrásközlemények, szerkesztőbizottsági tag
Acta Comeniana (Praha), Tudományos Tanács tagja
Ungarn Jahrbuch, München, szerkesztőbizottsági tag
Erdélyi Múzeum, Kolozsvár, szerkesztőbizottsági tag
Evangélikus Országos Gyűjtemények, Országos Igazgatótanács, elnök
Nemzetközi Magyarságtudományi Társaság, társelnök
Magyar Irodalomtörténeti Társaság
Gesellschaft für Buchforschung in Österreich, Wien-Heidelberg
Magyar Történelmi Társulat
Associazione Culturale Italoungherese del Friuli Venezia Giulia „Pier Paolo Vergerio” (Trieste), socio onorario
Centro di Studi Adria-Danubio (Trieste), socio onorario
Kaleidoscope – Integrált Művelődés- Tudomány- és Orvostörténeti Lap. Kaleidoscope – Integrated Magazine of History of Science, Culture and Medicine, szerkesztőbizottsági tag
Revista Română de istorie a Cărtii. București, Biblioteca Natională a României, szerkesztőbizottsági tag
WEB-FU – Elektronische Beiträge des Instituts für Finno-Ugristik, Universität Wien, Institut für Europäische und Vergleichende Sprach- und Literaturwissenschaft, Tudományos Tanács tagja
Livro, Revista do Núcleo de Estudos do Livro e da Edição, Sao Paulo, Brazília, Tudományos Tanács tagja
Histoire et civilisation du livre. Revue internationale, Genève, Droz, szerkesztőbizottsági tag
Per aspera ad astra. A Pécsi Tudományegyetem egyetem- és művelődéstörténeti folyóirata, Tudományos Tanács tagja

Livraisons d'histoire de l'architecture (Paris), Tudományos Tanács tagja
Erdélyi évszázadok. A Kolozsvári Magyar Történeti Intézet Évkönyve, szerkesztőbizottsági tag

Studia historica Adriatica ac Danubiana. Periodico delle relazioni storico-culturali tra i paesi dell'area adriatico-danubiana (Trieste), Tudományos Bizottság tagja

Nobilis Andrásné

Magyar Levéltárosok Egyesülete

Novák Béla

Magyar Levéltárosok Egyesülete

Sütő Péter

Magyar Könyvtárosok Egyesülete Helyismereti Könyvtárosok Szervezete

Szegedi Nóra

MKE Tudományos és Szakkönyvtári Szekció

Magyar Fenomenológiai Egyesület

Tatár Sándor

Magyar Irodalmi Szerzői Jogvédő és Jogkezelő Egyesület

Magyar Műfordítók Egyesülete

Szépírók Társasága

Die Kogge (nemzetközi írószervezet)

Tóth Gábor

MOKKA Egyesület felügyelőbizottsági elnöke

Urbán Katalin

Magyar Könyvtárosok Egyesülete Múzeumi Szekció

EUA Open Science 2.0 High Level Expert Group

EUA Big Deal Validation Workshop

Wiley Library Advisory Board

SpringerNature Library Advisory Board

EBSCO Library Advisory Board

Zsidi Bernát

Magyar Levéltárosok Egyesülete

8.2 Szakmai programok külföldön

Dévényi Kinga

MELCom International, 41. konferencia, Nápoly, 2019. június 18–21.

Gaálné Kalydy Dóra

8th Colloquium of Library and Information Experts of the V43 countries, Pozsony, 2019. június 17–19., előadó. Az előadás címe: *The present situation of the Hungarian library system and how it can be renewed.*

LIBER Annual Conference, Dublin, 2019. június 26–28., résztvevő

The Taihe Forum 2019&The Third Ministerial Meeting of the Ancient Civilizations Forum, Peking, 2019. október 27–30. előadó. Az előadás: *The libraries new challenges in preserving and transmitting of cultural heritages.*

Holl András

IOP Library Advisory Board gyűlés, London, 2019. június 5–7.

LIBER konferencia, Dublin, 2019. június 26–28.

EOSC FAIR munkacsoport megbeszélés, 2019. szeptember 12.

Kapus Erika

Folytonosság és megszakítottság a magyar kultúrában – Doktori iskolák VI. konferenciája (Nemzetközi Magyarástudományi Társaság) – Bécs, Ausztria, 2019. szeptember 4–6.

Monok István

The Remaining Records of the Private Book Collections in the Kingdom of Hungary and Transylvanian Principality between 1665 and 1830. Private Libraries and Private Library Inventories, 1665–1830: Locating, Studying and Understanding Sources Soeterbeeck Convent, Ravenstein, 2019. január 17–18., Radboud University.

The promises of the comparative analyses of the written cultural heritage. Academic Forum of the Third Ancient Civilisations Forum (TAIHE) Ministerial Meeting, The Palace Museum, Beijing/Peking, Kína, 2019. október 27–30 .

Ancient cultural heritages and their continuation and evolution in modern culture – a summary of the panel discussion. Academic Forum of the Third Ancient Civilisations Forum (TAIHE) Ministerial Meeting, The Palace Museum, Beijing/Peking, Kína, 2019. október 27–30 .

Le livre français dans les bibliothèques des aristocrates hongrois au tournant du XVIIIe et du XIXe siècle. Colloque du CEMMC: Le livre dans les échanges

culturels entre Européens de l'Est et de l'Ouest, du XVIIIe siècle à nos jours. Université Bordeaux Montaigne, 2019. november 14–15.

La Hongrie royale, source d'informations sur les musulmans en Alsace aux 15e et 16e siècles. Journée d'étude: L'Orient à l'Est: la transmission des textes et des savoirs arabo-islamiques en Alsace à l'époque moderne. Strasbourg, BNU, 2019. november 29.

8.3 Könyvkiadás

Az Arany család mesegyűjteménye. Az Arany család kéziratos mese- és találósgyűjteményének, valamint Arany László Eredeti népmesék című művének szinoptikus kritikai kiadása, szerk. Domokos Mariann, Gulyás Judit, Budapest, MTA KIK–MTA BTK–Universitas Kiadó, 2018.

Erdélyi könyvesházak V. 1541–1782 Vegyes források, sajtó alá rendezte Bíró Gyöngyi, Monok István, Verók Attila, Budapest, MTA KIK, 2018 (Adattár XVI–XVIII. századi szellemi mozgalmaink történetéhez, 16/5.)

Lymbus 2018. Magyarságtudományi forrásközlemények, főszerk. Ujváry Gábor, Budapest, MTA BTK–OSZK–MNL, 2018.

Mária M. Horváth, Annamária Lupták, István Monok, Kornél Nagy, *Catalogue of the Armenian Library in Csíkszépvíz. Frumoasa Books printed before 1851 and manuscripts*, Budapest–Eger, MTA KIK–Eszterházy Károly Egyetem, 2018 (Armenian Cultural Heritage in the Carpathian Basin, 2)

Hungarica in der Dissertationssammlung des Nürnberger Naturforschers und Arztes Christoph Jacob Trew (1695–1769). Katalog 1582–1765, ed. Ádám Hegyi, Budapest, MTA KIK, 2019 (Bavarica et Hungarica, III)

L. Kecskés András, *Arany János, a gitáros muzsikusként*, Szentendre, MTA KIK, 2019.

Esterházy Pál és Esterházy Orsolya levelezése, sajtó alá rendezte Viskolcz Noémi, Zvara Edina, Király Péter, Kiss Erika, Budapest, MTA KIK–Kossuth Kiadó, 2019 (Esterhazyana. A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ Esterházy-közleményei, 1)

Voinovich Géza, *Arany János életrajza*, sajtó alá rendezte Török Lajos, Budapest, MTA KIK–Universitas Kiadó, 2019.

Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ, szerk. Monok István, Budapest, MTA KIK, 2019.

Library and Information Centre of the Hungarian Academy of Sciences, ed. István Monok, Budapest, MTA KIK, 2019.

Géza Uray: *A feast for scholars. Selected studies*, ed. Gergely Orosz, Budapest, MTA KIK, 2019 (Budapest Oriental Reprints, series B4)

Sincero promovendi Boni Publici studio. A közjó előmozdításának vágyától indítva. Teleki József és az Akadémiai Könyvtár, szerk. Molnár Andrea, Budapest, MTA KIK, 2019.

Bibliothèques décors. Années 1780 – années 2000. Nationalités, historicisme, transferts, szerk. Frédéric Barbier, István Monok, Andrea De Pasquale, Budapest–Róma, MTAK–Országgyűlési Könyvtár–Bibliothèque Nationale Centrale de Rome, 2019

Rácz Emese: *A nagyenyedi Bethlen Kollégium Könyvtárának XVIII. századi gyűjteményei. I. Hungarika Téka,* Budapest, MTAK, 2019 (A Kárpát-medence kora újkori könyvtárai, 10)

A Gyulafehérvári Római Katolikus Papnevelő Intézet „Seminarium Incarnatae Sapientiae” Könyvtárának régi állománya. I. Az 1601 előtti nyomtatványok és a Régi Magyar Könyvtár, összeáll. Szügyi-Szűcs Judit, Veres Anna Mária, Budapest, MTAK, 2019 (A Kárpát-medence magyar könyvtárainak régi könyvei, 12)

Viskolcz Noémi: *A herceg történése. Hajnal István az Esterházyak szolgálatában 1922–1930,* Budapest, MTAK–Kossuth Kiadó, 2019 (Esterhazyana. A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ Esterházy-közleményei, 2)

„Az életet, ím, megjártam” Tudományos emlékkonferencia Arany János születésének 200. évfordulója alkalmából. Debreceni Református Kollégium, 2017. november 24., szerk. Gáborjáni Szabó Botond, Gönczy Monika, S. Varga Pál, s. a. r Gönczy Monika, Debrecen–Budapest, Debreceni Református Kollégium Múzeuma–MTA BTK Irodalomtudományi Intézet–MTA KIK, 2019 (A Tisztántúli Református Egyházkerületi Gyűjtemények Kiadványai)

A dési ferences rendház könyvtárának régi állománya, összeáll. Gordan Edina, Budapest, MTA Kik, 2019 (A Kárpát-medence magyar könyvtárainak régi könyvei, 13)

Vastag Andrea: *„Megérdemelve vagy ártatlanul...” Szendrey Júlia összes költeményei elemző tanulmányokkal.* Két Hollós Kiadó, Budapest, 2018. 449 p.
(A kötet kb. 80%-ban a Kézirattár dokumentumain alapul, ennek ellenére, és az ígéret dacára nem szerepelünk társkiadóként, csak az utószóban említik meg az MTA KIK Kézirattárát.)

8.4 Publikációk

Babus Antal

Könyv

Magyar irodalom és szovjet irodalompolitika a hruscsovi korszakban. Orosz levéltári iratok, 1953–1964. I. köt. (1953–1957). Az iratokat gyűjtötte, válogatta, fordította, a lábjegyzeteket és az életrajzi lexikon szócikkeit írta, a kötetet szerkesztette: Babus Antal–Müller Gabriella–Seres Attila. Nemzeti Emlékezet Bizottsága, Budapest, 2019. 559 oldal.

Ilyés Gyula: Oroszország. Útirajz / Naplójegyzetek / Levelek. Szerkesztette: Ilyés Mária, Horváth István és Babus Antal. A jegyzeteket írta: Babus Antal és Horváth István. A szövegeket szakmailag ellenőrizte, kiegészítette és az Egy józan poéta a szovjetek országában című zárótanulmányt (425–469. old.) írta: Babus Antal. Magyar Napló Kiadó Kft., Budapest, 2019. 469 oldal.

Könyvrészlet

Radnóti Miklós kéziratos hagyatéka a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára Kézirattárában / L'eredità di Miklós Radnóti nel Dipartimento di Manoscritti della Biblioteca dell' Accademia Ungherese delle Scienze. In Emanuele Mascioni: Il taccuino di Bor / Bori notesz. című kiállításának (Accademia d'Ungheria in Roma, 2019. 01. 16–28.) katalógusa. Kurator: Ilari Valbonesi. Balkonology Media and Colsunting D.O.O. Podgorica, Montenegro. 2019. lapszám nélkül.

Nyugati kéziratos hagyatékok a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteményében. In Litteris vincimur. I. Scriptorium konferencia. Vác, 2017. május 11–12. Szent István Társulat, Budapest, 2018. 169–176.

Adalékok Fülep Lajos Magyar művészetéhez. In A magyar művészetelmélet hagyományai. Műhelytanulmányok I. évfolyam /5. Magyar Művészeti Akadémia, Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet, Budapest, 2019. 7–16. Digitális publikáció: https://www.mma-mmki.hu/userfiles/Working-papers/Muhelytanulmanyok_Magyar-muveszetelmelet-hagyomanyai-I-evf-5.pdf

„...hány szál fúzi-köti össze már az életünket.” (Fodor András és Tüskés Tibor levelezése III. 1977–1997). In Tüskés Tibor emlékkönyv (szerk. Szirtes Gábor), Pro Pannonia Kiadói Alapítvány, Pécs, 2019, 19–23.

Cikk

Hat könyv a vörös holokauszt irodalmából. 2. rész. Kortárs, 2019. 1. sz. 67–79.

Bilicsi Erika

Towards open access: supporting open access publishing in Central European countries. In: Gordana, Gašo; Mirna, Gilman Ranogajec; Jure, Žilić; Madeleine, Lundman (szerk.) Information and technology transforming lives : connection,

interaction, innovation. Osijek, Horvátország : Josip Juraj Strossmayer University of Osijek. Faculty of Humanities and ..., pp. 361–368. , 8 p.

Holl, András ; Bilicsi, Erika: Nyílt publikálási szoftverek és platformok. In: Tick, József; Kokas, Károly; Holl, András (szerk.) Networkshop 2019, HUNGARNET Egyesület, pp. 54–60. , 7 p.

Holl, András ; Horváth, Hajnalka ; Bilicsi, Erika ; Nagy, Erika ; Tömör, Pál: Folyóirat- és könyvdigitalizálás az MTA Könyvtárában. Lezárult az első szakasz. In: Könyvtári Figyelő 65 : 3 pp. 375–382. , 8 p.

Braun Tibor

Poliuretánhab szorbensek az analitikai kémiában: egy monográfia elő- és utóélete, Magyar Kémikusok Lapja: 74 2 pp 56–58.

A fullerén-paradoxon, Magyar Kémikusok Lapja: 74 4 pp 115–117.

A rázótolcsértől a mikrofecskendőig. Új lehetőségek a folyadék-folyadék extrakció zöld kémiájában. Magyar Kémikusok Lapja : 74 5 pp 144–147.

Hangok és ízek. Gioacchino Rossini gasztronómiája. Magyar Kémikusok Lapja: 74 7–8 pp 245–247.

Egy cseppnyi kémia. Folyadékfázisú reakciók ultramikrotérfogatban. Magyar Kémikusok Lapja: 74 9 pp 271–274.

A remény apoteózisa: szupravezetés szobahőmérsékleten : Gyémántsáttal a „Szent Grál-vegyület” nyomában. Magyar Kémikusok Lapja: 74 10 pp 319–321.

Budai Petra

Gyuricza Andrea, Budai Petra, Ónodiné Szabó Katalin: Lukács György hagyatéki könyvtárának katalógusa: kézirat (2019). <http://real-ms.mtak.hu/22693/1/LAK.pdf>

Fejős Edina

Üzenet a palackban. Biblioterápiás beszélgetéssorozat az MTA KIK-ben. Könyv Könyvtár Könyvtáros, 28 (2019): 7, 10–16. o.

Gaálné Kalydy Dóra

A szakkönyvtárak stratégiai fejlesztési irányai, Tudományos és Műszaki Tájékoztatás: 66 5 pp 293–298.

Glänzel Wolfgang

Springer Handbook of Science and Technology Indicators (W Glänzel, HF Moed, U Schmoch, M Thelwall) Springer Nature

Comparing capture, usage and citation indicators: an altmetric analysis of journal papers in chemistry disciplines (PS Chi, J Gorraiz, W Glänzel) *Scientometrics* 120 (3), 1461–1473

Vlaams Indicatorenboek 2019 (Wolfgang Glänzel et al.) Working Papers of ECOOM-Centre for Research and Development Monitoring

Hot topics and trends in cardiovascular research (D Gal, B Thijs, W Glänzel, KR Sipido) *European heart journal* 40 (28), 2363–2374

Research beyond scholarly communication—the big challenge of scientometrics 2.0 (W Glänzel, PS Chi) 17th International Conference on Scientometrics and Informetrics, ISSI 2019 VOL I. Book Series: Proceedings of the International Conference on Scientometrics and Informetrics, Pages: 424–436

The impact of preprints in library and information science: Citations, usage, and social attention (Z Wang, W Glänzel, Y Chen) 17th International Conference on Scientometrics and Informetrics, ISSI 2019 VOL I. Book Series: Proceedings of the International Conference on Scientometrics and Informetrics, Pages: 459–470

Institutional research specializations identified by esteem factors and bibliometric means: A case study at the University of Vienna (Sorcz, J, Glanzel, W, Ulrych, U, Gorraiz, J) 17th International Conference on Scientometrics and Informetrics, ISSI 2019 VOL I. Book Series: Proceedings of the International Conference on Scientometrics and Informetrics, Pages: 873–884

Gender, age, and broader impact: A study of persons, not just authors (L Zhang, H Du, Y Huang, W Glänzel, G Sivertsen) 17th International Conference on Scientometrics and Informetrics, ISSI 2019 VOL II. Book Series: Proceedings of the International Conference on Scientometrics and Informetrics, Pages: 1888–1893

Judit Bar-Ilan (1958-2019) Obituary (T Braun, W Glanzel, A Schubert) *Scientometrics* 121 (2), 601–601

Scientometrics Shaping Science Policy and vice versa, the ECOOM Case (K Debackere, W Glänzel, B Thijs) *Springer Handbook of Science and Technology Indicators*, 447–464

Citation Classes: A Distribution-based Approach for Evaluative Purposes (W Glänzel, B Thijs, K Debackere) *Springer Handbook of Science and Technology Indicators*, 335–360

Gyuricza Andrea

The fate of a Hungarian cultural heritage nowadays: the Library of the National Casino. In: Gordana, Gašo; Mirna, Gilman Ranogajec; Jure, Žilić; Madeleine,

Lundman (szerk.) Information and technology transforming lives: connection, interaction, innovation. – Osijek, Horvátország: Josip Juraj Strossmayer University of Osijek. Faculty of Humanities and ..., pp. 241–252.

Gyuricza Andrea, Budai Petra, Ónodiné Szabó Katalin: Lukács György hagyatéki könyvtárának katalógusa: kézirat. <http://real-ms.mtak.hu/22693/1/LAK.pdf>

Hubay Miklós, Gyuricza Andrea: Új könyvtári fogalmak gyakorló könyvtárosok szemszögéből. In: Tick József, Kokas Károly, Holl András (szerk.) Networkshop 2019, HUNGARNET Egyesület pp. 61–67. 7 p.

Haász Antal

Áttérés a Primo New User Interface használatára a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központban. In: Tick József, Kokas Károly, Holl András (szerk.) Networkshop 2019, HUNGARNET Egyesület, pp 45–53.

Holl András

Az interneten megjelenő tudományos hírek megbízhatóságának kérdéséről – technikai lehetőségek a megbízhatóság megállapítására és jelzésére, Tudományos és Műszaki Tájékoztatás: 66 9 pp 509–514.

A repozitóriumi tartalmak felhasználásának megkönnyítéséről. Tudományos és Műszaki Tájékoztatás: 66 9 pp 515–516.

Fizikai és Természettudományi Periodikák az Interneten. Fizikai Szemle: 69 9 pp 311–314.

Csillagászati folyóiratok és könyvek az Akadémiai Könyvtár repozitóriumában Meteor: 49 3 pp 20–23.

Holl András ; Horváth Hajnalka ; Bilicsi Erika ; Nagy Erika ; Tömöry Pál: Folyóirat- és könyvdigitalizálás az MTA Könyvtárában. Lezárult az első szakasz. Könyvtári Figyelő : 65 3 pp 375–382.

Magyar földtudományi szakirodalom a REAL repozitórium gyűjteményeiben. Bányászati és Kohászati Lapok – Bányászat, Kőolaj és Földgáz : 152 5–6 pp 37–38.

Nyílt publikálási szoftverek és platformok In: Tick József, Kokas Károly, Holl András (szerk.) Networkshop 2019, HUNGARNET Egyesület, pp 54–60.

Horányi Károly

A Vízöntő küszöbén: Tanulmányok Kodolányi Jánosról, Márai Sándorról és Szabó Lőrincről. Magyar Szemle Könyvek, Budapest, 2019. 468 p.

A Vízöntő kor küszöbén című könyv bemutatója. Batthyány Lajos Alapítvány és a Magyar Szemle terme. 2019. november 21.

Hursán Szabolcs

Batthyány Lajos nádor (1696–1765) katalógusa különös tekintettel a magyar vonatkozású és antik anyagra, valamint a Theologici szakra, Magyar Könyvszemle: 135 2 pp 138–172.

Molnár, Andrea szerk.; Kollár, Zsuzsanna; Szabó, Ádám; Sallai, Ágnes; Mázi, Béla; Hursán, Szabolcs. Teleki József : tanulmányok az Akadémiai Könyvtár alapítójáról és a Magyar Tudományos Akadémia első elnökéről. Budapest, MTA KIK 2019, 228 p.

Batthyány-könyvtárak az Akadémiai Könyvtárban. In: Molnár, Andrea szerk.; Kollár, Zsuzsanna; Szabó, Ádám; Sallai, Ágnes; Mázi, Béla; Hursán, Szabolcs. Teleki József : tanulmányok az Akadémiai Könyvtár alapítójáról és a Magyar Tudományos Akadémia első elnökéről. Budapest, MTA KIK 2019, pp. 196–216.

Kelecsényi Ágnes

Kelecsényi Ágnes, Kovács Nándor Erik: Magyarok a Selyemúton II. = Hungarians on the Silk Road II. : Egy magyar dervis Közép-Ázsiában – A keletkutató Vámbéry Ármin = A Hungarian dervish in Central Asia – Arminius Vambery the Orientalist. Budapest : Pallas Athéne Innovációs és Geopolitikai Alapítvány PA-IGEO, 47 p.

Kiss Anna

Kiss, A., Fritz, P., Lakner, Z., & Soós, S. (2020, online first: 2019). Linking the dimensions of policy-related research on obesity: a hybrid mapping with multi-cluster topics and interdisciplinarity maps. *Scientometrics*, 122(1), 159–213.

Kovács Nándor Erik

„Nehogy ismét panaszt kelljen tenniük!” : A szultáni tanács jogorvoslati szerepének 17. századi változásai a sikájet defterik tükrében. Budapest : MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet, (Magyar történelmi emlékek. Értekezések. / Monumenta Hungariae historica. Dissertationes; 2063–3742)

Eschatology as an Instrument of Ottoman Imperial Propaganda in the Early Eighteenth Century. Some Remarks on the Treatise of İbrahim Müteferrika In: Fodor Pál, Kovács Nándor Erik, Péri Benedek (szerk.): Şerefe. Studies in Honour of Prof. Géza Dávid on His Seventieth Birthday, Budapest: Hungarian Academy of Sciences, Research Centre for the Humanities, pp 481–501.

Krähling Edit

Szerkesztés

Acta Antiqua Academiae Scientiarum Hungaricae , 58. évf. Konferenciakötet (Mithras Volume) [2018] 1–4. pp. 750.

Lantos Edit

Római katolikus templomépítészet Magyarországon, 1945-1970. PhD disszertáció. ELTE Filozófiatudományi Doktori Iskola. Művészettörténeti Doktori Program

The scope and morphological tendencies of (re)building Roman Catholic Churches in post-1945 Hungary. In: ACTA HISTORIAE ARTIUM ACADEMIAE SCIENTIARUM HUNGARICAE 60 : 1 pp. 243–295.

Lencsés Ákos

A nyílt hozzáférés kérdése a hivatalos statisztikában In: Tick József, Kokas Károly, Holl András (szerk.) Networkshop 2019, HUNGARNET Egyesület, pp 96–103

Magyar nyelvű e-könyves adatbázisok az EISZ kínálatában. In: Szabó Panna, Székelyné Török Tünde (szerk.): Hagyományok és kihívások VII. Országos Könyvtárszakmai Nap, 2018. Bp.: ELTE Egyetemi Könyvtár és Levéltár, 2019. 33–39. old.

Határon túli egyházi intézmények az EISZ-ben = EKE Hírlevél, 2019. (16. évf.) 3. sz. 26. old.

Lisztos Nikolett

Szubjektivitás és referencialitás. Hegedüs Loránt Széchenyi-regénye. In: Botos Máté (szerk.): A történettudomány és a történelmi regény. Budapest, Historycum, 2019. 91–110.

Mázi Béla

Only the English Go There: Travel Accounts of 19th-Century Hungary. Szerk. Hoppál Mihály, Mázi Béla, Tóth Gábor. Fordító: Frank Orsolya, Tóth Gábor. MTA KIK, Budapest, 2019.

„Múzeum az országúton” : A Magyar Tudományos Akadémia Vigyázó-Podmaniczky Múzeuma 1935–1944. Ars Hungarica : 45 3 pp 407–415

Molnár, Andrea szerk.; Kollár, Zsuzsanna; Szabó, Ádám; Sallai, Ágnes; Mázi, Béla; Hursán, Szabolcs; Teleki József : tanulmányok az Akadémiai Könyvtár alapítójáról és a Magyar Tudományos Akadémia első elnökéről. Budapest, MTA KIK 2019, 228 p.

„...egy kis revolutio az Akadémiában is...” A Magyar Tudományos Akadémia heti üléseinek jegyzőkönyvei 1848. március 20. és 1849. július 2. között. In: Molnár, Andrea szerk.; Kollár, Zsuzsanna; Szabó, Ádám; Sallai, Ágnes; Mázi, Béla; Hursán, Szabolcs; Teleki József : tanulmányok az Akadémiai Könyvtár alapítójáról és a Magyar Tudományos Akadémia első elnökéről. Budapest, MTA KIK 2019, pp 145–195.

Molnár Andrea

Eötvös Loránd, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke = Fizikai Szemle, 2019/3, 75–79.

Eötvös Loránd, az ember = Honismeret, 2019/5, 36–41.

U.e. az Újkor. hu, A velünk élő történelem portálon = <http://ujkor.hu/content/eotvos-lorand-az-ember>

Az egyetemi oktatás előmozdítója = Természet világa. 2019/11 (150. évf.), 506–509.

Eötvös Loránd, a közéleti ember, in: Eötvös Loránd emlékalbum, Budapest, Kossuth Kiadó, 2019, 113–126.

Roland Eötvös, the public figure = Roland Eötvös Memorial Album, Budapest, Kossuth Kiadó, 2019, 113–126.

Sincero promovendi Boni Public studio. A közjó előmozdításának vágyától indítva. Teleki József és az Akadémiai Könyvtár, a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ kiállítása, 2019. november 5-től 2020. február 29-ig, kiállítási kísérfüzet, szerk. Molnár Andrea, Budapest, MTA KIK, 2019, 40 p.

Teleki József. Tanulmányok az Akadémiai Könyvtár alapítójáról és a Magyar Tudományos Akadémia első elnökéről, szerk. Molnár Andrea, Budapest, MTA KIK, 2019, 228 p.

Monok István

A reformáció és a könyvek – kiadói és szellemi központok. In: Laborator assiduus. A 70 éves Zombori István köszöntése. Szerk. Somorjai Ádám, Somorjai Gabi. Budapest, 2019, MTA BTK, MNL. 179–185.

Európai kultúra, nemzeti örökség. In: Magyar könyvtárosok VIII. Világtalálkozója, Budapest, 2018. november 6–7. Szerk. Csaba Attiláné. Budapest, Könyvtári Intézet. 69–78. p.; ugyanez jegyzetelve: Könyvtári Figyelő, 2019/1. 81–86. p.

Xystus Schier: Dissertatio de regiae Budensis bibliothecae Mathiae Corvini ortu, lapsu, interitu et reliquiis. – Értekezés Corvin Mátyás budai királyi könyvtárának létrejöttéről, hanyatlásáról, pusztulásáról és maradványairól. – Discussion of the establishment, decline, ruin and remains of Matthias Corvinus' royal library in Buda. Az utószót írta, a kötetet szerkesztette – Afterworld written and volume edited by Monok István. A magyar fordítást sajtó alá rendezte – The Hungarian translation ed. by Ekler Péter. Budapest, 2019, OSZK (Supplementum Corvinianum, V.) 204 p.

Die öffentliche Sammlung als Erinnerungsort : Das Beispiel des Handschriften-nachlasses von Georg Lukács. In: Zsolt K. Lengyel (szerk.) Ungarn-Jahrbuch (2018) : Zeitschrift für interdisziplinäre Hungarologie Regensburg: Verlag Friedrich Pustet, pp 261-266 (Zeitschrift für interdisziplinäre Hungarologie 0082-755X ; 34)

The Cultural Horizon of Aristocrats in the Hungarian Kingdom : Their Libraries and Erudition in the 16th and 17th Centuries. Wien : Praesens Verlag (Verflechtungen und Interferenzen. Studien zu den Literaturen und Kulturen im zentral-europäischen Raum; 3), 390 p.

Retter der Antike, Marquard Gude (1635-1689) auf der Suche nach dem Klassikern, dir. Patrizia Carmassi. Wiesbaden: Harrassowitz, 2016 (Wolfenbütteler Forschungen; 147). 576 p. Histoire et Civilisation du Livre (1661-4577): 15 pp 387–390.

Rácz Emese: A nagyenyedi Bethlen Kollégium Könyvtárának XVIII. századi gyűjteményei. I. A hungarika téka. Szerk. Monok István. Budapest, 2019, MTA (A Kárpát-medence kora újkori könyvtárai. – Bibliotheken im Karpatenbecken der frühen Neuzeit, X.) LXIV, 126 p.

Esterhazyana, egy új ikersorozat, In: Viskolcz Noémi, Zvara Edina, Király Péter, Kiss Erika: Esterházy Pál és Esterházy Orsolya levelezése. Budapest: Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ, Kossuth Kiadó, pp 5–6 (Esterhazyana ; 1)

Barbier Frédéric, Monok István (szerk.) Bibliothèques décors : années 1780 – années 2000 : nationalités, historisme, transports. Budapest : Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára, Bibliothèque Nationale Centrale de Rome, Országgyűlési Könyvtár, 248 p.

Megfontolások egy szükséges egyházi könyvtári stratégiához, In: Egyházi Könyvtárak Egyesülése (szerk.). Egyházi Könyvtárak Egyesülése jubileumi konferencia : Budapest, 2019. március 5., Egyházi Könyvtárak Egyesülése, pp 30–36.

Retter der Antike, Marquard Gude (1635–1689) auf der Suche nach dem Klassikern, Hrsg. von Patrizia Carmassi, Wiesbaden, Harrassowitz, 2016 (Wolfenbütteler Forschungen, 147). Magyar Könyvszemle : 135 2 pp 244–247.

Monok István, Zvara Edina: Die Bibliothek von Nicolaus Olahus. In: Szilágyi Emőke Rita (szerk.) Nicolaus Olahus 450: Proceedings of the International Conference on the 450th Anniversary of Nicolaus Olahus' Death. Budapest. Wien: Institut für Ungarische Geschichtsforschung in Wien, Balassi Institut Collegium Hungaricum, Wien, Ungarische Archivdelegation beim Haus-, Hof- und Staatsarchiv, Wien, pp 85–96 (Publikationen der ungarischen Geschichtsforschung in Wien ; 17)

Self-Awareness through Outside Reflection. In: *Only the English Go There. Travel Accounts of 19th-Century Hungary*. Ed. by Mihály Hoppál, Béla Mázi, Gábor Tóth. Budapest, 2019, LICHAS, IAHS. I–V. p.

Os Manuscritos de Georg Lukács : A Coleção Pública como Local de Memória. Livro: *Revista do Nucleo de Estudos do Livro e da Edicao* : 7/8 pp 395–399

Monok István (szerk.): A Gyulafehérvári Római Katolikus Papnevelő Intézet „*Seminarium Incarnatae Sapientiae*” könyvtárának régi állománya = Altbücherbestand der Bibliothek des Priesterseminar „*Seminarium Incarnatae Sapientiae*” in Alba Iulia = Fondul de carte veche al Seminarului Teologic Romano Catholic „*Seminarium Incarnatae Sapientiae*” din Alba Iulia. Forráskiadás készítője: Szügyi-Szűcs Judit ; Veres Anna Mária. Budapest : MTA KIK, 138 p.

Monok István (szerk.): A dési ferences rendház könyvtárának régi állománya (Forráskiadás készítője: Gordán Edina). Budapest: MTA KIK, 745 p.

Descrizioni di viaggiatori ungheresi sulle biblioteche dell’Italia nei secoli XVI-XVII. In: Sabba Fiammetta (szerk.) *Patrimonio culturale condiviso : viaggiatori prima e dopo il Grand Tour Bologna*, : Napoli: Associazione culturale Viaggiatori, pp 94–104.

Szerzetesi humanizmus, kegyességi irodalom a 16. század elején. In: *Keresztény megújulási mozgalmak, 1500–1800*. Szerk.: Boros István. Budapest, 2019, Szent István Társulat. 43–51. p.

Opisy európskych knižnic ad uhorských cestovateľov zo 16.–17. storočia. In: *Historik na cestách. Jubileum Viliama Čičaja*. Red. Diana Duchoňová, Tünde Lengyelová. Bratislava, 2019, VEDA, HÚ SAV. 217–230. p.

Über das Leseerfahrung der Gelehrten im ersten Jahrhundert der protestantischen Reform im Königreich Ungarn und in Siebenbürgen. In: *Reformácia v strednej Európe. – Reformáció Közép-Európában. – Reformation in Mittel-Europa*. Hrsg. von Annamária Kónyová, Peter Kónya. Prešov, 2019, Vydavateľstvo Prešovskej Univerzity. 696–707. p.

Michael Denis’ Vorwort zum Katalog der Ödenburger Bibliothek des Ferenc Széchényi. In: *Kulturelle Zirkulation im Habsburgerreich. der Kommunikationsraum Wien*. Hrsg. von Wynfrid Kriegleder, Andrea Seidler. Wien, 2019, Praesens Verlag (Verflechtungen und Interferenzen. Studien zu den Literaturen und Kulturen im zentraleuropäischen Raum, 4.) 84–88 p.

Xystus Schier tanulmányának jelentősége – utószó a hasonmás kiadáshoz. – The importance of Xystus Schier’s Essay – afterworld to the reprint edition. In: *Xystus Schier: Dissertatio de regiae Budensis bibliothecae Mathiae Corvini ortu, lapsu, interitu et reliquiis. – Értekezés Corvin Mátyás budai királyi könyv-*

tárának létrejöttéről, hanyatlásáról, pusztulásáról és maradványairól. – Discussion of the establishment, decline, ruin and remains of Matthias Corvinus' royal library in Buda. Az utószót írta, a kötetet szerkesztette – Afterworld written and volume edited by Monok István. A magyar fordítást sajtó alá rendezte – The Hungarian translation ed. by Ekler Péter. Budapest, 2019, OSZK (Supplementum Corvinianum, V.) 187–194. p.

Az értelmiség olvasmányélményéről a protestáns reform első századában a Magyar Királyságban és Erdélyben. In: Ige-Idők. A reformáció 500 éve. Szerk.: Kiss Erika, Zászkaliczky Márton, Zászkaliczky Zsuzsanna, Székely Júlia. Budapest, 2019, Magyar Nemzeti Múzeum, 166–172. p.

2019: Le musée de la bibliothèque ou la bibliothèque du musée? Une histoire de l'Europe centrale, avec des exemples hongrois. In: Le Biblioteche anche come Musei: dal Rinascimento ad oggi. Coordinamento scientifico di Andrea De Pasquale. Atti a cura di Silvana de Capua. Roma, 2019, BNCr (Quaderni della Biblioteca nazionale centrale di Roma, 23.), 19–29. p.

Ónodiné Szabó Katalin

Gyuricza Andrea, Budai Petra, Ónodiné Szabó Katalin: Lukács György hagyatéki könyvtárának katalógusa: kézirat (2019). <http://real-ms.mtak.hu/22693/1/LAK.pdf>

Pálinkó Éva

Pálinkó, Éva: Academy—Industry Relationships in Hungary. Central European Higher Education Cooperation Conference Proceedings, Proceedings of the 4th and 5th CEHEC conference / CIHES Working Paper Series, No.15, pp. 72–79.

Rusvai Mónika

Lehetőségek és nehézségek a bölcsészettudományok tudományometriai modellezésében. Apertúra (1787–7245)

Sallai Ágnes

Molnár, Andrea szerk.; Kollár, Zsuzsanna; Szabó, Ádám; Sallai, Ágnes; Mázi, Béla; Hursán, Szabolcs; Teleki József : tanulmányok az Akadémiai Könyvtár alapítójáról és a Magyar Tudományos Akadémia első elnökéről. Budapest, MTA KIK 2019, 228 p.

Vegyten az Akadémiai Könyvtár alapító állományában. Az Akadémiai Könyvtár alapító állományának története és rekonstrukciója. In: Molnár, Andrea szerk.; Kollár, Zsuzsanna; Szabó, Ádám; Sallai, Ágnes; Mázi, Béla; Hursán, Szabolcs; Teleki József : tanulmányok az Akadémiai Könyvtár alapítójáról és a Magyar Tudományos Akadémia első elnökéről. Budapest, MTA KIK 2019, pp 122–144.

Sallai-Tóth Lászlóné

Dedikált kötetek Honti János könyvtárában. Magyar Könyvszemle (Megjelenés alatt.)

Soltész Márton

Soltész Márton, V. Gilbert Edit (szerk.) Szabó Magda száz éve : A PTE BTK centrumú Kortárs Világirodalmi KutatóKör, a PTE BTK Modern Irodalomtörténeti és Irodalomelméleti Tanszéke, valamint a PTE BTK Klasszikus Irodalomtörténeti és Összehasonlító Irodalomtudományi Tanszéke közös konferenciájának előadásai. Pécs, 2017. október 25–26. Budapest : Széphalom Könyvműhely, 313 p.

Soós Sándor

Borsi Balázs, Soós Sándor: Mapping innovation management research on the scientific landscape – report on the research in progress, In: Iain Bitran; Steffen Conn; Chris Gernreich; Michelle Heber; K.R.E. Huizingh; Olga Kokshagina; Marko Torkkeli; Marcus Tynnhammar (szerk.): Proceedings of the XXX ISPIIM Innovation Conference - Celebrating Innovation - 500 Years Since Da Vinci, Firenze, Olaszország, Lappeenranta-Lahti University of Technology (LUT), 14 p.

Kiss, A., Fritz, P., Lakner, Z., & Soós, S. (2020, online first: 2019). Linking the dimensions of policy-related research on obesity: a hybrid mapping with multi-cluster topics and interdisciplinarity maps. *Scientometrics*, 122(1), 159–213.

Szabó Ádám

Sincero promovendi Boni Publici studio = A közjó előmozdításának vágyától indítatva: Teleki József és az Akadémiai Könyvtár című kiállítás kísérőfüzete. A kísérőfüzet szövegét írta: Szabó Ádám és Sallai Ágnes. MTA KIK, Budapest, 2019. 39 p.

Egy nikodémista sikertörténet: A radikális heterodoxia rejtőzködési lehetőségei Ernst Soner (1572–1612) példáján. In *A reformáció és a katolikus megújulás latin nyelvű irodalma*. Szerk. Békés Enikő, Kasza Péter, Kiss Farkas Gábor, Lázár István, Molnár Dávid. MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Irodalomtudományi Intézet, Budapest, 2019. pp. 289–297.

Az ókori római lélekképzetek. In *Lélekciklopédia. A lélek szerepe az emberiség szellemi fejlődésében*. III. kötet. Lélek a mítoszok világában. Szerk. Simon-Székely Attila, Gondolat Kiadó, Budapest, 2019. pp. 231–274.

Molnár, Andrea szerk.; Kollár, Zsuzsanna; Szabó, Ádám; Sallai, Ágnes; Mázi, Béla; Hursán, Szabolcs; Teleki József : tanulmányok az Akadémiai Könyvtár alapítójáról és a Magyar Tudományos Akadémia első elnökéről. Budapest, MTA KIK 2019, 228 p.

Teleki-gyűjtemény az Akadémián. Az Akadémiai Könyvtár alapító állományának története és rekonstrukciója. In: Molnár, Andrea szerk.; Kollár, Zsuzsanna;

Szabó, Ádám; Sallai, Ágnes; Mázi, Béla; Hursán, Szabolcs: Teleki József : tanulmányok az Akadémiai Könyvtár alapítójáról és a Magyar Tudományos Akadémia első elnökéről. Budapest, MTA KIK 2019, pp 68–121.

A Teleki család és a könyvek. In: Molnár, Andrea szerk.; Kollár, Zsuzsanna; Szabó, Ádám; Sallai, Ágnes; Mázi, Béla; Hursán, Szabolcs; Teleki József : tanulmányok az Akadémiai Könyvtár alapítójáról és a Magyar Tudományos Akadémia első elnökéről. Budapest, MTA KIK 2019, pp 43–67.

Tatár Sándor

Tatár Sándor (ford.): Szó és zene. In: Friedrich Nietzsche: A tragédia születése, avagy görögség és pesszimizmus. Budapest: Helikon Kiadó, pp 193–206.

Tatár Sándor (ford.): A nem-morálisan fölfogott igazságról és hazugságról. In: Friedrich Nietzsche: A tragédia születése, avagy görögség és pesszimizmus. Budapest: Helikon Kiadó, pp 207–225.

Tatár Sándor (ford.): Istentisztelet a görögöknél. In: Friedrich Nietzsche: A tragédia születése, avagy görögség és pesszimizmus. Budapest: Helikon Kiadó, pp 227–250.

Tatár Sándor (ford.): Alex Capus: Léon és Louise. Budapest : Gondolat Kiadó, 333 p.

Tatár Sándor (ford.): Ilma Rakusa: Katica. Kalligram: Művészet és Gondolat: 28 (2) pp. 49–54.

Tatár Sándor (ford.): Ilma Rakusa: Misi. Kalligram: Művészet és Gondolat: 28 (2) pp. 55–59.

Tatár Sándor (ford.): Ferdinand von Schirach: Lydia. Látó: A Romániai Írók Szövetsége és a Maros Megyei Tanács Szépirodalmi Folyóirata: 30 (5) pp. 24–29.

Tatár Sándor (ford.): Hilde Domin: A teraszon; Csalóka csónakút; Szavak; Felhőkezességre; Tegnap még; Fenyegetés; Körömnnyien; Kitörni innen. Parnasszus: Költészeti Folyóirat 25 (2) pp. 46–52.

Tatár Sándor (ford.): Alex Capus: Léon és Louise. Regényrészlet. Kulter.hu

Tatár Sándor (ford.): Alex Capus: Léon és Louise. Regényrészlet. Jelenkor: Irodalmi és Művészeti Folyóirat 62 (10) pp. 1105–1110.

Ő. leljük. eb. lünkre! Népszava: 146. pp. 3 (Nyitott mondat. irodalmi melléklet) – 3

A Szepeikének, igen. Tempevölgy: Kultúra Művészet Tudomány : 10 (1) pp. 8–10.

Miért ne?!; ...egy kétes kiállítás... Pannonhalmi Szemle: 27 (1) pp. 92–93.

... hagyj békét a húrnak...; [Talált versek] Na mije van neki?; Hát, bíráltnivaló akad éppen: Népszava: pp. 2–2.
Késleltetett... Műhely: Kulturális Folyóirat: 42 (5/6) pp. 286–286.

Megváltás. Kalligram: Művészeti és Gondolat: 28 (11) pp. 33–33.

Sakk(k)or az történt, hogy... Prae: Irodalmi Folyóirat: (1) pp. 24–25.

Halottról jótvagy... Prae: Irodalmi Folyóirat: (1) pp. 26–26.

„Hitelezők / ameddig csak ellátok / mind akar valamit” Parnasszus: Költészeti Folyóirat : 25 2 pp 42–45.

Tóth Gábor

Only the English Go There: Travel Accounts of 19th-Century Hungary. Szerk. Hoppál Mihály, Mázi Béla, Tóth Gábor. Fordító: Frank Orsolya, Tóth Gábor. MTA KIK, Budapest, 2019.

Zsidi Bernát

Béndek Eszter, Breinich Gábor, Kovács Eleonóra, Laczlavik György, Polgár Tamás, Rácz Attila, Szálkai Tamás, Szlabey Dorottya, Zsidi Bernát: A Magyar Levéltárosok Egyesülete vándorgyűlése, Gyula, 2019. szeptember 9–11. In: Levéltári Szemle: 69 4 pp 85–97.

Tudománypolitikai és Tudományelemzési Osztály

Kiemelt jelentések, tanulmányok és információszolgáltatás az MTA, illetve országos döntéshozatali fórumai számára, 2019

Az MTA-kutatóhálózat tudományos teljesítményének nemzetközi összehasonlító mutatói, 2016–2018, a WoS adatbázisai alapján. Készült az MTA Közgyűlési Beszámolója és az MTA Kormánybeszámolója háttéranyagaként. 2019. április.

A hazai tudomány mérőszámai nemzetközi összehasonlításban, tudományterületek szerint. Háttéranyag az MTA 2019. évi Országgyűlési Beszámolójához, 2019. május.

A hazai egyetemek és az MTA publikációs kibocsátásának tudományometriai dimenziói (2014–2018) Készült aza NKFIH megbízásából. 2019 november.

A sporttáplálkozás-tudomány aktuális nemzetközi kutatási trendjeinek és irányainak feltárása. Kutatási jelentés. Készült az MTA KIK–Scitec Institute együttműködés keretében. 2019. április.

A Lendület-kutatócsoportok nemzetközileg látható publikációs tevékenység-

gének jellemzői. Kutatási jelentés. Készült az MTA Életpálya Monitor program keretében, 2019.

Bolyai-nyertesek és fiatal kutatók: két junior korú kutatói csoport néhány jellemzője (Összehasonlító elemzés). Kutatási jelentés. Készült az MTA Életpálya Monitor program keretében, 2019.

A Bolyai János Kutatási Ösztöndíj nyertesek körében végzett felmérés adatainak másodelemzése. Kutatási jelentés. Készült az MTA Életpálya Monitor program keretében, 2019.

8.5 Előadások, prezentációk, interjúk

Babus Antal

Az Eötvös Loránd-tablókiállítás megnyitása. Eötvös 100 megnyitó ünnepség. MTA Nagyterem, 2019. január 14.

Radnóti Miklós kéziratos hagyatéka a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára Kézirattárában. Róma, Római Magyar Akadémia, 2019. január 16. Emanuele Mascioni: Il taccuino di Bor / Bori notesz. című kiállításának megnyitóján.

Fülep Lajos megtérése. Kálvin János Református Idősek Otthona. 2019. január 24.

Eötvös Loránd a kamarakiállítás tükrében. Eötvös Loránd Emléknap. Eötvös 100 központi ünnepség. MTA Díszterem, 2019. április 8.

Ady-hagyatékok az MTA KIK Kézirattárában. „Az én testamentumon”. Emlékkonferencia Ady Endre halálának 100. évfordulójára. Petőfi Irodalmi Múzeum. 2019. május 21–22.

«Хождени по мукам». Moszkvai levéltári kalandjaim. A hungarica-kutatás problémái és perspektívái a Szovjetunió utódállamaiban. Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára, 2019. október 9.

Király István Szabó Dezső-képe. Szabó Dezső helye a magyar kultúrában. Konferencia, Magyar Művészeti Akadémia, 2019. október 28–29.

Vekerdí József indológus professzor munkássága és pályája. Az Orientalisztika Műhely jubileumi konferenciája. ELTE Eötvös József Collegium, 2019. november 23.

Pódiumbeszélgetés

Elátkozott köztársaság: 1918 öröksége. A beszélgetés résztvevői: Babus Antal, Hatos Pál, Papp István, Salamon Konrád, Tevely Arató György. Hitel-est. MOM Kulturális Központ, 2019. október 16.

Emlékezés Görömbei Andrásra. A beszélgetés résztvevői: Babus Antal, Bertha Zoltán, Imre László, Jánosi Zoltán, Márkus Béla. Debreceni Egyetem BTK Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet, 2019. november 22.

Rádió

Az este – házigazda: Szentmártoni János. Vendége: Babus Antal. Műsorvezető-szerkesztő: Marton Adrienn. Kit vesztettünk és mi lesz ezután? Beszélgetés Ady Endréről. Kossuth Rádió, 2019. 01. 28. 21:04–21:30

Súgólyuk. Babus Antal nyilatkozik az Eötvös Loránd-kiállításról. Bartók Rádió, 2019. 02. 09. 10.20–10.30

Farkasverem. Beszélgetés Babus Antallal és Müller Gabriellával a Magyar irodalom és szovjet irodalompolitika a hruscsovi korszakban című kötetéről. Műsorvezető: Belénessy Csaba. Karc FM, 2019. 10. 3. 9.00–10.00

TV

Novum. Műsorvezető-szerkesztő: Kocsis-M. Brigitta. 100 esztendeje hunyt el Eötvös Loránd. Babus Antal az MTA Tudós Kávézójában rendezett Eötvös-kiállítását mutatja be. M5, 2019. 02. 02. 12:15–12:45

Sályi András. M5, 2019. 04. 06.

Egyéb

Pintér Márta Zsuzsanna: A történelmi dráma alakzatai a 16–18. századi magyar irodalomban és Baróti Szabó Dávid: Futó versek (1810) (Sajtó alá rendezte: Hubert Ildikó) című kötetek bemutatója. Köszöntő, az est házigazdája: Babus Antal. MTA Könyvtár és Információs Központ Konferenciaterme, 2019. november 13.

Bagi Judit

The „gift of the body” in the representations on the Bao’en sūtras from the Dunhuang Library Cave (British Museum Study Day: Stein Collections from the Silk Road, London, 2019. április 1.)

Sūtra on the Profound Kindness of Parents: Confucian Virtue of Respect in its Buddho-Daoist style /Dunhuang and Cultural Contact along the Silk Road, Budapest, Akadémiai Könyvtár (2019. május 2–3.)

Bei ji Zhenwu Xuantian Shangdi Bao’en zhen jing and its Ritual Context (International Conference on Daoist Archeology and Epigraphy, Chengdu, Sichuan University, 2019. június 27–30.)

The Textual and Ritual context of the Mulian Myth along the Southwestern Silk Road (Conference on the Studies of Cultures along the Silk Roads 2019. augusztus 26–28.)

Bilicsi Erika

„A nyílt hozzáférésű publikálás finanszírozása”, Prospero Könyvei Kft. Vihar-nap, 2019. március 26.

„Az MTMT múltja, jelene és jövője: bevezetés egy sokoldalúan használható tájékoztatási eszköz használatába”, AEEK Egészségtudományi Szakkönyvtár klubdélutánja, 2019. március 27.

„Hálózatok a tudományban: nyílt hozzáférés, predátor újságok, MTMT, egyedi azonosítók”, előadás a Miskolci Egyetem hallgatói számára, 2019. április 16. és október 15.

„Open access publikálás a gyakorlatban”, Gödöllő, előadás a NAIK Mezőgazdasági Gépesítési Intézetének munkatársai számára 2019. június 4.

„Oszd meg és nevezd meg!” workshop vendégelőadó (független szakmai beszélgetés kutatók számára a tudományos adatok nyílt hozzáféréseinek gyakorlati, jogi, módszertani és etikai kérdéseiről), Milton Friedmann Egyetem, 2019. május 21.

„Towards open access: supporting open access publishing in Central European countries”, Europäisch bleiben. 48. Internationale Arbeits- und Fortbildungstagung der Arbeitsgemeinschaft der Bibliotheken und Dokumentationsstellen der Ost-, Ostmittel- und Südosteuropaforschung (ABDOS) e.V., 2019. május 28.

Az MTA KIK által nyújtott kutatástámogató szolgáltatások az EISZ Titkárság által az újonnan csatlakozó határon túli magyar tagintézmények munkatársai számára, Budapest, 2019. június 13.

„Hálózatok a tudományban”, MTTE Tudománytörténeti Szakosztály „Hálózatok a tudományágakban” konferencia, 2019. november 14.

„Nyílt hozzáférésű publikálás a gyakorlatban” előadás MTA Titkárság felkérésére, határon túli magyar doktoranduszok számára, 2019. december 5.

Úton a nyílt hozzáférés felé: az open access publikálás támogatása a közép-európai országokban, Networkshop 2019, Győr, 2019. április 23–26.

Bilicsi Erika – Holl András: Elmélkedés egy modern nemzeti tudományos bibliográfiáról, avagy a Magyar Tudományos Művek Tárában rejlő lehetőségekről, Networkshop 2019, Győr, 2019. április 23–26.

Holl András – Bilicsi Erika: Nyílt publikálási szoftverek és platformok, Networkshop 2019, Győr, 2019. április 23–26.

Dér Ádám

Az open access áttérés könyvtári vonatkozásai (Szakkönyvtári Seregszemle, Budapest) 2019. március 12.

Ivy Anderson – Dér Ádám: Developing a Data-Driven Plan (Announcing the Open Access Tipping Point, Washington), 2019. augusztus 29.

Dévényi Kinga

Beduinok határok közé szorítva (Ázsia mozgó határai/Asian Borders in Migration, PPKE Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar, 2019. október 19.)

Gaálné Kalydy Dóra

Civilek a kutatásban, citizen science a könyvtárban. „Könyvtár mint híd a tudomány és a kutatás között” konferencia, Nemzeti Közzolgálati Egyetem, 2019. november 26.

A szakkönyvtárak stratégiai fejlesztési irányai: szükség szülte lehetőségek. Szakkönyvtári Seregszemle 2019. március 12.

Könyvtári Szakértői Ismeretek, akkreditált továbbképzés, Könyvtári Intézet, előadó, téma: Könyvtári Stratégia, 2019. február 14.

The present situation of the Hungarian library system and how it can be renewed. 8th Colloquium of Library and Information Experts of the V43 countries, Pozsony, 2019. június 17–19.

The libraries new challenges in preserving and transmitting of cultural heritages. The Taihe Forum 2019 & The Third Ministerial Meeting of the Ancient Civilizations Forum, Peking, 2019. október 27–30.

Gyuricza Andrea

The fate of a Hungarian cultural heritage nowadays : the Library of the National Casino. Bobcatsss 2019, Osijek/Eszék (Horvátország), 2019. január 22–24.

Új könyvtári fogalmak gyakorló könyvtárosok szemszögéből (Társea.: Hubay Miklós, PIM). Workshop 2019, Győr, 2019. április 23–26.

The National Casino: Its history, library, members, future. Doktori Iskolák VI. Nemzetközi Magyarástudományi Konferenciája, Bécs (Ausztria), 2019. szeptember 5–6.

Haász Antal

Áttérés a Primo New User Interface használatára a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központban, Workshop 2019, Győr, 2019. április 23–26.

Holl András

Bilicsi Erika – Holl András: Elmélkedés egy modern nemzeti tudományos bibliográfiáról, avagy a Magyar Tudományos Művek Tárában rejlő lehetőségekről, Workshop 2019, Győr, 2019. április 23–26.

Holl András – Bilicsi Erika: Nyílt publikálási szoftverek és platformok, Workshop 2019, Győr, 2019. április 23–26.

Horányi Károly

„Lehetetlen Swiftnek nem lennie az embernek”: Szatirikus és meseszerű elemek Kodolányi János „Vízözön” című regényében. Én vagyok: Kodolányi János című emlékkonferencia, Budapest, Kodolányi János Főiskola, 2019. május 14.

Kapus Erika

Emlék – más. Ismétlődő és új elemek Czóbel Minka emlékalakjában – Doktori iskolák VI. konferenciája (Nemzetközi Magyarástudományi Társaság) – Bécs, Ausztria, 2019. szeptember 4–6.

„Az olvasó szobákban szerény és kímélő csend uralkodjék.” , avagy kommunikációs kötél-tánc az Akadémia Könyvtárában –Kapcsolat a használókkal – jó gyakorlatok című minikonferencia, Országos Idegennyelvű Könyvtár, Budapest, 2019. szeptember 27.

Kafka feljegyzései és naplójegyzetei – Konferencia Kafka Margit emlékére, Petőfi Irodalmi Múzeum, Budapest, 2019. március 28.

Kelecsényi Ágnes

Stein Aurél expedíciói Ázsiában, különös tekintettel Indiára (Múzeumok Éjszakája, Magyar Földrajzi Múzeum, Érd, 2019. június 22.)

Krähling edit

Epizódok a Kisfaludy Társaság történetéből. Újpesti Városvédő Egyesület, Budapest, 2019. november 5.

Lencsés Ákos

Sütő Péter – Lencsés Ákos: The consortium-level search platform: COMPASS Innovative Library in Digital Era (ILIDE) (Centrum Vedecko-Technických Informácií Sr, Jasna) 2019. április 8.

A nyílt hozzáférés kérdése a hivatalos statisztikában (Networkshop 2019, Győr) 2019. április 25.

A USC SOÁ Alapítvány Vizuális Történelmi Archívum az EISZ Nemzeti Programban. Társadalomtudományi szekció (MKE 51. Vándorgyűlése, Székesfehérvár) 2019. július 4.

Lisztes Nikolett

A Széchenyi-gyűjtemény az MTA Kézirattárában. (MTA KIK szakmai napja, 2019. március 20.

Emlékbeszéd gróf Széchenyi István halálának 159. évfordulóján. Országos Széchenyi Kör, 2019. április 8.

Molnár Andrea

Eötvös Loránd, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke, Eötvös 100 Nyitókonferencia, 2019. január 14., MTA Székház, nagyterem

Eötvös Loránd, a közéleti ember, Eötvös Loránd-emléknap, központi ünnepség, 2019. április 8., MTA Székház, díszterem

Eötvös Loránd, a tudós fotográfus. Kiscelli Nap, Kiscelli Múzeum, 2019. szeptember 8.

Eötvös József, Trefort Ágoston és Eötvös Loránd és a Magyar Tudományos Akadémia, Eötvöstől Eötvösig Emlékkonferencia, ELTE BTK, 2019. november 9.

Rádió

Rádióinterjú Eötvös Loránd közéleti tevékenységéről

Kossuth Rádió, 2019. január 14.

Karc FM, 2019. január.

Monok István

Magyar öntudat – Duna menti öntudat – európai öntudat. Egy térképkiállítás tanulságai. Dr. Kovács Pál Könyvtár és Közösségi Tér, Győr, 2019. január 9.

The Remaining Records of the Private Book Collections in the Kingdom of Hungary and Transylvanian Principality between 1665 and 1830. Private Libraries and Private Library Inventories, 1665–1830: Locating, Studying and Understanding Sources Soeterbeeck Convent, Ravenstein, 2019. január 17–18., Radboud University.

A Corvina kutatás jövője. Kerekasztal beszélgetés az Országos Széchényi Könyvtárban, 2019. február 7-én (vezette Földesi Ferenc)

Europäisches Kulturerbe, nationale Erinnerungen. Europäisch bleiben. Die Rolle und Verantwortlichkeit der Bibliotheken für die Erhaltung, Bereitstellung und Vermittlung des kulturellen Erbes Europas. 48. Internationale Arbeits- und Fortbildungstagung der Arbeitsgemeinschaft der Bibliotheken und Dokumentationsstellen der Ost-, Ostmittel- und Südeuropaforschung (ABDOS) e.V. Budapest, 2019. május 27–31.

The promises of the comparative analyses of the written cultural heritage. Academic Forum of the Third Ancient Civilisations Forum (TAIHE) Ministerial Meeting, The Palace Museum, Beijing/Peking, Kína, 2019. október 27–30.

Ancient cultural heritages and their continuation and evolution in modern culture – a summary of the panel discussion. Academic Forum of the Third Ancient Civilisations Forum (TAIHE) Ministerial Meeting, The Palace Museum, Beijing/Peking, Kína, 2019. október 27–30.

Le livre français dans les bibliothèques des aristocrates hongrois au tournant du XVIIIe et du XIXe siècle. Colloque du CEMMC: Le livre dans les échanges culturels entre Européens de l'Est et de l'Ouest, du XVIIIe siècle à nos jours. Université Bordeaux Montaigne, 2019. november 14–15.

A magyar és az európai könyvtörténet párhuzamai a XVI–XVII. században. Móra Szabadegyetem, 2019. november 18. Szeged.

La Hongrie royale, source d'informations sur les musulmans en Alsace aux 15e et 16e siècles. Journée d'étude: L'Orient à l'Est: la transmission des textes et des savoirs arabo-islamiques en Alsace à l'époque moderne. Strasbourg, BNU, 2019. november 29.

A magyar művelődéstörténet fordulópontjai európai tükrökben. Professzorok Batthyány Köre – MTA KIK vitaestek. 2019. december 4.

Hozzászólások, közéleti szereplés, interjúk

Eger, Nemzetközi Könyvtörténeti Intézetet terveznek, Líceum TV – Eger Városi TV. 2019. április 8. 2 perc <http://www.tveger.hu/2019/04/08/nemzetkozi-konyv-torteneti-intezetet-terveznek/>

A Notre Dame helyreállításáról. Kossuth Rádió, A nap kérdése, 2019. május 6. (Ujváry Zoltánnal beszélgetés, 30 perc)

A Notre Dame helyreállításáról. Kossuth Rádió, Vasárnapi Újság, 2019. május 12. (Kakuk L. Tamással), 10 perc.

Az angol könyvek erdélyi befogadástörténetéről, a Teleki Téka kiállítása kapcsán, 2019. május 20. (Lázok Klára), 10 perc, <https://www.youtube.com/watch?v=TISBbOs85TE&feature=youtu.be>; a hanganyag Kossuth Rádióban ismételve többször.

A Notre Dame helyreállításáról. Mária Rádió, 2019. május 27. (Nárai Szabó Gáborral), 30 perc

Zrínyi Miklós olvasmányai. Kossuth Rádió, Regényes történelem, 2019. június 20. 8 perc

A szerelem, ami soha nem múlik el. „Nagyok”, Süveges Gergely műsora, Kossuth Rádió, 2019. július 23. 30 perc (többször ismételve)

Fiatal hungarológusok konferenciája Bécsben. ORF. Volksgruppen, 1 perc, 2019. szeptember 6.

Nagy Erika

JSTOR az Akadémiai Könyvtárban - JSTOR Information Day, MTA KIK, Budapest, 2019. március 28.

E-folyóiratok kezelése SFX-ben – ExLibris Információs Nap, MTA KIK, Budapest, 2019. május 23.

Orosz Gergely

Drigum király fiainak legendája Kőrösi Csoma Társaság. ELTE BTK, 2019. január 15.

Világi és vallási hatalom a buddhizmusban konferencia, ELTE BTK, Budapest, 2019. március 28.

Az uralkodó típusai a tibeti irodalomban. Világi és vallási hatalom a buddhizmusban konferencia, ELTE BTK, Budapest, 2019. március 28.

Kőrösi Csoma Sándor hagyatéka a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárában. Ybl Kreatív Ház, 2019. április 3.

Notes on Tibetan Paleography: the use of tshegs and double-tshegs in the Old Tibetan Texts from Dunhuang. Dunhuang and Cultural Contacts along the Silk Road konferencia, 2019. május 2–3.

Two gto collections of Padmasambhava kept in the Library of the Hungarian Academy of Sciences. International Association for Tibetan Studies konferencia, Párizs, 2019. július 7–13.

Sallai Ágnes

„Állattani témájú könyvek az MTA Könyvtár alapító állományában”, Egyházi Könyvtárak Egyesülésének Szakmai Napja, 2019. október 2.

Soós Sándor

Borsi, B., & Soós, S.: Mapping innovation management research – an European perspective. The 48th ABDOS Conference, Budapest, 2019. május 27–30.

Mapping worldwide research on professional learning in workplace-related contexts. XIX. Országos Neveléstudományi Konferencia, Pécs, 2019. november 7–9.

Lengyel, Balázs–Vida, Zsófia–Soós, Sándor: A végzett doktoranduszok karrierje tudományometriai elemzéssel. Magyar Szociológiai Társaság Vándorgyűlése, Budapest, 2019. október 24–26.

A tudománymetria elmélete a gyakorlatban. Tudománymetria – tények, trendek, dilemmák. Az MTA Gazdálkodástudományi Bizottság és a BCE Gazdálkodástudományi Kar konferenciája, Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat, Budapest, 2019. november 20.

Tudománymetria vs. kutatásértékelés. Tudománymetria: barát vagy ellenség? MTA BTK–ELTE EKL–MTA KIK közös konferenciája, Budapest, 2019. november 29.

Sütő Péter

Sütő Péter – Lencsés Ákos: The consortium-level search platform: COMPASS Innovative Library in Digital Era (ILIDE) (Centrum Vedecko-Technických Informácií Sr, Jasna) 2019. április 8.

Az elektronikus szakirodalmi információforrások hazai lelőhelyadatbázisa, a COMPASS (Networkshop 2019, Győr) 2019. április 25.

A COMPASS elektronikus szakirodalmi lelőhelyadatbázis használata a könyvtárközi kölcsönzésben (ODR konferencia, Tatabánya) 2019. október 14.

Szabó Ádám

Egy nem jól hangzó dicséret. Ernst Soner: Encomium aulicae vitae. Latin nyelvű udvari kultúra Magyarországon – Stephanus Taurinus és a 16. századi latin nyelvű epika (IV. Neolatin Konferencia) Szeged, 2019. november 7–9.

Tömöry Pál

Az MTA KIK szakkönyvtári szerepe az ODR-ben – XIX. ODR Konferencia, Tatabányai Megyei Könyvtár, 2019. október 14.

Vida Zsófia

Lengyel, Balázs–Vida, Zsófia–Soós, Sándor (2019): A végzett doktoranduszok karrierje tudományometriai elemzéssel. Magyar Szociológiai Társaság Vándorgyűlése, Budapest, 2019. október 24–26.

9. Rendezvények, ismeretterjesztő, népszerűsítő programok

2019. évi rendezvények statisztikája

	Rendezvények	Rendezvények száma	Résztevők száma (fő)
1.	Kiállítások		
	Magyarok a Selyemúton II. Vámbéry	Tárlatvezetés: 18	4200
	Teleki-kiállítás	Tárlatvezetés: 13	Tárlatvezetés: 220 Egyéb látogatók: 80
2.	Kulturális, közművelődési, közösségi rendezvények	100	8635
3.	Olvasáskultúra-fejlesztő programok		
	Üzenet a palackban (biblioterápia)	14	210
4.	Konferenciák	44	3080
5.	Egyéb rendezvények	PBK: 10 EISZ: 30 Science Meetup: 8	PBK: 385 EISZ: 1455 Science Meetup: 650

Magyarország Bécsben című könyv bemutatója

A *Magyarország Bécsben* művelődéstörténeti útikönyv vetített képes bemutatója, mely 2018-ban az Árgyélus Kiadó gondozásában jelent meg. A kötetet bemutatták: Szalay-Bobrovniczky Vince, a Miniszterelnökség helyettes államtitkára és Dr. Hermann Róbert, a Magyar Történelmi Társulat elnöke.
Időpont: 2019. január 17.

Könyvbemutató az Erdélyi Múzeum Egyesület legújabb kiadványaiból

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület 2018-as kiadványait bemutatta Biró Annamária, felelős kiadó Bitay Enikő, az EME főtítkára Keszeg Vilmos, az EME elnöke.
Időpont: 2019. január 24.

MTA BTK Irodalomtudományi Intézet – Horn András könyvbemutatója

Horn András: *Mitikus gondolkodás és irodalom. Irodalom és modalitás* című könyvének bemutatója. A könyvet bemutatta Fórizs Gergely, Hegedüs Béla. A bemutató után Horn András előadást tartott *Mitikus gondolkodás* címmel.
Időpont: 2019. január 25.

Könyvbemutató – Hármás törekvés. A váci katolikus papság és értelmiség identitás-keresése

A kötetet bemutatta Monok István egyetemi tanár, főigazgató.
Litteris vincimur Scriptorium I. A Scriptorium-konferenciákat ismertette és a kötetet bemutatta Takács László egyetemi docens, tanszékvezető.
Időpont: 2019. január 29.

Könyvbemutató – Pók Attila: A múlt hatalma

Köszöntőt mondott Miszlivetz Ferenc (főigazgató, FTI-iASK), házigazda: Fodor Pál (főigazgató, MTA BTK), a könyvet bemutatta Frank Tibor (akadémikus, az MTA Történettudományi Bizottságának elnöke).

2019. február 6.

Könyvbemutató – Magyar Zoltán: A magyar történeti mondák katalógusa

A rendezvényt megnyitotta és bevezető gondolatokat elmondta Borsos Balázs, tudományos tanácsadó, az MTA BTK Néprajztudományi Intézet igazgatóhelyettese.

Időpont: 2019. február 7.

Könyvbemutató – Braun Tibor: A könyvek illata

Írások a nanogyémántokról, a csokoládéről és egyéb kémiai érdekességekről. A kötetet bemutatta Görög Sándor, Horvai György, Keglevich György, Kroó Norbert és Náray-Szabó Gábor.

Időpont: 2019. február 12

Könyvbemutató – Hargittai István és Hargittai Magdolna Moszkvai séták a tudomány körül

Az Akadémiai Kiadó könyvbemutatója. A bemutatót megnyitotta Gaálné Kalydy Dóra, az MTA Könyvtár és Információs Központ főigazgató-helyettese és Laskó Judit marketing és értékesítési specialista, Akadémiai Kiadó. A könyvet bemutatta Dalos György Füst Milán-díjas, Berlinben élő író, történész, Domokos Gábor akadémikus, Budapesti Műszaki Egyetem, Hargittai Magdolna szerző és Hargittai István szerző.

Időpont: 2019. február 27.

Konferencia – Dunhuang és a kulturális kapcsolatok a Selyemút mentén

Dunhuang and Cultural Contact along the Silk Road konferencia az MTA Könyvtár és Információs Központ és az MTA-ELTE-SZTE Selyemút Kutatócsoport közös szervezésében.

Időpont: 2019. május 2–3.

Előadás – Arany János, Bolyai és Antalfy Endre

Dr. Oláh-Gál Róbert (matematikanár és matematikatörténész, adjunktus, Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Csíkszeredai Kar) előadása a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárában Arany János, Bolyai és Antalfy Endre címmel. Oláh-Gál Róbert a Kézirattárnak ajándékozta néhai Bordás László nagyszalontai jegyző Arany Jánossal kapcsolatos kéziratait, majd előadást tartott.

Időpont: 2019. május 9.

Konferencia – Európának maradni „A könyvtárak szerepe és felelőssége Európa kulturális örökségének megőrzésében, elérhetővé tételében és közvetítésében”

Az Arbeitsgemeinschaft der Bibliotheken und Dokumentationsstellen der Ost-, Ostmittel- und Südosteuropaforschung (ABDOS), az MTA Könyvtár és Információs Központ és a Südosteuropa-Gesellschafttal együttműködésben Budapesten rendezte meg 48. Nemzetközi Munka- és Továbbképzési Kongresszusát.

Időpont: 2019. május 27–30.

Nemzetközi workshop – Applied Anthropological Aesthetics Around 1800 (Part 2) – Alkalmazott antropológiai esztétika 1800 körül (2. rész)

Az MTA BTK Irodalomtudományi Intézetének angol és német nyelvű nemzetközi workshopja. A rendezvény előadásai az 1800 körüli időszak európai esztétikatörténetének egyik meghatározó vonulatához, az ún. antropológiai esztétikához kapcsolódtak.

Időpont: 2019. június 7.

Könyvbemutató – Schöpflin Aladár a Vasárnapi Ujságban 1898–1921

Az Argumentum Kiadó könyvbemutatója. Az anyagot feldolgozta és közreadja: Széchenyi Ágnes. A kötetet bemutatta Tverdota György, irodalomtörténész és Jákfalvi Magdolna, színháztörténész.

Időpont: 2019. június 11.

Formosa és a Selyemút – Egy rejtélyes tajvani bronztárgy nyomában

Előadó: Dr. Hoppál Krisztina, régész, tudományos munkatárs, MTA-SZTE-ELTE Selyemút kutatócsoport. A 2017-ben a Tajvani Nemzeti Könyvtár Center for Chinese Studies-al megkötött szerződésünk értelmében évenként egy Tajvannal előadás megtartását vállaltuk. Az előadáson részt vett Andrew Y. Chang, a Tajpej Képviseleti Iroda vezetője is.

Időpont: 2019. június 12.

A populáris/tömegkultúra termelésének kezdetei Magyarországon – Lipták Dorotytya-émlékkonferencia

Az MTA Könyvtár és Információs Központ, az MTA Sajtótörténeti Munkabizottsága és az Országos Széchényi Könyvtár emlékkonferenciája.

Időpont: 2019. június 12.

Könyvbemutató – Ferenc pápa és az ő ideje

A Pannonhalmi Főapátság és a MTA Könyvtár és Információs Központ könyvbemutatója Andrea Riccardi: *Ferenc pápa és az ő ideje* című kötetéről. Köszöntőt mondott Hortobágyi T. Cirill OSB, pannonhalmi főapát. A kötetéről beszélgetett Sólyom László volt köztársasági elnök, a kötet fordítója, Juhász-Laczik Albin OSB, a Pannonhalmi Bencés Gimnázium igazgatója és Dobszay János, újságíró, szerkesztő.

Időpont: 2019. június 17.

Könyvbemutató – Állatszimbólumtár A–Z

A Balassi Kiadó és az MTA Könyvtár és Információs Központ bemutatója. A kötetet szerkesztette Vígh Éva. A kötetet bemutatta Géczi János, író, művelődéstörténész.

Időpont: 2019. szeptember 19.

Könyvbemutató – A Lélekenciklopédia sorozat legújabb két kötetének bemutatója

A Gondolat Kiadó és az MTA Könyvtár és Információs Központ bemutatója. A harmadik (*Lélek a mítoszok világában*), valamint a negyedik kötetet (*Ázsia, Amerika, Afrika és az újjavallások lélekvilága*) a főszerkesztő, a Lélekenciklopédia projekt vezetője, Simon-Székely Attila mutatta be. Az eseményen résztvevő vendégeket a Gondolat Kiadó igazgatója, Bácskai István köszöntötte.

Időpont: 2019. szeptember 23.

Könyvbemutató – az Arany János-emlékév keretében készült könyvek

A Bölcsészettudományi Kutatóközpont Néprajztudományi Intézete, valamint az MTA Könyvtár és Információs Központ bemutatója. A megjelenteket köszöntötte Balogh Balázs, a BTK Néprajztudományi Intézet igazgatója, a BTK főigazgató-helyettese. A köteteket bemutatta Szemerényi Ágnes, a BTK Néprajztudományi Intézet senior kutatója és Szilágyi Márton, az ELTE BTK tanszékvezető egyetemi tanára.

Időpont: 2019. szeptember 24.

Könyvbemutató – Hargittai István: Mozaikokból egy élet

Az Akadémiai Kiadó és az MTA Könyvtár és Információs Központ könyvbemutatója. A bemutatót megnyitotta Gaálné Kalydy Dóra, az MTA Könyvtár és Információs Központ főigazgató-helyettese és Réffy Balázs az Akadémiai Kiadó vezérigazgatója. A könyvet bemutatta F. Várkonyi Zsuzsa pszichológus Gyáni Gábor történész, akadémikus Venetianer Pál molekuláris-biológus, akadémikus Hargittai István szerző.

Időpont: 2019. szeptember 26.

Könyvbemutató – Szabadon élni – Heller Ágnes (1929–2019) emlékkönyv

A világhírű magyar filozófusra pályatársai, barátai, tisztelői emlékeztek, és helyet kapott két nagyinterjú is ebben a kötetben. A kötet szerzői közül Gábor György, Hermann Zsuzsa, Kardos András és Vajda Mihály idézték meg Heller Ágnest a személyes történeteiken keresztül. A könyvbemutató vendégeit Kocsis András Sándor, a Kossuth Kiadó elnök-vezérigazgatója köszöntötte és bejelentette a Heller Ágnes-díj megalapítását is.

Időpont: 2019. október 7.

Konferencia – Nők, időszaki kiadványok és nyomtatott nyilvánosság Magyarországon, 1817–1917

A tanácskozás célja egyrészt a 19. századi írónők életpályájának, szövegeinek és publikációs stratégiáinak a korabeli sajtóközeggel összefüggésben való vizsgálata, másrészt a kifejezetten nőknek szánt időszaki kiadványok fókuszba helyezése volt.

Időpont: 2019. október 14–15.

Előadás – Társadalomtudományos kutatási gyűjtemények digitális archívumai

Virtuális körséta az (MTA) Társadalomtudományi Kutatóközpontjában több éve sikeresen működik két, társadalomtudományos kutatási gyűjteményeket feldolgozó és tároló digitális archívumban. Előadók: Gárdos Judit, Meiszterics Enikő és Vajda Róza

Időpont: 2019. október 18.

Könyvbemutató – Romsics Ignác: *Magyar rebellisek*

Romsics Ignác, történész legújabb könyve a magyar történelem elmúlt ezer évének tizenegy lázadó, vagyis rebellis csoportjával foglalkozik, kezdve az utolsó pogányokkal és befejezve az 1989-es rendszerváltókkal. A szerzővel Stumpf András újságíró beszélgetett.

Időpont: 2019. november 4.

Teleki József és az Akadémiai Könyvtár című kiállítás megnyitója

Az eseményen köszöntőt mondott Lovász László, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke. A kiállítást megnyitotta Monok István, a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ főigazgatója. Teleki József személyét Mázi Béla, az alapító Teleki-könyvtárat Szabó Ádám mutatta be, a Teleki Józsefről szóló tanulmánykötetet Molnár Andrea ismertette. A megnyitó során Vörösmarty Mihály *Gondolatok a könyvtárban* című költeményét Lukács Sándor, Kossuth-díjas színművész adta elő.

Időpont: 2019. november 5.

Könyvbemutató – Pintér Márta Zsuzsanna: *A történelmi dráma alakzatai a 16–18. századi magyar irodalomban*; Baróti Szabó Dávid: *Futó versek (1810)*

Pintér Márta Zsuzsanna kötetét bemutatta Bartók István irodalomtörténész, egyetemi docens. *Baróti Szabó Dávid: Futó versek (1810)* című kötetét a költő halálának 200. évfordulóján sajtó alá rendezte: Hubert Ildikó. A kötetet bemutatta Szörényi László irodalomtörténész, kritikus, egyetemi tanár.

Időpont: 2019. november 13.

EOSC Symposium 2019

Az European Open Science Cloud (EOSC) Budapesten rendezte meg az EOSC Szimpóziumot. Az esemény lehetőséget adott arra, hogy az érdekeltek konzultáljanak, válaszokat találjanak az EOSC-vel kapcsolatban leggyakrabban felmerülő kérdésekre.

Időpont: 2019. november 26–28.

Egy magyar dervis Közép-Ázsiában – a keletkutató Vámbéry Ármin című kiállítás megnyitója

Az Ybl Budai Kreatív Ház, az MTA Könyvtárának Keleti Gyűjteménye és a PAIGEO Alapítvány közös szervezésében megvalósuló *Egy magyar dervis Közép-Ázsiában – a keletkutató Vámbéry Ármin* című kiállítás megnyitója.

Helyszín: Ybl Budai Kreatív Ház (1013 Budapest, Ybl Miklós tér 9.)

Időpont: 2019. november 28.

Konferencia – *L'Éternel Féminin* – Az Örök Női Interdiszciplináris konferencia a nőiségről és a fenntartható társadalmi egyensúlyról

A Kortárs Női Reflexiók Fóruma rendezésében.

Időpont: 2019. november 28.

Workshop – *Tudománymetria: barát vagy ellenség?*

A programot a Digitális Bölcsészet folyóirat, az MTA Könyvtár és Információs Központ, valamint az ELTE Egyetemi Könyvtár és Levéltár szervezte. A workshop célki-

tűzése volt, hogy a tudománymetria történetére, működésére reflektálva felszínre hozza annak vitatott hatékonyságát, a lehetséges jobb megoldásokra hívja fel a figyelmet, párbeszédet kezdeményezzen.

Időpont: 2019. november 29.

Könyvbemutató

Bajáki Rita: *Csáky Éva Franciska írásai*

Bemutatta Monok István, az MTA Könyvtár és Információs Központ főigazgatója

Makó Pál költői munkái – Sajtó alá rend., bev., jegyz. Szádoczky Vera

Bemutatta Takács László, tv. egyetemi docens, PPKE BTK

Szelestei Nagy László: *Tanulmányok a 17–18. századi magyarországi művelődésről*

Bemutatta Bajáki Rita, PhD, az MTA-PPKE Barokk Irodalom és Lelkiség Kutatócsoport (BILK) tudományos munkatársa

Időpont: 2019. december 12.

Kiállítás, előadás, workshop – Kínai kalligráfia kiállítás és műhely

A programra látogatók Kínából érkező neves művészek munkáit tekinthették meg, a kiállításhoz kapcsolódóan pedig olyan előadásokat is meghallgathattak, amelyek segítik ennek a különleges művészeti ágnek a mélyebb megértését. A kiállítás megnyitót követő kötetlen programban pedig megtekinthették a művészeket kalligrafálás közben is. Előadások: Dr. Salát Gergely: *A kínai írás*; Horváth Janisz János: *A kínai kalligráfia*.

Időpont: 2019. december 10.

„Micsoda még e világ? Egy nagy bibliotheca, könyvesház ...”

Bod Péterre emlékeznek a Magyar Tudományos Akadémián. A Magyar Földmérési, Térképészeti és Távérzékelési Társaság Szakmatörténeti Bizottsága és Kovászna Megye Tanácsának szervezésében a késő barokk évtizedek egyik legnagyobb magyar tudósára, a felsőcsernátoni születésű Bod Péterre emlékeztek a magyar fővárosban. 2019-ben volt az erdélyi tudós, lelkész, irodalom- és egyháztörténész halálának 250. évfordulója.

Időpont: 2019. december 16.

9.1 Programsorozatok

Üzenet a palackban

Biblioterápiás beszélgetéssorozat. A kötetlen formájú beszélgetések során személyes olvasatunkról, véleményünkről, élményeinkről lesz szó egy-egy irodalmi mű kapcsán. Vezeti: Fejős Edina főkönyvtáros, biblioterapeuta

Januári téma: értékeld az egyszerű örömeket!

Időpont: 2019. január 7.

Februári téma: fogadj gyanakvással minden véleményt! A beszélgetés alapjául szolgáló szöveg közös elolvasása

Időpont: 2019. február 4.

Márciusi téma: légy barátságos, így boldog is könnyebben lehetsz. A beszélgetés alapjául szolgáló novella közös elolvasása.

Időpont: 2019. március 4.

Április eleji téma: legbelül őrizd meg gyermeki lényedet! A beszélgetés alapjául szolgáló novella közös elolvasása.

Időpont: 2019. április 1.

Április végi téma: tarts egy állatot! A beszélgetés alapjául szolgáló novella közös elolvasása.

Időpont: 2019. április 29.

Májusi téma: szeresd az életet! A beszélgetés alapjául szolgáló novella közös elolvasása.

Időpont: 2019. május 27.

Szeptemberi téma: Szív Ernő egyik tárcája

Időpont: 2019. szeptember 23.

Szabó Magda *Kakasszó* című novellája

Időpont: 2019. október 21.

Oláh András *Szavak nélkül* című novellája

Időpont: 2019. november 18.

Alan Alexander Milne *János király karácsonya* című verse

Időpont: 2019. december 16.

Magyarok Európában – Nemzeti értékeink nyomában

Előadás/vita-sorozat az MTA Könyvtár és Információs Központ (Agora) és a Professzorok Batthyány Köre közös szervezésében. Az egyes szakterületek prominens képviselői által tartott előadások és az azokat követő viták olyan kérdésekre keresik a választ, mint hogy: mit hoztak magukkal a kelet felől érkező magyarok a Kárpát-medencébe, miként alakult át az eredeti kulturális örökség, s mit adott a magyarság Európának és a világnak a kezdetektől máig.

12. előadás: *Az olasz–magyar kultúrkapcsolatok története*

Előadó: Sárközy Péter Pál, MTA, ELTE és La Sapienzia, Róma

Időpont: 2019. január 7.

13. előadás: *Épített örökségünk története a kezdetektől máig*

Előadó: Krähling János, BME

Időpont: 2019. február 4.

14. előadás: *A művelődéstörténeti örökség megőrzésének esélyei a magyar mozifilmek kalandos sorsának tükrében*

Előadó: Kurutz Márton, a Magyar Nemzeti Filmalap Filmarchívumának munkatársa

Időpont: 2019. március 4.

15. előadás: *Olasz–magyar művészeti kapcsolatok a XIV–XV. században*

Előadó: Prokopp Mária (ELTE BTK)

Időpont: 2019. május 15.

16. előadás: *XIX–XX. századi egyetemes és magyar képzőművészet – hatások és kölcsönhatások*

Előadó: Keserű Katalin (KGRE BTK)

Időpont: 2019. június 3.

Új sorozat

Korszakváltás küszöbén – Oktatás – Tudásátadás – Kommunikáció – Értékmegőrzés/Értékszelekció?

1. *A digitális kommunikáció kulturális hatásai*

A nyelvhasználat, gondolkodásmód, tudásmegőrzés, tudásátadás és az értékítélet változásai a kommunikációs forradalom eredményeként (?). Vitaindító: Veszelszki Ágnes, Budapesti Corvinus Egyetem, Magatartástudományi és Kommunikációelméleti Intézet

Időpont: 2019. október 7.

2. *Az oktatás és nevelés krízise – I. Nyelvválság – Tudásválság*

A tudás és műveltség átadásának esélyei egy digitális világban. Beszéd és írásbeliség. Érvényesülhet-e továbbra is a tanár személyisége. Befolyásolható-e a közbeszéd színvonala. Retorika? Vitaindító: Balázs Géza, ELTE Budapest és Partiumi Keresztény Egyetem, Nagyvárad

Időpont: 2019. október 28.

3. A magyar művelődéstörténet fordulópontjai európai tükörben.

Vitaindító: Monok István, MTA KIK főigazgató

Időpont: 2019. december 4.

Budapest Science Meetup

A Budapest Science Meetup azért lett, hogy legyen egy hely, ahol kutatók mesélhetnek tudományról, nem csak (sőt, főleg nem) szakmabelieknek. Minden egyes meetup-on a meghívott előadók röviden szólnak új eredményeikről, távlati terveikről, vagy éppen aktuális tudományos érdekességeikről.

Időpont: 2019. február 14.

Pulzáló fehér törpecsillagok nyomában

Kalup Csilla – MTA Konkoly Thege Miklós Csillagászati Kutatóintézet

Állatkísérletek – idejétmúlt kegyetlenség vagy szükséges rossz?

Babiczy Ákos – Hálózat és Viselkedés Neurobiológia Kutatócsoport, MTA TTK/ Pszichológia (Kognitív tudomány) Doktori Iskola, BME

Az anyanyelv-elsajátítás zavarai: nyelvközi összevetések és az okok keresése

Kas Bence – MTA Nyelvtudományi Intézet / ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar

Időpont: 2019. március 14.

A hőből is megárt a sokk, avagy a hősokk transzkripció faktor HSF1 szerepe a hőstressz válaszban és azon túl

Barna János – ELTE TTK Genetikai Tanszék/MTA-ELTE Genom Stabilitás Kutatócsoport

Növényi kommunikáció föld felett és alatt

Parádi István – ELTE TTK Növényélettani Tanszék

Járványok társadalmi hatásai a főváros történetében

Géra Eleonóra – ELTE BTK Művelődéstörténeti Tanszék

Időpont: 2019. április 11.

Magyar közreműködés a marsi élet keresésében – izgalmas műszerek a következő roveren

Kereszturi Ákos – MTA Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont

BepiColombo űrkísérlet a Merkúr bolygóhoz

Kecskeméty Károly és Szalai Sándor – MTA Wigner Fizikai Kutatóközpont

Új csillagok: 1572–1786

Zsoldos Endre – MTA Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont

Időpont: 2019. május 9.

Laboratóriumi asztrokémia

Tarczay György – ELTE TTK, Kémiai Intézet, Molekulaspektroszkópiai Laboratórium

Az időjárás hatása a vegetációra: megfigyelések az űrből

Kern Anikó – ELTE TTK, Geofizikai és Űrtudományi Tanszék

Lelőhelyek felderítési lehetőségei a 21. században, avagy tényleg jelöli-e az „X” a helyet?

Bödöcs András – ELTE BTK, Régészettudományi Intézet

Időpont: 2019. június 13.

Mi hiányzik a földi csillagok begyűjtéséhez, avagy miért kellene még kutatások a fúziós erőművekhez?

Dunai Dániel – MTA Wiegner Fizikai Kutatóközpont

A bizalom szerepe a gazdasági fejlődésben

Györffy Dóra – PPKE BTK, Nemzetközi és Politikatudományi Intézet

Személyre szabott egészségmegőrzés: precíziós medicina lehetőségei a teljes test MR-től a poligénes rizikóbecslésig

Duda Ernő – Medipredict

Időpont: 2019. október 10.

Hogyan keressünk folyékony vizet a Marson?

Pál Bernadett – CSFK Konkoly Csillagászati Intézet

„Animals go mental” – pszichiátriai zavarok állatmodelljei

Varga Zoltán – KOKI Transzlációs Magatartás Idegtudomány kutatócsoport

Újkőkori életek. Bioszociális régészeti kutatások legújabb eredményei

Anders Alexandra – ELTE BTK, Régészettudományi Intézet

Időpont: 2019. november 14.

Mennyire jár egy rugóra az agyunk a kutyákéval? – nyugalmi hálózatok leírása a kutya-agyban

Szabó Dóra – ELTE Etológia Tanszék, Szenior Családi Kutya Program

Exobolygók, amik Nobel-díjat értek - és amelyek meg nem

Molnár László – CSFK Konkoly Csillagászati Intézet

Puli Space – 2019-es check-up

Pacher Tibor – PuliSpace

Időpont: 2019. december 12.

Jókor, jót, jó helyen: A genomépség fenntartásának új mechanizmusai

Kovács Mihály – ELTE-MTA Lendület Motorenzimológiai Kutatócsoport, ELTE Biokémiai Tanszék

Nagyenergiás részecskékkel a rák ellen

Barnaföldi Gergely – Wigner Fizikai Kutatóközpont

Korrupció, intézmények, konvergencia – EU tagállamok 2006–2018 közötti intézményi minőségének empirikus elemzése a közbeszerzési szerződések adatai alapján

Tóth István János (+) - Hajdu Miklós (++) - (+) CRCB, KRTK KTI; (++) CRCB, Budapesti Corvinus Egyetem

9.2 Kiállítások

Magyarok a Selyemúton. A Széchenyi-expedíció és Stein Aurél kutatásai Ázsia szívében

A Keleti Gyűjtemény *Magyarok a Selyemúton. A Széchenyi-expedíció és Stein Aurél kutatásai Ázsia szívében* című, 2018. november 26. és 2019. január 31. között az Ybl Budai Kreatív Házban megrendezett kiállítása utazó tárlattá alakult, és nagy vidéki egyetemeken működő Konfuciusz Intézetek szervezésében került bemutatásra: Szegeden március 19-én (Klebensberg Egyetemi Könyvtár), Pécsen május 9-én (VNA galéria) és Miskolcon október 8-án (Egyetem, Főépület aula) általában 1 hónapos időtartammal.

Egy magyar dervis Közép-Ázsiában. A keletkutató Vámbéry Ármin

Egy magyar dervis Közép-Ázsiában. A keletkutató Vámbéry Ármin címmel nyílt meg a Keleti Gyűjtemény és a Pallas Athéné Innovációs és Geopolitikai Alapítvány közös, a Magyarok a Selyemúton sorozata 2. kiállítása, az Ybl Budai Kreatív Házban. 2019. november 29.–2020. január 26. között nyitva tartó kiállítás a későbbiekben több helyszínen ismét felállításra kerül.

Száz éve hunyt el Eötvös Loránd

Száz éve hunyt el Eötvös Loránd című kamarakiállítás. Rendezte: Babus Antal. MTA Tudós Kávézó antik szekrénytárlója (2019. 01. 14.–)

Sincero promovendi Boni Publici studio – A közjó előmozdításának vágyától indítva. Teleki József és az Akadémiai Könyvtár

A kiállításon könyvtárunk alapítóját – aki egyben az Akadémia első elnöke – és az általa adományozott gyűjteményt mutatjuk be. A Telekiek minden témában igyekeztek összegyűjteni a legmodernebb kiadványokat, a hazai tudományosság könyveit csaknem hiánytalanul beszerezték. Ezek a kötetek nem csak tudománytörténeti szempontból fontosak, de reprezentatív megjelenésük, a bennük olvasható felfedezések és érdekességek bárki számára intellektuális élményt nyújthatnak.

Az eseményen köszöntőt mondott Lovász László, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke.

A kiállítást megnyitotta Monok István, a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ főigazgatója.

Teleki József személyét Mázi Béla, az alapító Teleki-könyvtárat Szabó Ádám mutatta be, a Teleki Józsefről szóló tanulmánykötetet Molnár Andrea ismertette.

A megnyitó során Vörösmarty Mihály *Gondolatok a könyvtárban* című költeményét Lukács Sándor, Kossuth-díjas színművész adta elő.

2019. november 5.–2020. február 29.

9.3 Vendégek, látogatók

Gyűjteményszervezési Osztály

Június 13-án Csehországból, Prágából (Národní knihovna) érkezett az osztályon évente látogatást tevő Klára Truchlá kolléganő, akivel ezúttal is tartalmas észrevételeket tettünk cserekapcsolataink alakítására vonatkozóan.

December 18-án Macedóniából két levéltáros kolléganő hozta el személyesen az újabb kiadványokat.

Tájékoztatási és Olvasószolgálati Osztály

Október 16. – az Országgyűlési könyvtár Könyvtár, ami összeköt programjának könyvtáros résztvevői.

Keleti Gyűjtemény	
Február 7–13.	Annick Fenet (Ecole Normale Supérieure, Archaeologie et Philologie d'Orient et d'Occident, Team Hellénismes d'Asie et civilisations orientales kutatója)
Február 8–11.	Dagmar Riedel, iranista (Columbia University)
Február 5.	Lauder Javne Zsidó Közösségi Iskola végzős diákjai
Február 8.	A hagyományos éves Fulbright-csoport látogatása
Február 13.	MTA Informatikai Osztályának munkatársai
Március 18–20.	Erika Forte és Yoko Nishimura (Ruhr Universität Center for Religious Studies)
Március 26.	A Belső-Mongol Egyetem Prof. Wu Ying Zhe alelnök által vezetett delegációja
Április 1–5.	Anette Krause, (Institut für Altertumswissenschaften, Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg)
Április 24.	ELTE Belső-Ázsiai Tanszéke által rendezett mongolisztikai konferencia résztvevői (50 fő)
Április 25.	ELTE BTK kihelyezett órájának témája az ókori indiai – görög kapcsolatok, és a görög tudomány arab közvetítése (20 fő)
Május 22.	Hassan bin Talal herceg, a Royal Scientific Society Jordan Board of Trustees elnöke, aki felesége és leánya látogatott a Gyűjteménybe. A jordán vendégeket elkísérte Lovász László elnök úr és felesége.
Május 23.	Ali Sarlak /Teheráni Egyetem Művészeti Fakultásának professzora. A találkozón részt vett Gholamali Rajabi Yazdi nagykövet, Emran Talebi tanácsos.
Május 29.	az ABDOS Konferencia résztvevői
Június 11.	Török–Magyar Baráti Társaság tagjai
Június 14.	EISZ csoport
Június 18.	Lovász elnök úr és a European Science Board tagjai

Szeptember 3.	Wang Xudong, a pekingi Palota Múzeum igazgatója vezetésével 6 fős kínai delegáció
Október 10.	Dr. Batbayar Zeneemdayar, Mongólia budapesti nagykövete
Október 16.	a Svéd Akadémia 15 fős csoportja, valamint a Könyvtár, ami összekötő ösztöndíjasai
Október 25.	a Pázmány Péter Katolikus Egyetem és az ELTE 25 fős indológus és sinológus hallgatókból álló csoportja
November 8.	A Diákok az Akadémián rendezvény keretében négy középiszkolai osztály
December 6.	Az EISZ Programtanács ülésének résztvevőit fogadtuk.
December 18.	Pascale Andréani francia nagykövet asszony

Kézirattár	
Február 6.	MTA informatikusainak a Kézirattár bemutatása. (6 fő, 90 perc, Babus Antal)
Február 8.	Fulbright-ösztöndíjasoknak a Kézirattár bemutatása. (20 fő, 45 perc, Tóth Gábor angolul)
Február 13.	Szent Margit Gimnázium (Budapest) 7. osztályának a Kézirattár kincseinek bemutatása. (Konferenciaterem, 25 fő, 40 perc, Babus Antal)
Május 29.	Az MTA KIK diplomás önkéntes dolgozóinak a Kézirattár bemutatása. (6 fő, 90 perc, Babus Antal)
Május 29.	Az ABDOS-konferencia résztvevőinek a Kézirattár bemutatása. (20 fő, 45 perc, Tóth Gábor angol nyelven)
Június 3.	PPTTE BTK Sodalitas programja hallgatóinak a Kézirattár bemutatása. (3 fő, 90 perc, Babus Antal)
Június 5.	A Lovász Lászlóné Vesztergombi Katalin vezette csoportnak a Kézirattár bemutatása. (22 fő, 30 perc, Tóth Gábor)
Június 14.	EISZ határainkon túli magyar tagintézményei vezetőinek a Kézirattár bemutatása. (2x20 fő, 2x30 perc, Babus Antal)
Július 12.	Soren O. Schafftnak és csoportjának a Kézirattár bemutatása. (7 fő, 30 perc, Tóth Gábor angol nyelven)
Szeptember 11.	A Keleti Gyűjteményben dolgozó kínai vendégeknek a Kézirattár bemutatása. (3 fő, 20 perc, Tóth Gábor angol nyelven)
Október 16.	A könyvtár, ami összekötő csoport tagjainak a Kézirattár bemutatása. (25 fő, 40 perc, Babus Antal)
Október 16.	Somfai Anna CEU-s hallgatóknak (Department of Medieval Studies) tartott kodikológiai órát a Kézirattár 4 db latin kódexéről. (4 fő, 2x45 perc)
Október 22.	Derzsy Márk, a KSH Könyvtára munkatársa. Az osztály, a kézírattári olvasószolgálat és feldolgozó munka elveinek és gyakorlatának bemutatása. (3 óra, Horányi Károly)

November 8.	<i>Diákok az Akadémián</i> című rendezvény résztvevőinek a Kézirattár bemutatása. (4x25 fő, 4x30 perc, Babus Antal)
November 21.	Franciaország nagykövete Monok Istvánnak, az MTA KIK főigazgatójának társaságában. (45 perc, Monok István francia nyelven)
November 27.	Somfai Anna CEU-s hallgatóknak (Department of Medieval Studies) tartott kodikológiai órát a Kézirattár 4 db latin kódexéről. (3 fő, 2x45 perc)
December 6.	Az EISZ programtanács tagjainak a Kézirattár bemutatása. (10 fő, 45 perc, Babus Antal)

9.4 Dokumentumok kölcsönzése kiállításokhoz

Keleti Gyűjtemény

A Magyar Nemzeti Múzeumban megrendezett *Pulszky 150 konferenciához* öt darab 18–19. századi, Pulszky londoni tartózkodása során vásárolt szanszkrit, tamil és amhara nyelvű, illetve az ókori Egyiptomra vonatkozó kötetet kölcsönöztünk.

Egység és sokszínűség - Az örmény Biblia és vallásos társadalom című, az OSZK-ban március 25-én megnyitott kiállításhoz egy 17. századi Awetaran-t, örmény nyelvű Evangéliumot kölcsönöztünk.

A május 17-én a Bibliothèque Nationale et Universitaire de Strasbourg-ban megnyílt „*Hors du monde, la carte et l'imaginaire*” című kiállításhoz négy török kéziratunkat kölcsönöztük.

Kézirattár

Emanuele Mascioni: Il Taccuino di Bor. Collegium Hungaricum, Róma (2019. 01. 16–28.)
Kölcsönzött műtárgy: digitális másolatok Radnóti Miklós hagyatékából.

Pulszky Ferenc igazgatói kinevezésének 150. évfordulója. Magyar Nemzeti Múzeum (2019. 03. 04.)
Kölcsönzött műtárgy: 15 könyv, 2 kézirat.

Magyarok a Selyemúton című vándorkiállítás. (SZTE Klebelsberg Könyvtár, SZTE Konfucius Intézet) (2019. 03. 19.–2019. 04. 16.)
Kölcsönzött műtárgy: Körösi Csoma Sándor síremlékét ábrázoló festmény, Széchenyi Béla levele.

Magyarok a Selyemúton című vándorkiállítás. (Pécsi Tudományegyetem HKO Konfucius Intézet) (2019. 05. 06.–2019. 06. 07.)
Kölcsönzött műtárgy: Körösi Csoma Sándor síremlékét ábrázoló festmény, Széchenyi Béla levele.

Hon felett fényugárt vonni. Petőfi Irodalmi Múzeum (Sződemeter, Kölcsey-émlékiállítás). (2019. 05. 25.–)
Kölcsönzött műtárgy: digitális másolatok.

A Műtárgyak Éjszakája című rendezvény (MTA Művészeti Gyűjtemény) (2019. 06. 01.)
Kölcsönzött műtárgy: Kisfaludy Sándor kézfejsontja.

Petőfi Irodalmi Múzeum Arany János-vándorkiállítása. (Topolya Község Múzeuma) (2019. 06. 26.–2019. 11. 10.)
Kölcsönzött műtárgy: Jovan Jovanović Zmaj levele Arany Jánosnak. Digitális másolat.

A szürrealista mozgalom Dalítól Magritte-ig. Válság és újjászületés. (Magyar Nemzeti Galéria) (2019. 06. 27.–2019. 10. 20.)
Kölcsönzött műtárgyak: 2 db könyv

A Rákócziak című időszak kiállítás. (Sárospatak, MNM Rákóczi Múzeuma) (2019. 07. 17. – 2020. 11. 15.)
Kölcsönzött műtárgy: 7 db könyv

Eötvös Geofizika Alapítvány kiállítása. (Kemenes Vulkán Park) (2019. 09. 13.–2019. 10. 04.) Kölcsönzött műtárgy: Eötvös Loránd 1 db levele digitális formában.

Kufsteini vár állandó kiállítása. (2019. 09. 30.–2024. 10. 01.) Kölcsönzött műtárgy: Czuczor Gergely 22 db levele digitális formában.

Magyarok a Selyemúton című vándorkiállítás. (Miskolci Egyetem Főépülete, 2019. 10. 08.–2019. 11. 04.) Kölcsönzött műtárgy: Körösi Csoma Sándor síremlékét ábrázoló festmény, Széchenyi Béla levele.

Szendrey Júlia kéziratos versgyűjteménye. (Petőfi Irodalmi Múzeum, az állandó Petőfi-kiállítás Szendrey Júlia része) (2019. 11. 09.–) (Kölcsönzött műtárgy: 45 db digitális felvétel.

Egy magyar dervis Közép-Ázsiában – a Keletkutató Vámbéry Ármin című vándorkiállítás. (Budapest, Ybl Budai Kreatív Ház) (2019. 11. 28.– 2020. 01. 26.) Kölcsönzött műtárgy: 12 db tétel.

„Preradovic and Csokonai – celebration of romantic poets of the cross-border area” (Preradovic and Csokonai). (Petőfi Irodalmi Múzeum, Csurgó) (2019. 12. 18.–) Kölcsönzött műtárgy: digitális másolatok.

Up the river Danube! című időszakos kiállítás. (Schallaburg Vára (2020. 02. 17.– 2020. 11. 30.)) Kölcsönzött műtárgy: A Lánchíd alapkövének egy darabja (Ereklyék, ltsz.: 69), amely a Magyar Nemzeti Múzeum állandó kiállításán látható.

9.5 Sajtóvisszhang, PR

Magyarok a Selyemúton kiállítás

<http://www.geopolitika.hu/hu/2019/03/19/a-magyarok-a-selyemuton-kiallitas-szegedre-koltozik/>

<https://szeged.hu/kepriport/2697/magyarok-a-selyemuton-kiallitasmegnyito-a-kle-belsberg-konyvtarban>

<https://szeged.hu/hirek/27794/a-magyar-tudosok-szenvedelye-volt-a-selyemut-felfedezese>

<https://www.delmagyar.hu/szeged-es-kornyeke/azsia-regi-vilaga-a-tik-be-erkezett-4455357/>

<https://www.pecsma.hu/hashtagpecs/a-selyemut-vilaga-erkezett-el-pecsre/>

<https://www.madeinpecs.hu/lokal/magyarok-a-selyemuton>

Magyarok a Selyemúton, Miskolci Napló, 2019. október 12.

<https://minap.hu/cikk/kiallitassal-unnepeltek-magyar-kinai-kapcsolatok-es-az-egyetem-het-evtizedes-fejlodeset>

M5 (Kultúra TV)

<https://www.origo.hu/kultura/20191213-vambery-armin-kiallitas-ybl-budai-kreativ-haz.html>

https://mandiner.hu/cikk/20200130_egy_magyar_dervis_kozep_azsiaban

<https://www.sonline.hu/kultura/hazai-kultura/vambery-armin-kalandfilmbe-illo-elete-rol-nyilt-kiallitas-2003694/>

<http://hegyvidektv.hu/musoraink/kulturpont/kulturpont-2019-december-25>

Kossuth Rádió, Kultúrpercek, november 28.

M5 csatorna

Karc Fm

Tudománypolitikai és Tudományelemzési Osztály

A magyar egyetemeknek kevés esélyük van rá, hogy megelőzzék a rangsorban a Harvardot vagy az Oxfordot. Qubit, 2019. június 28., <https://qubit.hu/2019/06/28/a-magyar-egyetemeknek-keves-eselyuk-van-ra-hogy-megelozzek-a-rangsorban-a-harvardot-vagy-az-oxfordot>

10. Pályázatok, támogatások

Szerződések alapján létrejött projektek (Keleti Gyűjtemény)

A Special Library of the Ministry of Foreign Affairs-szal 2018. április 27-én aláírt szerződés alapján készült el a perzsa kézirataink katalógusának perzsa nyelvű kiadása.

Július 1-én szerződést írtunk alá a PAIGEO Alapítvánnyal, és ezzel az Ybl Budai Kreatív Házban folytatódott a 2018. augusztusi keretszerződésben rögzített kiállítássorozatunk. A magyar és angol nyelvű új kiállítás *Egy magyar dervis Közép-Ázsiában – a keletkutató Vámbéry Ármin* címen november 28-án nyílt.

A Dunhuang Academy-vel fenálló szerződésünk értelmében több rendezvény, szakmai program, digitalizálás projekt valósult meg Könyvárunkban.

A Selyemút konferencia szervezése részét képezte a Dunhuang Academy-vel aláírt szerződésnek is, ezért 5 kínai kutatót fogadtunk, akik április 30. és május 6. között tartózkodtak Budapesten. Számukra több szakmai programot szerveztünk, mind a Keleti Gyűjteményben, mind más intézményekben.

A szerződés alapján 2019. július 22-től 3 kínai szakember kezdte meg a Stein-gyűjtemény digitalizálását. Az október közepéig tartó munkálatok alatt befejezték a régész-felfedező gyűjteményéből a teljes fotóanyagának szkennelését, összesen 12 080 felvétel készült, és került megosztásra a két intézmény között. A Keleti Gyűjtemény feladata ezen felvételek saját rendszerünk számára történő metaadatolása.

Az október 6–17. között Budapesten tartózkodó Luo Huaqing igazgató-helyettessel folytatott megbeszélések alapján a kínai fél pályázatot nyújt be, hogy 2020-ban kezdetét vegye a Stein-hagyaték dokumentumainak szkennelésére.

A Keleti Gyűjtemény mongol kéziratának és fanyomatainak digitalizálására május hónapban a Belső-Mongol Népi Kiadó (Kína) vezetőivel kötött a Könyvtár megállapodást. Ennek értelmében a belső-mongol fél költségén digitalizáljuk fenti gyűjteményünket, s a digitalizált dokumentumokból mindkét fél részesül. Ezt követi a munkák kiadása, amelyben az ELTE Belső-Ázsia Tanszéke közreműködik. A projekt első fordulójában összesen 60 kézirat került szkennelésre és elküldésre, ezeket még az év során meg is jelentették. A második fordulóban összesen 39 kézirat szkennelésére és átadására került sor. Ezek megjelentetése 2020-ban várható.

Az International Association for Mongol Studies /Ulanbator készíti a világon található mongol kulturális örökség katalógusát. Ehhez felméri a magyarországi gyűjteményeket is. A megállapodás alapján 43 kéziratunk néhány oldaláról kértek szkenneteket, az ellentételezés általunk válogatható tudományos kiadványokkal történik.

A BNU – Bibliothèque Nationale et Universitaire-rel (Strasbourg) kötött együttműködésünk keretében a *Maps and Imagination* kiállításához dokumentumokat adtunk költsön, a megnyitón a könyvtár vezetősége képviselte az intézményt.

11. Gazdálkodás

MTA KIK 2019	Bevételek (eFt)
Megnevezés	Összeg
NAV 2018 évi SZJA átutalása 2019-ben	21
Köztársasági Elnök - Arany János kézirat	3 000
NKFIH - EISZ 2019. évi támogatás	1 950 000
NKFIH - MTMT 2019. évi támogatás	140 000
NKFIH - Eötvös projekt 2019. évi támogatás	75 000
OTKA - Soós Sándor	135
OTKA - Monok István	5 794
OTKA - Szabó Ádám	11 096
NKA - Nagyszeben	600
Bethlen Alap támogatás	4 000
Átvett pénzeszköz összesen: B16 - B25	2 189 646
Készlet (könyv,f.irat,egyéb) értékesítés	1 221
Könyvtári szolgáltatások bevétele	2 485 795
Ingatlan bérbeadás bevétele (EXLH,Büfé)	6 011
Kiszámlázott ÁFA bevétel	672 280
NAV ÁFA visszatérítés	59 012
Árfolyam nyereség bevétele	5 348
Saját működési bevétel összesen B4	3 229 667
Külf.átvett műk.támogatás összesen B65	100
2018.évi pénzmaradvány ig.bevétele	398 629
MTA fiatal kutatók	9 529
MTA REAL szerverpark	8 000
MTA EUHUN	2 868
MTA digitalizálás, könyvkiadás	26 000
MTA SZTAKI elvonás	-44 970
MTA ODR	1 200
MTA garantált bérminimum	1 039
MTA kompenzáció	530
MTA eredeti előirányzat	598 400
MTA központi támogatás	602 596
Bevétel összesen	6 420 638

MTA KIK 2019	Kiadások (eFt)
Megnevezés	Összeg
Személyi juttatások	525 916
Munkaadókat terh.járulékok	108 036
- Állománygyarapítás: könyv, f.irat	57 760
- Üzemeltetési anyagok beszerzése	19 694
- Informatikai szolgáltatások	4 458 833
- LGK üzemeltetési kiadások	78 101
- Szakmai tev.segítő szolgáltatások	163 699
- Egyéb szolg.posta,szállítás,bankktg.	33 235
- Kiküldetések	13 403
- ÁFA	633 217
- Árfolyamveszteség	40 100
- Egyéb kiadás összesen	24 311
Dologi kiadások	5 522 353
- Nemzetközi tagdíjak	21 915
- Átadás fejezetnek	57
Egyéb műk.kiadások	21 972
Intézményi beruházás ÁFÁ-val	88 374
Felújítás ÁFÁ-val	0
E.felh.tám.átad.LGK felújítás	0
Kiadás összesen	6 266 651

MTA KIK 2019	Maradvány (eFt)
Bevételek összesen	6 420 638
Kiadások összesen	6 266 651
Módosított pénzmaradvány	153 987
- OTKA pályázat - Soós Sándor	2 124
- OTKA pályázat - Monok István	5 794
- OTKA pályázat - Szabó Ádám	11 096
- EISZ adatbázis	118 630
- KIK szállító+tárgyi eszköz	16 343
Módosított pénzmaradvány összesen	153 987